

L'ESTAT DE **L'LGTTBI-FÒBIA** A CATALUNYA **2021**

Observatori
contra
l'homofòbia

Observatori
contra
l'homofòbia

Direcció d'Anàlisi i Investigació:

Patrícia Aljama i Emerson Vicente-Cruz

Direcció tècnica:

Cristian Carrer i Albert Carrasco

Anàlisi sociològic i jurídic:

Miquel Rosselló, Albert Carrasco, Bárbara Monllor, Marc Manso i Pol Subirana

Anàlisi de casos i Produccions Narratives:

Alexandra Fernández, Alba Jiménez, Anna Rey, Luis del Amo, Raquel Villar
i Núria Coma

Disseny gràfic i Maquetació:

Jordi Navarro

Supervisat per:

Departament de Psicologia Social

Grup de recerca, Docència i Acció, Gènere,
Diversitats i Canvi Psicosocial (GENDIV)

Amb el suport de:

**Generalitat
de Catalunya**

**Ajuntament de
Barcelona**

**Diputació
Barcelona**

Agraïments:

Susanna Segovia, Núria Marín i David Bondia

Informe de l'Observatori Contra l'Homofòbia

L'ESTAT DE
L'LGTTBI-FÒBIA
A CATALUNYA
2021

GLOSSARI

A continuació es presenten els principals conceptes relacionats amb la diversitat afectiva sexual i de gènere per tal que quedin clarificats prèviament a la seva lectura. Atesa la complexitat d'aquest informe el glossari s'organitza per àmbits. Els àmbits són: diversitats afectivosexuals i d'identitat i expressió de gènere, tipus de discriminació, drets, propostes de lleis i altres conceptes relacionats amb l'LGTBI-fòbia i l'activitat de l'Observatori Contra l'Homofòbia (OCH).

Diversitats afectivosexuals i d'identitat i expressió de gènere

Asexual: orientació sexual que defineix a les persones que senten baix o gens interès per l'activitat sexual envers altres persones. Tanmateix, no significa que no tinguin interessos afectius, romàntics, sensorials, entre d'altres.

Agènere: persona que no es sent a si mateixa ni com a home ni com a dona, que no té identitat de gènere o cap gènere que expressar.

Bifòbia: Odi, prejudici i/o discriminació cap a les persones bisexuals o percebudes com a tal.

Bisexualitat/Plurisexualitat: Són aquelles orientacions afectivosexuals que es caracteritzen per la capacitat de sentir atracció afectiva i/o sexual cap a persones de més d'un gènere, no necessàriament a la vegada, ni de la mateixa manera, ni en la mateixa intensitat.

Cissexual/Cisgènere: Persona que se sent del gènere que li va ser atribuït en néixer segons les seves característiques genitals. És a dir, hi ha una correspondència entre el sexe de naixement i el sentiment de pertinença.

Cisnormativitat: Tendència a considerar que totes les persones tenen una identitat de gènere que concorda amb l'atribuïda al néixer.

Cross-dresser: Terme que significa expressar-se en un altre gènere diferent a l'assignat al néixer sense que estigui directament relacionat amb la identitat de gènere o orientació afectivosexual de les persones¹.

Deadname: Terme que fa referència al nom registral de les persones trans* i no al nom de la seva identitat sentida.

Despatologització: Perspectiva teòrica-activista que vetlla pels drets de les persones trans*, des d'una postura anti-psiquiàtrica, de manera que la transsexualitat/transgenerisme no pot ser considerada una malaltia mental. La despatologització ha de garantir un model social d'atenció sanitària dirigida a persones trans* amb cobertura pública.

Expressió de gènere: Manera de mostrar el nostre cos i d'actuar d'acord o no als canons socioculturals del que s'espera d'un home o d'una dona. Aquesta expressió opera a través del nostre nom, actitud, vestimenta, gestos, el to de veu i altres aspectes considerats fora dels patrons hegemònics per expressar el gènere.

(1) Definició extreta d'un article de PikaraMagazine sobre l'entitat EnFemme. Es pot consultar en: <https://www.pikaramagazine.com/2016/04/crossdressing-documental-en-femme/>

Gai: Home que sent atracció física i/o afectiva i/o que manté relacions afectivosexuals amb altres homes.

Gaifòbia: Odi, prejudici i/o discriminació cap als homes gais o percebuts com a tal.

Gènere binari: Idea que existeixen únicament dos gèneres socials - home i dona - basats en dos únics sexes - mascle i femella.

Gènere fluid: Idea en la qual el gènere no és una categoria estanca sinó flexible, processal, fluida i que la nostra identitat i expressió de gènere pot canviar amb el pas del temps.

Gènere no binari/gènere no conforme/genderqueer: Identitats i expressions de gènere que no s'ajusten a les categories binàries creades social i culturalment.

Heteronormativitat: Tendència a considerar les relacions heterosexuales tradicionals com la norma i totes les altres conductes i relacions afectivosexuals com desviacions de dita norma.

Heterosexual: Persona que sent atracció física i/o afectiva o manté relacions afectivosexuals amb persones del gènere contrari.

Homofòbia: Odi, prejudici i/o discriminació vers les persones gais i lesbianes i/o a les persones percebudes com a tals.

Homosexual: Persona que sent atracció física i/o sexual o manté relacions afectivosexuals amb persones del seu mateix gènere.

Identitat de gènere: Fa referència a sentiments i experiències, tant internes com externes, en relació a la percepció corporal. És a dir, com la persona sent el seu gènere, que pot coincidir o no amb el que la societat espera pel sexe que li van assignar en néixer, i com l'expressa.

Incongruència de gènere/Disfòria de gènere: Concepte utilitzat per manuals clínics, com el Manual diagnòstic i estadístic dels trastorns mentals (DSM-V) i la Classificació internacional de malalties (CIE-11), per classificar la realitat trans* com a malaltia relativa a la salut sexual.

Interfòbia: Aversió, prejudici i/o discriminació cap a les persones intersexuals o percebudes com a tal.

Intersexualitat/Desenvolupament Sexual Diferencial (DSD): Ventall de condicions associades a un desenvolupament anatòmic atípic de les característiques fisiològiques.

Lesbiana: Dona que sent atracció física i/o afectiva i/o que manté relacions afectivosexuals amb altres dones.

Lesbofòbia: Odi, prejudici i/o discriminació cap a les dones lesbianes i/o a les dones percebudes com a tal.

LGTBI: Acrònim relatiu a persones lesbianes, gais, trans*, bisexuals i persones que presenten diversitat en el seu desenvolupament sexual. A vegades, s'afegeix a l'acrònim la lletra Q, A i el signe +. La Q fa referència a les persones queer i questioning (persones que estan deconstruint i qüestionant-se el gènere, l'expressió de gènere i/o la identitat sexual), la A fa referència a les persones asexuals i el + fa referència a totes les altres denominacions referents a la diversitat afectivosexual i de gènere.

LGTBI-fòbia: Presència de situacions discriminatòries sustentades en tot un sistema cultural, social i econòmic que regula la sexualitat i la diversitat de gènere i facilita la legitimitat a algunes persones, emparades per l'estructura d'aquest sistema, a exercir pràctiques discriminatòries implícites i/o explícites sobre aquelles que perceben i es diferencien com a incomplidores dels rols de gènere, en sentit ampli, i de les pràctiques sexuals normatives, en sentit estricte, amb la intencionalitat d'erradicar i/o corregir qualsevol heterodoxia sexual al marge del sistema sexe-gènere-disg; provocant conseqüències en el benestar psicosocial de les persones afectades i que porta a un deteriorament de les relacions interpersonals, dels contextos socials on es dona i que compromet al benestar i la salut de tota la ciutadania. Concepte que agrupa la lesbofòbia, la gaifòbia, la transfòbia, la bifòbia, la interfòbia, etc.

Misgendering: Situació en la qual algú intencional o inintencionadament es refereix a una persona utilitzant un llenguatge que no es correspon amb el gènere sentit o la tracta com si el seu gènere fos diferent del sentit.

Orientació afectivosexual: Disg afectiu i/o sexual que tenim les persones cap als altres i que es defineix a través del gènere.

Pansexual/omnisexual: Persona que sent atracció afectiva, emocional o sexual cap a persones, independentment del seu sexe o gènere, de manera que poden sentir-se atretes per homes, dones o persones que no s'identifiquen amb la dicotomia "home/dona".

Passing: Concepte per a definir que una persona trans* és percebuda amb el gènere sentit i amb el que desitja ser identificada.

Patriarcat: Concepte que s'utilitza per referir-se al sistema socio-polític-econòmic en el qual el gènere masculí i la cisheterosexualitat tenen supremacia sobre la resta de gèneres i orientacions sexoafectives.

Plumofòbia: Concepte utilitzat per definir l'aversion i discriminació cap a persones que tenen una expressió de gènere no normativa, majoritàriament associat als nois que tenen expressions afeminades.

Queer: Posicionament identitari i polític que s'allunya de l'assimilacionisme de les principals corrents identitàries i de l'etiquetatge imposat social i culturalment pel binarisme de gènere i el model heteropatriarcal.

Reassignació de sexe: Procés mitjançant el qual una persona trans* pot modificar les seves característiques anatòmiques sexuals per adaptar-les a les característiques sexuals que s'atribueixen al gènere amb el qual s'identifica.

Serofòbia: Prejudici, por, rebuig i discriminació cap a persones portadores del VIH, també conegudes com seropositives. Aquest tipus de discriminació o fòbia té el seu inici amb l'aparició del virus durant els anys 80 i, tot i que ha anat evolucionant amb el pas dels anys, malauradament encara segueix vigent a dia d'avui.

Sexisme: Actitud, biaixos i discriminacions que estan a favor d'un sexe i/o gènere. El sexisme pot afectar qualsevol gènere, però està particularment documentat que afecta més a persones del gènere femení.

Trans*: Terme paraigua que engloba totes les persones que s'identifiquen amb un gènere diferent de l'assignat en néixer o que expressen la seva identitat de gènere de manera no normativa.

Transfòbia: Odi, prejudici i/o discriminació cap a les persones trans* i a les persones percebudes com a tals.

Transgènere: Persona que sent discordança amb el sexe denominat biològic, establert en néixer, i amb les expectatives socials de gènere.

Transsexual: Persona que no se sent identificada amb el seu sexe anomenat biològic, pel que sent un gran rebuig cap al seu cos de manera que aplica una sèrie de tractaments per adaptar la seva corporalitat a la seva identitat sentida.

Tipus de discriminació

Discriminació directa: Quan una persona és tractada de manera desigual o menys favorable que una altra, en una situació anàloga, a causa de la seva orientació afectivosexual, identitat i/o expressió de gènere.

Discriminació indirecta: Quan una persona que pertany al col·lectiu LGBTI es troba en una situació de desavantatge o desigualtat a causa d'una disposició, un criteri, una interpretació o una pràctica pretesament neutra en comparació amb altra persona que no pertany al col·lectiu.

Discriminació per error o discriminació per atribució errònia: Situació en què una persona o un grup de persones són objecte de discriminació per orientació afectivosexual, identitat de gènere o expressió de gènere a conseqüència d'una apreciació errònia.

Discriminació per associació: Situació en què una persona és objecte de discriminació per orientació afectivosexual, identitat de gènere o expressió de gènere a conseqüència de la seva relació amb una persona o un grup LGBTI.

Discriminació múltiple: Quan una persona és discriminada no només pel fet de pertànyer al col·lectiu LGBTI sinó a d'altres col·lectius que també acostumen a ser objecte de discriminació.

Assetjament per raó de l'orientació afectivosexual, la identitat i/o l'expressió de gènere (OSIEG): Qualsevol comportament basat en l'orientació afectivosexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere d'una persona que tingui la finalitat o provoqui l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat o la seva integritat física o psíquica o de crear-li un entorn fustigador, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

Bullying: Terminologia de caràcter anglosaxó per referir-se als comportaments i/o actituds violentes, reiterades i intencionades d'intimidació i exclusió que es produeixen en les relacions interpersonals entre iguals en l'àmbit escolar.

Vexació: En el codi vigent a l'Estat espanyol, infracció castigada com a falta, consistent a amenaçar, perseguir, perjudicar o fer patir a algú.

Ordre de discriminar: Qualsevol instrucció que impliqui una discriminació, directa o indirecta, per raó d'orientació afectivosexual, identitat i/o expressió de gènere.

Represàlia discriminatòria: Tracte advers o efecte negatiu que es produeix contra una persona a conseqüència de la presentació d'una queixa, una reclamació, una denúncia, una demanda o un recurs, de qualsevol tipus, destinat a evitar, disminuir o denunciar la discriminació o l'assetjament a què és sotmesa o ha estat sotmesa.

Victimització secundària: Maltractament addicional exercit contra persones LGTTBI que es troben en algun dels supòsits de discriminació, assetjament o represàlia com a conseqüència directa o indirecta dels dèficits de les intervencions dutes a terme pels organismes responsables, i també per les actuacions d'altres agents implicades.

Drets

Llei 19/2020: Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no discriminació. Té per objectiu el dret de les persones a viure amb dignitat, seguretat, lliures d'explotació, maltractament i qualsevol altre tipus de discriminació.

Llei 11/2014: Llei 11/2014, de 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. Coneguda com a Llei contra l'LGTTBI-fòbia.

Drets sexuals i reproductius: Referència als drets humans en pro de la salut sexual i la salut reproductiva. Aquests són indissolubles des de la Conferència Mundial de la Dona, celebrada a Pequín el 1995. A Catalunya s'ha produït un gran avenç en l'accés a les tècniques de Reproducció Humana Assistida (RHA), ampliant el seu accés a qualsevol persona, major de 18 anys i amb desig gestacional (Direcció General de Planificació en Salut, 2016).

Deure d'intervenció: Fa referència al deure que tenen les professionals de l'administració pública, de comunicar una situació de risc o tenen una sospita fonamentada de discriminació o violència per raó d'orientació afectivosexual, identitat de gènere o expressió de gènere, als cossos i forces de seguretat i a l'òrgan competent. Regulat pel nou Protocol que desplega el deure d'intervenció de les persones que treballen a les administracions públiques de Catalunya per a fer efectiu l'abordatge de l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia a Catalunya, aprovat l'octubre de 2017.

Propostes de Llei

Avantprojecte de Llei per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per la garantia dels drets de les persones LGTTBI: L'objectiu de la present proposta de Llei és desenvolupar i garantir els drets de les persones lesbianes, gais, bisexuals, transsexuals i intersexuals (LGTTBI) erradicant les situacions de discriminació, per a assegurar que en l'Estat espanyol es pugui viure la diversitat afectiva, sexual, de gènere i familiar amb plena llibertat.

Altres conceptes

Àrea LGTBI: Referència a l'Àrea per la igualtat de tracte i no discriminació de les persones LGTBI, adscrita a la Direcció General d'Igualtat de la nova Conselleria d'Igualtat Feminismes i concretament a la nova Direcció General de polítiques públiques LGTBI+ de la Generalitat de Catalunya.

Direcció General de Polítiques públiques LGTBI+: Amb la nova estructura de govern, es crea aquesta direcció general que vertebrava les polítiques LGTBI+, emmarcat dins de la Direcció General d'Igualtat de la nova Conselleria d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya.

Fiscalia de Delictes d'Odi i Discriminació: Són fiscalies que s'ocupen dels delictes d'odi i discriminació a les diferents comunitats autònomes². En aquest informe fem referència principalment a la Fiscalia de Delictes d'odi i discriminació de la Província de Barcelona.

Incidència: qualsevol comunicació escrita d'una persona física o jurídica, (entitat i/o institució) que tingui un possible contingut LGTBI-fòbic.

Organisme de Protecció i Promoció de la Igualtat de Tracte i la No-discriminació (OPPITN): Organisme encarregat de implementar la Llei 19/2020, d'igualtat de tracte i no-discriminació. Adscrit a la Generalitat de Catalunya. El Govern ha de designar a la persona titular i referent de l'organisme. Es nodrirà de personal de la funció pública i de personal expert en matèria de no-discriminació, concretament de l'àmbit jurídic i mediació.

Síndic de Greuges³: Institució de la Generalitat de Catalunya que té la missió de garantir el dret de totes les persones a una bona administració governamental. Ha d'atendre les queixes de les persones que es trobin desamparades davant l'actuació o la manca d'actuació de les administracions públiques.

(2) Les diferents fiscalies delegades poden consultar-se en el següent web: <https://www.fiscal.es/web/fiscal/-/organigrama-delitos-de-odio-y-discriminacion>

(3) A Catalunya existeixen diferents Síndics i Síndiques locals que exerceixen una funció de garantia de drets a la ciutadania. L'OCH treballa especialment amb el Síndic de Greuges de Catalunya i la Sindicatura de Greuges de la ciutat de Barcelona.

PRÒLEGS

Núria Marín i Martínez

Presidenta de la Diputació de Barcelona

Les polítiques LGtBI formen part destacada de l'agenda de la igualtat i hi tenen un lloc creixent. I els pobles i les ciutats, com a escenaris de la convivència, són el lloc on es posen a prova. Per això, els responsables polítics i les entitats socials necessitem disposar de dades reals i fidedignes sobre la situació de les persones LGtBI, perquè a pesar dels avenços aconseguits en drets i en recursos específics, encara es produeixen massa situacions de violència, assetjament i discriminació a causa de l'orientació sexual i la identitat o l'expressió de gènere de les persones.

A la Diputació de Barcelona som plenament conscients que cal reforçar el suport als serveis municipals d'atenció a la diversitat per millorar la prevenció, la detecció i la intervenció en relació amb les violències lgtbifòbiques. En aquest sentit, valorem molt positivament la feina que porta a terme l'Observatori Contra l'Homofòbia, que aporta informació i recursos molt útils per abordar amb garanties les polítiques favorables als drets de les persones LGtBI. Aquesta nova edició del seu informe anual ens aporta dades actualitzades i valuoses i una anàlisi qualitativa de la realitat de la situació a Catalunya que, sens dubte, seran de gran utilitat a tots els agents públics i privats que treballem en aquest entorn.

David Bondia Garcia

Síndic de Greuges de Barcelona

Una sola agressió, una sola discriminació cap al col·lectiu LGTBI+ ens hauria de preocupar molt; i, si no són fets aïllats i estem davant d'incidències que augmenten any rere any -arribant a ser el 2021 l'any on se n'han registrat més segons l'informe de l'Observatori contra l'Homofòbia- ens hauria de fer activar totes les alarmes possibles.

I ben segur, això és només la punta d'un iceberg. A causa de l'estigma que encara comporten els temes relatius a l'orientació sexual i la identitat de gènere, la violència i la discriminació contra les persones LGTBI+ queda freqüentment sense denunciar, sense documentar i, en conseqüència, sense castigar.

La intensificació de la feina de conscienciació sobre els nivells de violència i discriminació als quals les persones lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i de gènere no conforme es veuen sotmeses cada dia és, en ella mateixa, una mesura essencial per fer front a aquest flagel. La feina d'acabar amb aquesta violència i discriminació és difícil i lenta. Bàsicament perquè la reclamació d'aquests drets no ha estat dirigida moltes vegades per institucions que ho haurien d'haver fet, sinó que s'han vist liderades per un moviment de reclamació de drets de baix cap a dalt, per la pressió de moviments i grups socials cap a institucions locals, nacionals i internacionals.

Aquest informe de l'Observatori contra l'Homofòbia és una peça fonamental entre les diverses iniciatives per reconèixer la realitat com a element essencial en l'establiment de la veritat històrica, i en el procés de reparació i de reconstrucció del teixit social. Aquest informe reuneix tres característiques bàsiques per aconseguir l'eficàcia d'aquesta lluita -que és una lluita per la dignitat i pels drets-: el seu punt de partida és el reconeixement del problema a abordar; està basat en dades empíriques; i s'ha dissenyat i aplicat amb la participació de les comunitats, les persones o les poblacions interessades.

Les dades que l'informe ens proporciona serveixen per combatre les polítiques negacionistes i posen de manifest la necessitat de fomentar una política de reconeixement de la violència i la discriminació per motius d'orientació sexual o d'identitat de gènere, així com conscienciar sobre la magnitud dels problemes estructurals que comporta i de la necessitat de buscar solucions de caràcter estructural.

Aquesta lluita ens interpel·la a totes i tots. És una lluita de drets humans, des d'una perspectiva interseccional. L'argument a favor d'estendre a les persones LGTBI+ els mateixos drets dels quals gaudeixen la resta de persones no és radical ni complicat. Es basa en dos principis que fonamenten les normes nacionals i internacionals de drets humans: igualtat i no discriminació.

Tot i això, encara persisteixen discursos i actuacions que pretenen justificar la desigualtat, i estigmatitzar i preservar un determinat status quo. Front això, ens cal reivindicar que la lluita per la dignitat dels drets del col·lectiu LGTBI+ és una lluita per una humanitat diversa de la qual tots i totes formem part.

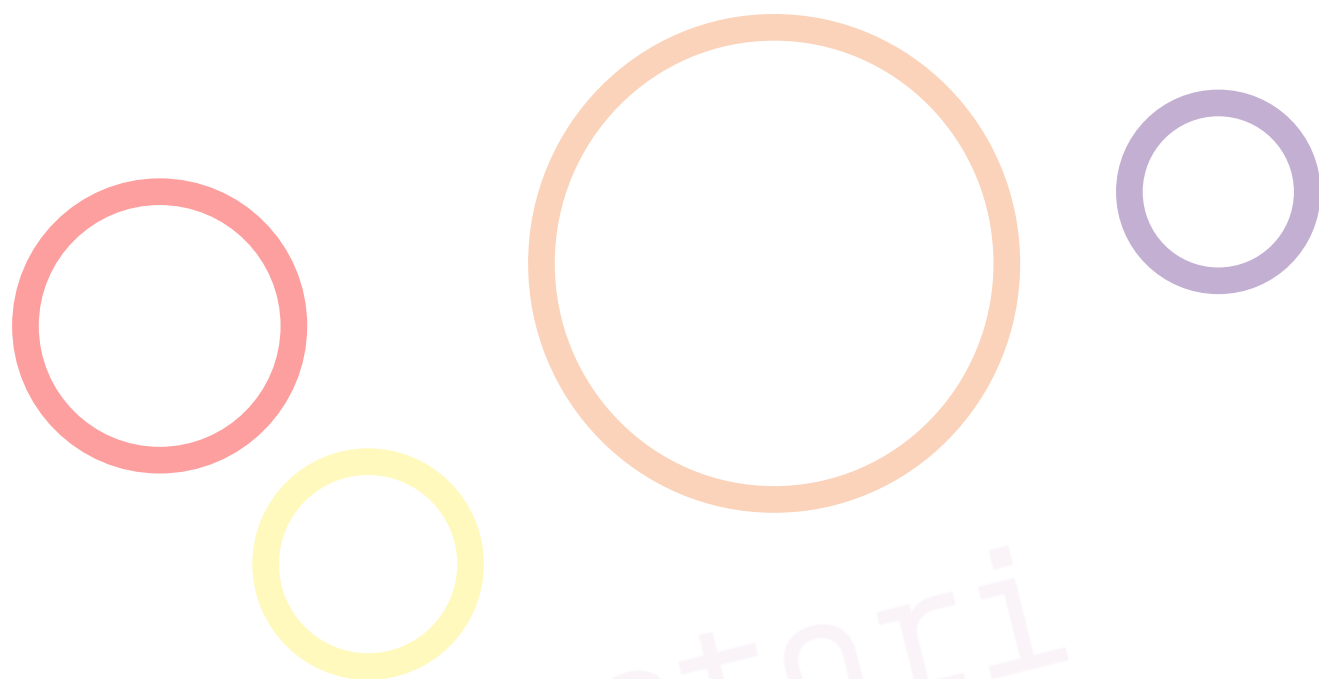
Susanna Segovia

Relatora del Grup de Treball sobre la LGBTI-fòbia

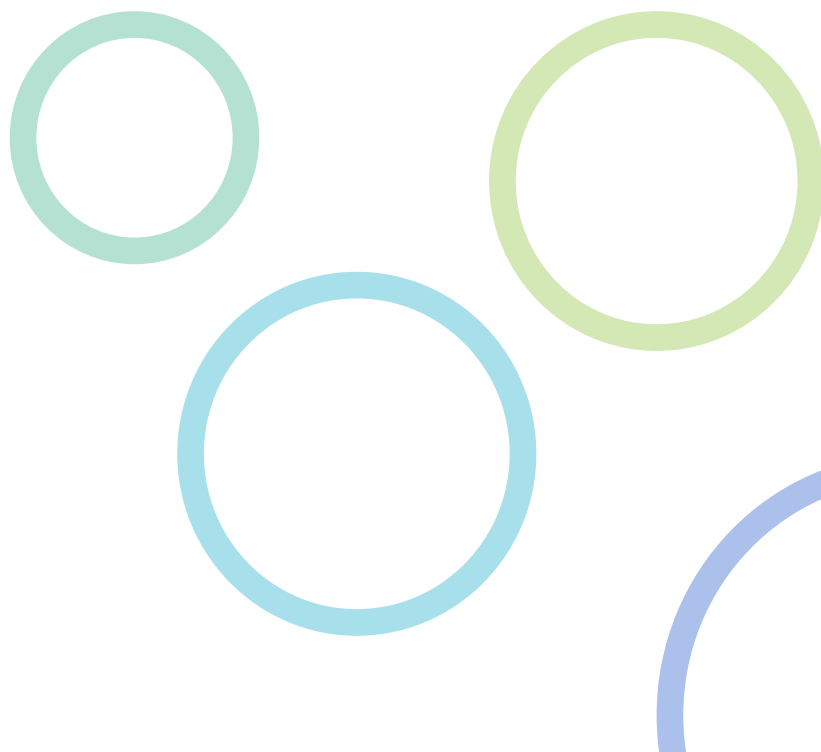
El Grup de Treball sobre la LGBTI-fòbia del Parlament de Catalunya, creat a instància de l'Observatori contra l'Homofòbia, és un intent de donar resposta a una situació que ja fa molts anys que ens genera alarma: l'augment de les agressions LGTB-fòbiques que, any rere any, detecten els informes de l'Observatori i d'altres institucions, com els Mossos d'Esquadra o l'Oficina per la No Discriminació de l'Ajuntament de Barcelona. Durant mesos, hem pogut escoltar a desenes d'organitzacions del moviment LGBTI català exigir una resposta més contundent per part de les institucions a aquesta situació, reclamant més recursos per desplegar de manera efectiva les lleis aprovades que busquen garantir els drets de les persones LGTBI i combatre les discriminacions i discursos d'odi.

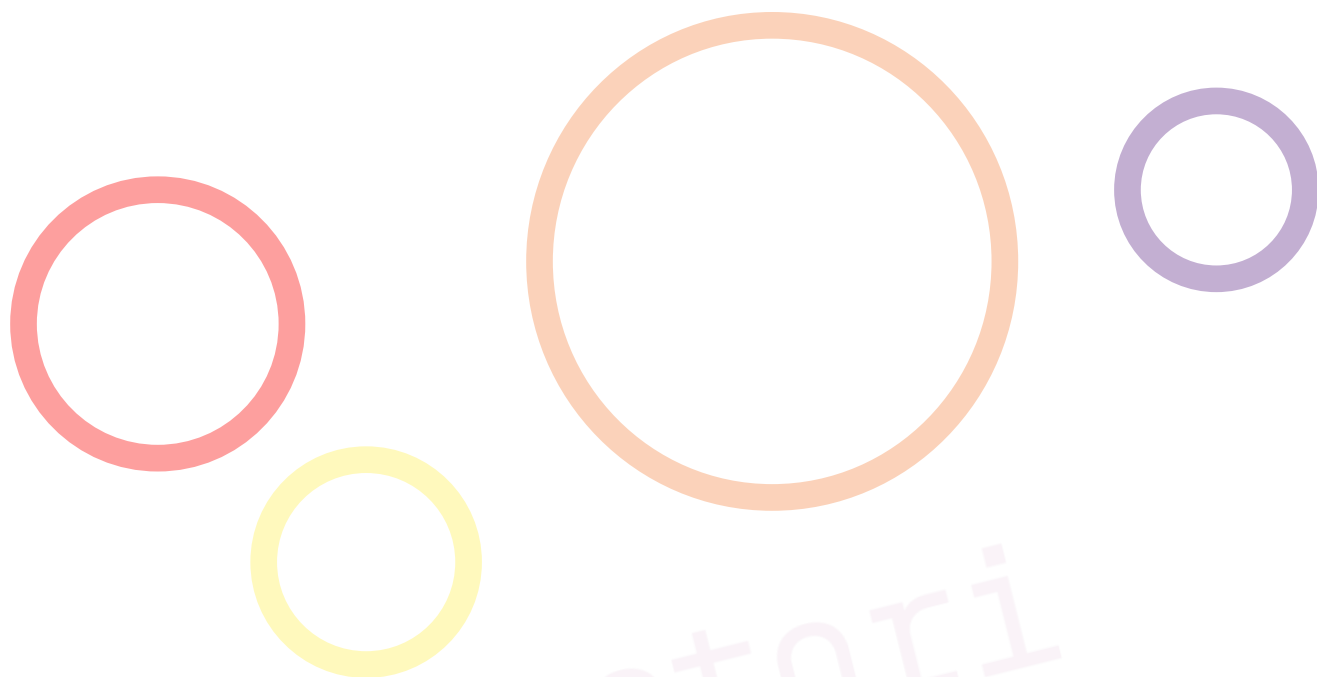
Amb insistència, s'han exigit recursos per desplegar tot el que contempla la Llei 11/2014 per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals i per a radicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia, especialment en el que fa referència a la sensibilització i la formació. La LGBTI-fòbia és sistèmica, estructural, no una suma d'agressions puntuals i individuals. I per això, la resposta també ha de ser estructural: destinar recursos a la sensibilització, a una formació efectiva, a la garantia de drets, per avançar i construir una societat diversa de veritat, respectuosa i orgullosa de les diferències, que combati i posi fi sense titubear el masclisme i l'heteropatriarcat que estan darrere de qualsevol agressió. Cal fer que hi hagi un abans i un després de l'aprovació de les lleis, que les bones intencions surtin de les paraules escrites i es converteixin en accions.

Polítiques valentes, efectives, amb recursos. Que demostrin que les institucions catalanes estan al servei de les persones LGBTI, que passin de les paraules als fets. Que acompanyin i donin seguretat i escalf a nens i nenes LGBTI a les escoles, a les famílies LGBTI, a les persones trans, a les persones racialitzades, a totes les persones que volen viure amb llibertat i orgull la seva diversitat sexual i de gènere. Polítiques que acompanyin, que garanteixin drets, que transformin, que confrontin els discursos d'odi. La millor resposta front la LGBTI-fòbia és i serà la transformació per poder garantir que tothom sigui com vol ser, que tothom estimi qui, com i quan vulgui.

Observatori
contra
l'homofòbia

Observatori
contra
~~l'homofòbia~~

Observatori
contra
l'homofòbia

Index

1. INTRODUCCIÓ

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

2.1 OBJECTIUS

2.2 METODOLOGIA

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

4. ANÀLISI DE DADES QUANTITATIVES

5. ANÀLISI QUALITATIU

5.1 ANÀLISI DE CASOS

5.2 RELAT SOCIAL SOBRE L'LGTBI-FÒBIA: PRODUCCIONS NARRATIVES

5.3 L'AMENÇA DE L'EXTREMA EN LA GARANTIA DELS DRETS DEL COL·LECTIU LGTBI

5.4 QUADRE DE CONSENSOS I DISSENSOS

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

6.1 CONCLUSIONS GENERALS

6.2 RECOMANACIONS

7. BONES PRÀCTIQUES

7.1 Dossier Catalunya Social de la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya de Catalunya: "L'LGTBI-fòbia estructural: la discriminació en l'accés als drets socials"

7.2 Protocol de prevenció i intervenció de l'LGTBI-fòbia a les xarxes de Transport Metropolità de Barcelona (TMB).

7.3 Agressió homòfoba múltiple a la platja del Somorrostro de Barcelona: coordinació i intervenció amb l'Oficina per la No Discriminació (OND) i la Regidoria de Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona en el procés de reparació.

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

1

2

3

4

5

6

7

8

Observatori
contra
l'homofòbia

1. INTRODUCCIÓ

El present informe respon a la situació de l'LGTBI-fòbia a Catalunya durant el 2021 segons el seguiment que en fa l'Observatori Contra l'Homofòbia (en endavant, OCH), de manera que aquest 2021 s'elabora el sisè informe íntegre des de l'aprovació i entrada en vigor de la *Llei 11/2014, per a garantir els drets de les persones LGBTI i eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia*, seguint una metodologia científica, tant pel que fa al registre i recollida de les incidències, com del seu procés i anàlisi. El document constitueix la memòria antidiscriminatòria relativa a l'any 2021 en la mesura que **recull, documenta i analitza les incidències d'LGTBI-fòbia a Catalunya comunicades a l'OCH, així com d'altres incidències sobre les que l'entitat ha tingut coneixement.**

No podem obviar, que podem considerar el 2021 com el primer any que les restriccions sanitàries degudes a la pandèmia mundial han afluixat, recuperant el que denominem "normalitat", tot i que les conseqüències individuals i socials i la sensació d'incertesa ha rodejat l'estat anímic de la societat.

La discriminació i la violència per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere ha continuat present, malgrat les mesures restrictives més laxes. L'LGTBI-fòbia es propaga pels canals que ha tingut al seu abast, adaptant-se als espais i àmbits en els que podia tenir presència. Una vegada més, les opressions estructurals muten, es modifiquen i s'adapten als contextos socials on estem inserides, que malauradament, cristal·litza en pràctiques discriminatòries, que no és més que el deteriorament de les relacions humanes.

L'objectiu de l'informe és **prendre el pols de la realitat del col·lectiu LGBTI i l'LGTBI-fòbia a Catalunya feta des de l'àmbit del teixit associatiu i no institucional**, tot i que tal i com es pot extreure del pròleg **treballem de manera conjunta amb les institucions per donar a conèixer la realitat de l'LGTBI-fòbia a la societat catalana**. Concretament, l'OCH ha treballat amb totes les agents implicades en les incidències registrades, especialment aquelles en què hi ha hagut una denúncia, i les ha derivat a les administracions i/o institucions corresponents, que inclouen: (1) l'Àrea LGBTI i la Direcció General de polítiques públiques LGBTI+ del Departament d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya; (2) Cossos i forces de seguretat (Mossos d'Esquadra, Guàrdia Urbana i policies locals); (3) l'Ajuntament de Barcelona, concretament en col·laboració amb l'Oficina per la No Discriminació de Barcelona¹, (OND); (4) la Fiscalia de Delictes d'Odi i Discriminació de Barcelona; (5) el Síndic de Greuges de Catalunya i la Síndica de Barcelona; (6) diversos ens locals d'arreu de Catalunya, especialment Ajuntaments i (7) les sectorials LGBTI de sindicats, així com s'ha mantingut la col·laboració amb d'altres agents implicades en el finançament i la producció de l'informe, com la Diputació de Barcelona i les universitats catalanes que aporten estudiantat per a la realització de pràctiques i amb d'altres agents de fora del territori català, per a la derivació dels casos que excedeixen el nostre territori d'actuació que és Catalunya. La col·laboració amb totes aquestes agents implicades permet la recollida d'incidències, ja sigui per la comunicació de les mateixes persones afectades d'LGTBI-fòbia, persones del seu entorn, per diferents agents socials o institucionals que tenen coneixement de la situació o per ofici del mateix equip de l'OCH, amb l'objectiu de canalitzar la situació i intentar reparar els danys causats a les víctimes i/o persones afectades per situacions d'LGTBI-fòbia.

El sistema de recollida, estudi i anàlisi de les dades quantitatives i qualitatives està basat en la metodologia científica i és supervisat pel Departament de Psicologia Social de la Universitat Autònoma de Barcelona, col·laboració que es va iniciar el 2015. Per una banda, l'anàlisi quantitativa ens permet analitzar informació concreta i fer una comparativa de les dades

(1) L'abril de 2020 s'aprova la creació del Protocol d'actuacions davant situacions de discriminació per LGTBI-fòbia a la ciutat de Barcelona, protocol de coordinació entre l'Oficina per la No Discriminació, el Centre LGBTI de Barcelona i l'Observatori Contra l'Homofòbia. Es pot consultar al següent enllaç: https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/protocol_lgtbifobia.pdf

que han estat recollides en els informes anteriors. En aquest cas, s'estudia el següent: **Com s'identifiquen les persones afectades per l'LGTBI-fòbia? Quina edat tenen? En quin territori català es produeixen els actes discriminatoris? Quan es produeixen? Quina és la vessant discriminatòria? A través de quin mitjà es produeixen? En quin context i àmbit específic es dona la discriminació/agressió? Quin tipus d'agressió/discriminació pateixen les persones LGBTI? Quin és l'itinerari que pren la incidència?**

A més, i a l'igual que en informes anteriors, aquest 2021, volem centrar-nos en un tipus d'LGTBI-fòbia on hem detectat un dèficit d'incidències comunicades i registrades en els darrers anys. Estem parlant de la **lesbofòbia**. Una discriminació invisible, però no per això menys important, que necessita ser explorada per incidir en el seu tractament i anàlisi. De manera similar, en la part de l'estudi qualitatiu, explorarem els àmbits amb un resultat culminant i on l'LGTBI-fòbia en té més presència a través dels anàlisis de casos i les produccions narratives. Concretament, aquest 2021 ens centrem en les agressions i/o discriminacions posant la mirada crítica en els àmbits de la via pública, àmbit que significa el 38,4% de les incidències registrades, molt allunyada del segon àmbit, l'habitatge que supera el 10%.

Tanmateix, aquest 2021, hem incorporat un apartat en l'anàlisi qualitativa que es **centra en esbossar estratègies contra l'auge transnacional de l'extrema dreta** i el perill que suposa en la garantia de drets del col·lectiu LGBTI.

Enguany, sent el tercer any de l'actual equip directiu, s'ha continuat amb **la modificació d'alguns criteris en l'explotació agregada quantitativa, tot simplificant alguns dels indicadors per facilitar una lectura analítica a la ciutadania, sense caure en reduccionismes i que intenten donar una anàlisi completa de l'LGTBI-fòbia a través de la nostra tasca assistencial i de registre**. Tenir dades estables permet anar-ne incorporant de noves. D'aquesta manera, hi ha dades que permeten la comparació dels darrers sis informes però, degut a millores en l'establiment d'indicadors, trobem algunes dades que no podran ser comparades amb les dades obtingudes en els darrers anys, ja que són nous indicadors o indicadors modificats i apostem per a que els pròxims anys puguin ser dades referents.

Per altra banda, l'anàlisi qualitativa ens permet conèixer el relat social de l'LGTBI-fòbia, a través de l'anàlisi de casos i de les produccions narratives. Concretament, en aquesta part presentem una anàlisi de diferents incidències que ha rebut l'entitat, tot mostrant la heterogeneïtat de casos que podem arribar a tractar durant l'any. Per l'OCH, la part qualitativa dona vida a les experiències i fa coneixedora a la ciutadania de la discriminació encara existent i que en ocasions, amb només els números, pot quedar asèptica i amb certa fredor (Hepburn i Wiggins, 2007).

Les conclusions de l'informe recullen una anàlisi conjunta basada en la dissecció quantitativa i qualitativa, de manera que aquest any destaquem: **1) l'increment d'un 50,3% en el nombre d'incidències registrades; 2) la via pública com a principal àmbit on es produeixen les incidències, amb un caràcter rellevant a les agressions físiques; 3) representació de la lesbofòbia i equitat territorial en els anàlisis de casos i 4) l'extrema dreta com a força legitimadora dels discursos d'odi**.

Cal esmentar que l'OCH és una de les entitats residents i que té seu al Centre LGBTI de Barcelona, centre municipal de referència en temàtiques de diversitat sexual i de gènere. El centre és cabdal per l'OCH que disposa d'una infraestructura i un espai de relació amb el teixit associatiu LGBTI de la ciutat que permet una millor visibilitat de les tasques de l'entitat i que facilita el treball en xarxa amb el teixit associatiu LGBTI i diferents administracions per a tractar incidències conjuntament. Cal mencionar que des de l'any 2017, les incidències registrades han anat en augment, sent considerable en els darrers tres

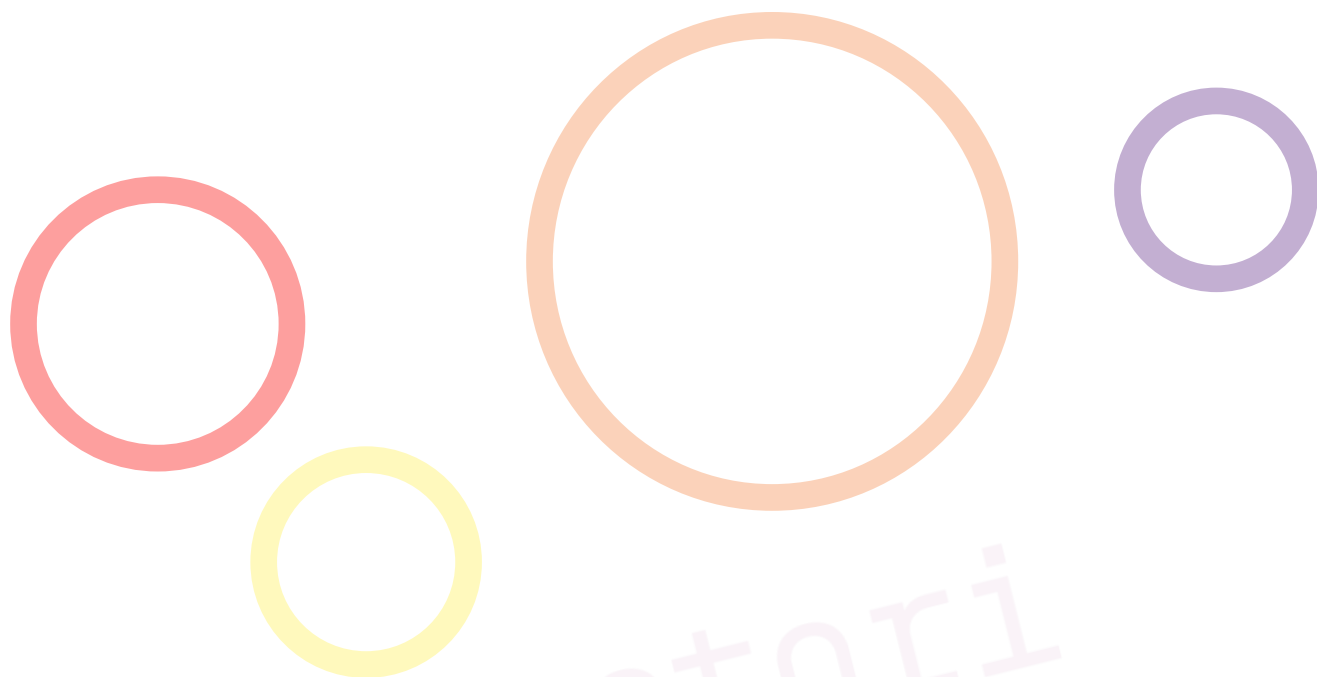
anys (111; 113; 160; 189 i 284).

Pel que fa a les recomanacions, aquestes insten als diferents agents institucionals i socials a continuar treballant conjuntament contra l'LGTBI-fòbia, específicament a implementar polítiques, programes i accions previstes en els marcs normatius legals de garantia de drets que ens regeixen. És l'apartat amb una visió i objectiu d'aconseguir un impacte polític, i entenem que l'informe contribueix al debat, reflexió i aprenentatge sobre establir estratègies d'intervenció contra l'LGTBI-fòbia.

Des de l'any 2016, s'inclouen bones pràctiques en l'informe. Aquest any, per la seva transcendència, hem escollit el Dossier Catalunya Social de la Taula del **Tercer Sector Social** de Catalunya: **"L'LGTBI-fòbia estructural: la discriminació en l'accés als drets socials", el Protocol de prevenció i intervenció de l'LGTBI-fòbia a les xarxes de Transport Metropolità de Barcelona (TMB) i l'efectiva coordinació en una situació mediàtica d'agressió física** per part de diferents agents socials i institucionals.

L'equip directiu format per la Patrícia Aljama i l'Emerson Vicente da Cruz, que s'encarrega de les tasques de direcció d'anàlisi i investigació i el Cristian Carrer i l'Albert Carrasco, de les tasques de direcció tècnica i gestió d'equips, compostats per activistes, professionals i voluntariat de diferents àmbits com la sociologia, la psicologia clínica i social, el dret, el periodisme, la politologia i el disseny gràfic contribueixen a la realització de l'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya 2021, de manera que **esdevé un producte co-construït per l'equip que configura l'OCH.**

No volem acabar, sense realitzar un recordatori a totes aquelles víctimes, especialment a les invisibilitzades per patir situacions d'LGTBI-fòbia. Aquest any l'increment de les incidències a la nostra entitat ha estat del 50,3%, especialment la pujada d'incidències va coincidir amb l'assassinat del jove Samuel Luiz a Galícia a principis de l'estiu. Un fet que va colpir la societat i que ens recorda la nostra tasca dia darrere dia.

Observatori
contra
~~l'homofòbia~~

Observatori
contra
l'homofòbia

2. OBJECTIUS I METODOLOGIA

2.1 Objectius

L'Informe Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya 2021 es marca **quatre objectius** principals:

1. Fer un seguiment de l'aplicació del marc legal a Catalunya i la seva afectació sobre la realitat de l'LGTBI-fòbia.
2. Analitzar el fenomen de l'LGTBI-fòbia a Catalunya.
3. Aproximar-nos a les vivències discriminatòries de les persones que han comunicat una incidència a l'Observatori Contra l'Homofòbia.
4. Proporcionar una sèrie de conclusions i recomanacions que guiaran l'activitat de l'entitat del proper any.

2.2 Metodologia

Aquest apartat explica les metodologies utilitzades per a l'elaboració de l'informe, tant en el seu vessant quantitatiu com qualitatiu.

Anàlisi quantitativa - Registre i anàlisi de les incidències rebudes

En el cas de la secció quantitativa de l'informe, el mètode aplicat ha estat el de registrar per escrit les incidències rebudes i/o realitzades d'ofici, sobre la base de criteris estandarditzats a través d'un protocol de registre sistemàtic atorgant un número identificador, codificant el canal de recepció i omplint diferents indicadors relacionats amb la incidència comunicada pel seu posterior anàlisi. Tanmateix, s'omple una fitxa de consulta¹ per a cada incidència amb tota la informació i material de les mateixes. Les dades es centren, principalment, en la situació discriminatòria i no en la víctima o persona afectada. Aquestes dades suposen una radiografia quantitativa interessant per apropar-se al fenomen de l'LGTBI-fòbia a la Catalunya d'avui.

La construcció d'indicadors pretén apropar-se, de la manera més fidel i completa, a les situacions que en són comunicades. En aquest sentit, els indicadors són revisats pel nostre equip de professionals per a la seva adaptació i/o incorporació de nous, sempre que proporcionin informació rellevant sobre la manera d'operar de l'LGTBI-fòbia i de la vivència de les víctimes i/o persones afectades. D'aquesta manera, els nous indicadors poden ser adaptats en posteriors informes, sempre amb l'objectiu d'analitzar d'una forma més completa les diferents situacions d'LGTBI-fòbia registrades per l'OCH. A continuació exposem els indicadors del protocol de registre:

1. Dades globals - Número d'incidència. Números correlatius a partir de l'1 sense interrupcions ni repeticions, de manera que ens permet conèixer fàcilment el número d'incidències registrades per l'equip de l'OCH i quantificar-les.

(1) La fitxa de consulta es pot consultar en els anteriors informes de l'Estat de l'LGTBI-fòbia.

2. Identificació amb el col·lectiu LGBTI. Aquesta informació s'extrau del relat de la persona ² afectada, ja sigui a través de les narratives i/o de les atencions realitzades però, no sempre la persona proporciona aquesta informació i a l'Observatori Contra l'Homofòbia no pressuposem l'orientació afectivosexual de les persones. Així doncs, per tal de tenir en compte la diversitat afectiva, sexual i d'identitats de gènere, així com les diferents tipologies de discriminació, els col·lectius descrits són:

- (1) **Gai**
- (2) **Lesbiana;**
- (3) **Trans*:** home trans, dona trans, col·lectiu trans
- (4) **Bisexual**
- (5) **Intersexual;**
- (6) **Heterosexual**
- (7) **Altres (+)**

En aquest sentit, utilitzem la categoria de persona bisexual, per exemple, quan tenim la certesa de la seva identificació, tot i que la discriminació patida pot estar motivada per la seva orientació bisexual i/o bé per la pràctica afectivosexual del moment (gaifòbia/lesbofòbia). En la categoria altres (+), registrem totes aquelles orientacions afectivosexuals i/o identitats de gènere que no són contemplades en la Llei 11/2014³, com les persones no binàries o les persones asexuals.

3. Edat. Fa referència als anys que té la persona afectada. Si qui denuncia és una altra persona diferent, no es registren les dades de la denunciant, de manera que l'edat correspon sempre a la persona afectada. El registre s'agrupa per trams:

- (1) **Menor de 18 anys;**
- (2) **18 a 25 anys**
- (3) **26 a 35 anys;**
- (4) **36 a 45 anys;**
- (5) **46 a 60 anys i**
- (6) **Més de 61 anys**

4. Territori. Dades en relació a la ubicació física i espacial de la incidència en el territori català. Distingim:

(a) Província. Província de Catalunya en la qual van ocórrer els fets discriminatoris (Barcelona, Girona, Tarragona i Lleida). En cas que la discriminació hagi estat no presencial no es registra aquesta dada. Els casos que ocorren a l'espai virtual i en els mitjans de comunicació, a vegades, poden afectar el total del territori; per aquest motiu no se'ls pot assignar un territori determinat i, per tant, queden fora de l'anàlisi territorial de les incidències. Finalment, podem tenir informació sobre la situació discriminatòria però no de la seva ubicació. En aquest cas, es registren els casos sota l'etiqueta sense dades.

(b) Població. Població de Catalunya en la qual van ocórrer els fets discriminatoris. L'indicador és més específic i es registra la ciutat o municipi on ha ocorregut el succés. En cas que la discriminació/agressió no hagi estat presencial, no es registra aquesta dada. Finalment, podem tenir informació sobre la situació discriminatòria però no de la seva ubicació. En aquest supòsit, es registra aquest indicador sota la categoria sense dades.

(2) L'indicador es basa en la percepció mitjançant la informació que disposem de les persones afectades sense la pretensió d'una categorització essencialista, ja que no preguntem explícitament per les orientacions sexoafectives i identitats de gènere de les persones.

(3) Enguany hem registrat incidències de persones que s'identifiquen com a no binàries o asexuals.

(c) Districte.⁴ Districte de Barcelona en el qual van ocórrer els fets discriminatoris. En cas que la discriminació/agressió no hagi estat presencial no es registra aquesta dada. Finalment, podem tenir informació de que es tracta d'una situació ocorreguda a la ciutat de Barcelona però no disposem de la ubicació exacta, registrant-se amb la categoria sense dades.

(d) Barri.⁵ Barri de Barcelona en el qual van ocórrer els fets discriminatoris.

5. Distribució temporal. Mes en què es comunica la incidència a l'OCH i es registra de manera escrita (gener, febrer, març...).

(a) Data dels fets. En aquest subindicador classifiquem la franja setmanal en què ha ocorregut la incidència: entre setmana (de les 6.00 hores de dilluns fins les 00.00 hores de divendres) i cap de setmana (divendres, de les 00:00 fins dilluns a les 6:00 hores). Finalment, si no disposem d'aquesta informació es registra amb l'etiqueta sense dades.

(b) Horari dels fets. Hora en què succeeixen els fets discriminatoris. Les hores són estratificades en quatre franges horàries pel seu anàlisi:

- (1) **Matí:** De 6:00 a 12:00 hores;
- (2) **Tarda:** De 12:00 a 20:00 hores;
- (3) **Nit:** De 20:00 a 0:00 hores;
- (4) **Matinada:** De 0:00 a 6:00 hores

Si no disposem d'aquesta informació es registra sota la categoria sense dades.

6. Tipus d'LGTBI-fòbia. Tipus de discriminació percebuda de la persona afectada que no té perquè correspondre, necessàriament, amb el col·lectiu amb el què s'identifica. Per exemple, un home trans que és llegit com a cis i insultat per "maricón". La seva identificació és amb el col·lectiu trans* però el tipus de violència rebuda és gaifòbia. Aquest indicador, doncs, es centra en les pràctiques i no en les identitats, ja que ens interessa conèixer la tipologia discriminatòria. En distingim:

- (1) **Gaifòbia**
- (2) **Lesbofòbia**
- (3) **Bifòbia**
- (4) **Transfòbia**
- (5) **Interfòbia**
- (6) **LGTBI-fòbia - Generalista**
- (7) **Altres fòbies (+).**⁶

(4) Aquest indicador està basat en la relació de treball amb l'Oficina per a la No Discriminació (OND) de l'Ajuntament de Barcelona. L'OCH participa en la "Taula d'Entitats" amb servei d'Atenció a Víctimes de discriminació, per a l'elaboració de l'informe "Observatori de les Discriminacions Informe de la taula d'entitats".

(5) Idem que l'anterior.

(6) Per altres fòbies entenem els orígens discriminatoris no contemplats a la Llei 11/2014

7. Mitjà de discriminació. Mitjà a través del qual es dona la discriminació. Distingim:

- (a) **Presencial:** Situacions ocorregudes en persona;
- (b) **No-Presencial:** Incidència succeïda a distància, a través de correu postal, d'internet, xarxes socials, per telèfon o d'algun mitjà de comunicació.
- (c) **Suport físic:** Quan és a través de cartelleria, fulletons, pintades, entre d'altres.

8. Context: Les circumstàncies i condicions que envolten la incidència. Distingim:

- (a) **Espai públic:** via pública, places, institucions públiques
- (b) **Espai privat:** llar personal, edifici o comunitat de residència i lloc de treball
- (c) **Espai privat de concurrència pública:** locals gastronòmics, discoteques, botigues, bars, mútues, cinemes, teatres, museus, etc.
- (d) **Espai virtual:** telèfon, diaris i revistes, programes de ràdio i TV, xarxes socials, correus electrònics, etc.

9. Àmbit. Espai concret on ocorre l'acte discriminatori i/o agressió. Distingim:

- (a) **Institucional:** Administracions públiques, Oficines d'Atenció al Ciutadà (OAC) i altres espais que depenguin de poders públics.
- (b) **Laboral:** lloc on treballa la persona com empreses, associacions o fundacions
- (c) **Educatiu:** escoles públiques i privades, universitats, etc.
- (d) **Salut:** hospitals, CAPs, Mútues, consulta privada, etc.
- (e) **Esportiu:** equipaments i/o equips esportius, competicions, etc.
- (f) **Habitatge:** comunitat de veïns, immobiliàries, lloguer, hipoteques, etc.
- (g) **Nucli de Convivència:** no cal que sigui la família, sinó amb aquelles persones amb les que es conviu.
- (h) **Transport públic:** metro, bus, tren, ferrocarrils, etc.
- (i) **Via pública:** carrers, avingudes, places, esdeveniments a l'aire lliure, etc.
- (j) **Espai d'oci nocturn:** discoteques, bars, etc.
- (k) **Espai gastronòmic:** restaurants, bars, cafeteries, etc.
- (l) **Espai cultural:** cinemes, teatres, biblioteques, museus, espais, etc.
- (m) **Establiment comercial:** botigues, comerços, supermercats, centres comercials, etc.
- (n) **Internet i xarxes socials:** correu electrònic, Twitter, Instagram, blogs, webs, etc.
- (o) **Mitjans de comunicació:** diaris, revistes, programes de ràdio i TV, etc.
- (p) **Telefònic:** contestador automàtic, missatges de whatsapp, missatges de text, missatges de veu.

10. Tipus de discriminació. És el tipus de discriminació rebuda. Hi ha un gradient en l'escala de discriminació i sempre es registra el més greu. Per exemple, si a una persona la insulten i després la colpegen registrem l'agressió física per a deixar constància de la magnitud del fet, tot i que això no significa que vulguem restar importància a altres tipologies. Des de l'equip jurídic i psicosocial treballem per acompanyar a la persona en el procés de reparació de la seva dignitat, sent la persona afectada la que té agència i decisió en tot moment sobre el procés recorregut. En distingim:

- (a) **Agressió verbal**, insults de tota mena rebuts en persona o per altres mitjans.
- (b) **Agressió física**, tot tipus d'agressions que impliquin un contacte físic. Pot anar d'empentes o cops lleus a cops més greus.
- (c) **Amenaces**, de tota mena, com amenaces d'ús de força física, intimidació per revelar l'orientació afectivosexual, etc;
- (d) **Assetjament**, tot tipus d'assetjament sistemàtic, repetit en el temps (educatiu, laboral -inclòs l'acomiadament-, sexual, per part de companys/es de treball, veïns/es, familiars, etc.);
- (e) **Tracte inadequat**, no es respecta la identitat de gènere o orientació afectivosexual, es formulen preguntes discriminatòries, s'exclou a la persona i/o col·lectiu, etc. Per exemple, cridar a una persona trans per la seva identitat registral (deadname) i no per la seva identitat sentida.
- (f) **Odi i exaltació**, expressions i/o insults que inciten a l'odi. Foment, instigació o promoció d'odi, humiliació o menyspreu d'una persona o un grup de persones, així com descrèdit, difusió d'estereotips negatius o estigmatització, pel fet de presentar una diversitat sexoafectiva i de gènere.
- (g) **Dret d'admissió**, quan s'impedeix l'entrada o s'expulsa a una persona d'un local públic o privat, de qualsevol tipus (gastronòmic, oci nocturn, institució pública, bar, etc.) per la seva orientació afectivosexual, identitat i/o expressió de gènere.
- (h) **Altres**, inclou totes les situacions que no poden ser inserides en les categories anteriors com, per exemple, el descuit a monuments LGTBI.

11. Itinerari. Es refereix al recorregut - que pot ser jurídic o d'altra naturalesa - que es dona a la incidència en funció dels instruments que es decideixin utilitzar. En distingim:

- (a) **Comunicat públic**, incidència pública sobre la situació discriminatòria.
- (b) **Procés penal**, actuacions dirigides a l'obertura d'un procediment penal, ja sigui a través de la interposició d'una denúncia a les autoritats competents - Policia, Fiscalia o Jutjats - o, bé, mitjançant la personació com a acusació particular o popular en un procediment penal ja incoat. És l'itinerari adequat quan, de la incidència rebuda per l'OCH, es desprenen elements que podrien ser constitutius d'un delictes previst en el Codi Penal.
- (c) **Procés administratiu**, Es comuniquen els fets a l'Àrea LGTBI de la Generalitat de Catalunya, des d'on s'inicien actuacions per aclarir els fets i, donat el cas, s'incoa expedient sancionador que pot acabar amb l'efectiva imposició de sanció o en l'arxiu de l'expedient. La resolució pot contenir mesures pedagògiques com, per exemple, l'obligatorietat d'assistir a cursos en defensa dels drets humans.
- (d) **Estat LGTBI-fòbia OCH** - No denunciat, aquestes incidències, o bé no han tingut cap recorregut (només s'han registrat) o bé només s'ha atès a la víctima i/o persona

afectada. Moltes persones decideixen que no volen continuar amb un procés judicial o administratiu pel que suposa en el pla personal, emocional i econòmic o per altres motius.

- (e) **Procés laboral**, la incidència és relativa a una situació de discriminació o assetjament en el lloc de treball. La via adequada pot ser l'inici d'un procediment judicial en la jurisdicció social – sens perjudici de que els fets puguin constituir també un delictes – o, bé, posant els fets en coneixement de la Inspecció de Treball.
- (f) **Síndic de Greuges**, institució que funciona com a defensor del poble, supervisant l'actuació de les administracions públiques catalanes. Pot obrir una investigació que acaba amb resolucions que no tenen caràcter executiu obligatori però sí que són recomanacions i beneficia en incidència pública.
- (g) **Atenció Psicosocial OCH**, incidències que no són denunciades per un canal oficial o que no tenen un itinerari legal però que reben atenció psicosocial de l'OCH.
- (e) **Oficina per a la No Discriminació (OND)**: Incidències de la ciutat de Barcelona, que a més de notificar-se, es deriven a l'Oficina per a la No Discriminació (OND) de l'Ajuntament de Barcelona perquè iniciïn o continuïn amb el pla de treball.
- (f) **Educatiu**: Incidències que tenen lloc en centres educatius (assetjament escolar, discriminació a professorat, etc.) i que es gestionen dins del propi centre.

Anàlisi qualitativa: aproximació social

Amb la intenció de procurar una visió més exhaustiva sobre el que suposa el fenomen de l'LGTLBI-fòbia per a la ciutadania a Catalunya, aquest informe afegeix al seu contingut una aproximació qualitativa.

La recerca qualitativa vol aproximar-se a les vivències discriminatòries patides per persones LGTLBI a Catalunya i problematitzar aquest fenomen psicosocial. Per tant, l'utilitzem amb la finalitat d'obtenir la vivència psicosocial de l'LGTLBI-fòbia, a la qual ens aproximem a partir de dues tècniques: (1) **l'anàlisi de casos** de diferents situacions registrades i ateses i (2) les **produccions narratives**, amb persones afectades per l'LGTLBI-fòbia.

Anàlisi de casos. És una tècnica d'estudi fonamentada i holística que permet proporcionar informació descriptiva d'un esdeveniment recent (Ceballos-Herrera, 2009; Martínez, 2006); en aquest cas, una situació discriminatòria que és comunicada i atesa per l'equip de l'OCH. El seu objectiu és contribuir a l'enteniment de fenòmens socials complexos (Yin, 2014), de manera que aporta informació simplificada, aclareix significats i comunica un coneixement tàcit que facilita la comprensió a la persona lectora. A més, esdevé una eina útil per a valorar la informació a ressaltar en un judici i per a detectar polítiques a implementar (Stake, 2000). Des de 2014, aquesta tècnica s'utilitza en els informes de l'Estat de l'LGTLBI-fòbia a Catalunya. A manera d'exposició d'antecedents que justifiquen la recerca, al capítol 5 es fa un recorregut a través de 27 incidències destacades recollides durant el 2021 per l'OCH. Aquest punt inclou l'objectiu d'aproximar-nos al fenomen de l'LGTLBI-fòbia i aprofundir en les situacions discriminatòries que pateix el col·lectiu en diferents àmbits de la vida social a través dels anàlisis de casos. Tanmateix, som conscients que aquesta anàlisi és una petita part de les agressions i/o discriminacions patides, ja que no totes les persones afectades per una situació discriminatòria comuniquen aquest fet o no totes ho fan a l'OCH.

L'increment d'incidències registrades i la seva heterogeneïtat fa que sigui el tercer any que augmentem el nombre de casos analitzats. La diversitat i intensitat de les situacions que s'han registrat han fet necessària aquesta ampliació per a cobrir tota la diversitat que engloba el col·lectiu LGBTI, els àmbits on es produeix l'LGTBI-fòbia i els itineraris que prenen les incidències comunicades.

Produccions Narratives. La narrativa implica un procés de comunicació dins del qual la persona informant i la investigadora poden intercanviar experiències, donant lloc a un relat final sobre l'experiència compartida d'un tema en concret, en aquest cas, l'LGTBI-fòbia i la seva situació discriminatòria (Balasch i Montenegro, 2003; Biglia i Bonet-Martí, 2009). La narrativa implica un esforç d'immersió per la persona investigada, en aquest cas, persones que han viscut una situació discriminatòria per motius de la seva orientació afectivosexual, identitat i/o expressió de gènere, que assisteix activament a aquest exercici de reposició vital. La narrativa, en aquest sentit, és un instrument d'indagació que intenta posar de manifest l'estructuració del sentit del relat conjunt produït. És el tercer any que utilitzem aquesta tècnica en l'aproximació qualitativa.

L'argument principal és que les narratives proporcionen un coneixement amb l'agència i participació de la víctima i/o persona afectada, que participa en el procés de traslladar la seva vivència discriminatòria. Si ho aterrem a la pràctica realitzada, el que volem mostrar, és la vivència de les persones participants sobre tres eixos que guien la producció de la narrativa: la seva comprensió sobre l'LGTBI-fòbia, la situació discriminatòria viscuda en primera persona i el paper d'acompanyament i accions realitzades per l'OCH i/o per altres agents implicades en la situació discriminatòria. Cal dir que les narratives expressen les opinions, els punts de vista i l'experiència viscuda de les persones participants, a través del seu relat, i que es conserva el material (àudios i textualitzacions) per a la posterior producció del text, que és co-produït i revisat per ambdues parts (persona investigadora i participant). A continuació exposem el procediment seguit per a la realització de les narratives:

1. Es parteix d'un fenomen a estudiar, en aquest cas l'LGTBI-fòbia. La persona investigadora exposa diferents temàtiques i contingències relacionades amb el fenomen a través del material teòric existent o de les seves experiències.
2. La persona investigadora s'interessa per trobar persones que han viscut el fenomen a estudiar. Aquesta cerca està cribrada per les incidències rebudes durant l'any en curs, donant preferència a aquelles persones que fan ús dels serveis de l'entitat, a banda d'altres variables que poden influir com la seva disponibilitat, la seva ubicació de residència i/o convivència, o altres. Aquest any, i degut a l'emergència sanitària per la progressió de la COVID-19, s'han realitzat de forma telemàtica. Es notifica a la persona que ha patit una situació per LGBTI-fòbia en primera persona, la proposta de participar en l'informe i el procediment complet a seguir. La narrativa neix d'una "ignorància" conscient per part de la persona investigadora, que lluny de suposar que coneix el sentit que les persones donen als seus actes, es compromet a proposar temàtiques i qüestions directament a les persones interessades, de tal forma que puguin expressar-se en els seus propis termes i amb la suficient profunditat per a recollir la riquesa de significats, els quals poden ser els mateixos o no que la persona investigadora.
3. La persona investigadora ha de tractar d'establir una relació personal amb les seves interlocutores, avançant lentament al principi, formulant inicialment preguntes que permetin saber què és important per a la persona informant. Tanmateix, per l'equip de l'Observatori té rellevància ja que proporciona una informació important per l'elaboració de l'informe.

4. La persona investigadora ha de portar a terme un apropament gradual a l'estructuració de sentit sobre la vivència social sobre la que s'està parlant. Aquesta estructuració de sentit, que a poc a poc es va construint en la conversa, és la que esdevé un marc de referència flexible sense rigidesa premeditada.
5. La persona investigadora, en el decurs de la narrativa, s'anirà interessant més pels significats que pels fets, més pels sentiments que per coneixements, més per interpretacions i vivències que per descripcions. La persona informant, llavors, és un subjecte partidista i que parla des d'una posició determinada.
6. La persona investigadora realitza un text amb les temàtiques tractades a les sessions; aquest procés es denomina textualització.
7. La persona investigadora retorna el text de la sessió realitzada a la persona informant, les vegades que siguin necessàries per a portar a terme els successius canvis, fins que la persona informant es vegi plenament reflexada en les temàtiques tractades.
8. Finalment, es considera que la narrativa textualitzada és un text amb un significat polític que reflexa el posicionament de la persona, respecte a les temàtiques i qüestions tractades de forma conjunta.

Partint del supòsit que els marcs discursius d'una societat es reproduïxen a escala microsocial (Íñiguez, 2003), la unió dels testimoniatges aconseguits forma un relat col·lectiu que dona lloc a un corpus discursiu. Una vegada concloses les narratives, passen a ser analitzades. Els resultats s'exposen a les narracions que recull el capítol cinquè. Amb la informació proporcionada a les narratives i els anàlisi de casos, es realitza un quadre de consensos i dissensos a mode de resum, que permet conèixer les característiques del relat esmentat. Les qüestions més destacades d'aquesta anàlisi comparativa són incorporades a l'apartat de conclusions i recomanacions de l'informe.

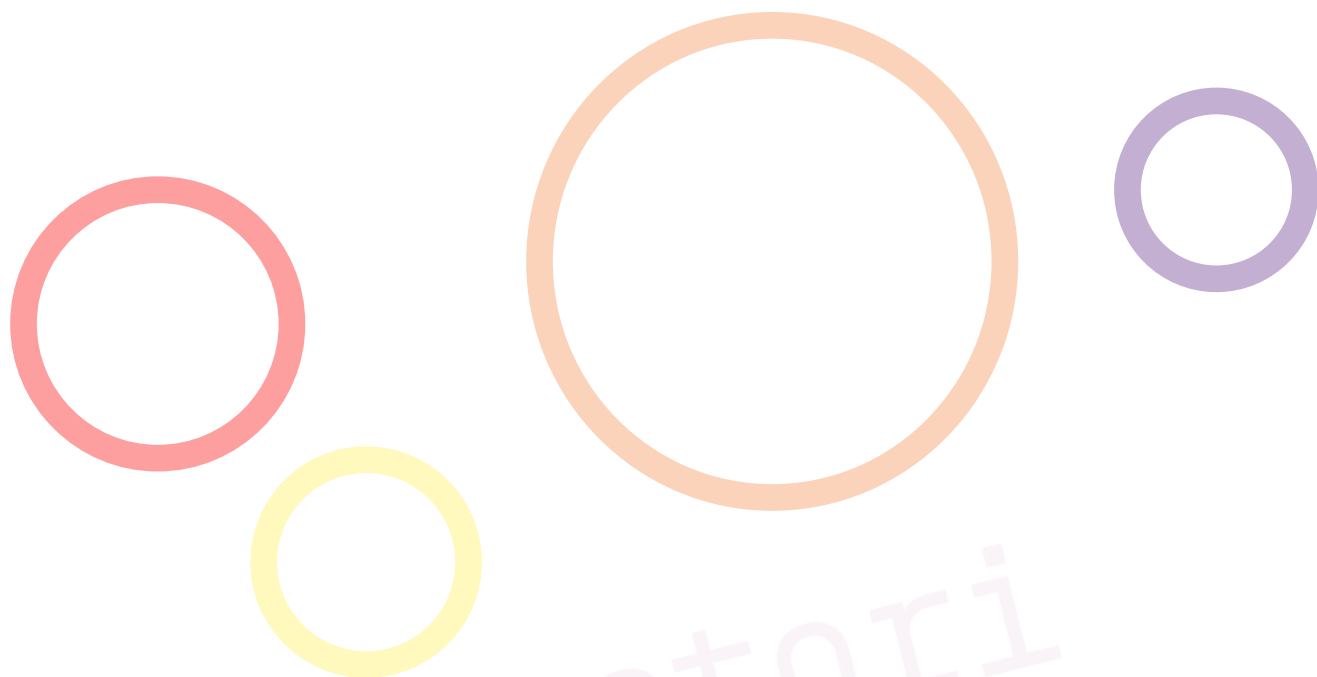
La finalitat que es pretén és la de conèixer i apropar la ciutadania a la realitat LGTBI-fòbica a través del relat de les mateixes persones afectades. La pretensió de l'equip era aplicar l'heterogeneïtat de subcol·lectius, la diversitat territorial i multiplicitat d'àmbits discriminatoris, però donada la situació d'emergència sanitària i que la implicació de les persones afectades pot ser complicada per diversos motius (motivació, revivència de la situació discriminatòria, impacte en el benestar psicosocial, entre d'altres) s'ha aconseguit realitzar 4 produccions narratives: **1) Transfòbia en l'àmbit laboral; 2) Lesbofòbia en un espai rural; 2) Agressió racista i homofòbica en un espai esportiu privat i 4) Agressió múltiple a la platja.**

Construcció de mapes

Per últim, incorporem un mapa per ubicar les incidències LGTBI-fòbiques registrades durant l'any 2021 a tota Catalunya. El programa utilitzat per a la seva realització ha estat Adobe Illustrator 2020, editor gràfic de vectorials en forma de taller d'art que es treballa sobre un tauler de dibuix, conegut com a "taula de treball" i que està destinat a la creació artística de dibuix i pintura d'il·lustració, per crear i dissenyar imatges. El programa pertany a la rama de l'art digital, aplicada a la il·lustració tècnica i/o el disseny gràfic. Els mapes són convertits en un format vectorial pel seu disseny. Una vegada dibuixats es decideix ubicar amb punts de colors a sobre de la zona aproximada on han succeït les situacions discriminatòries.

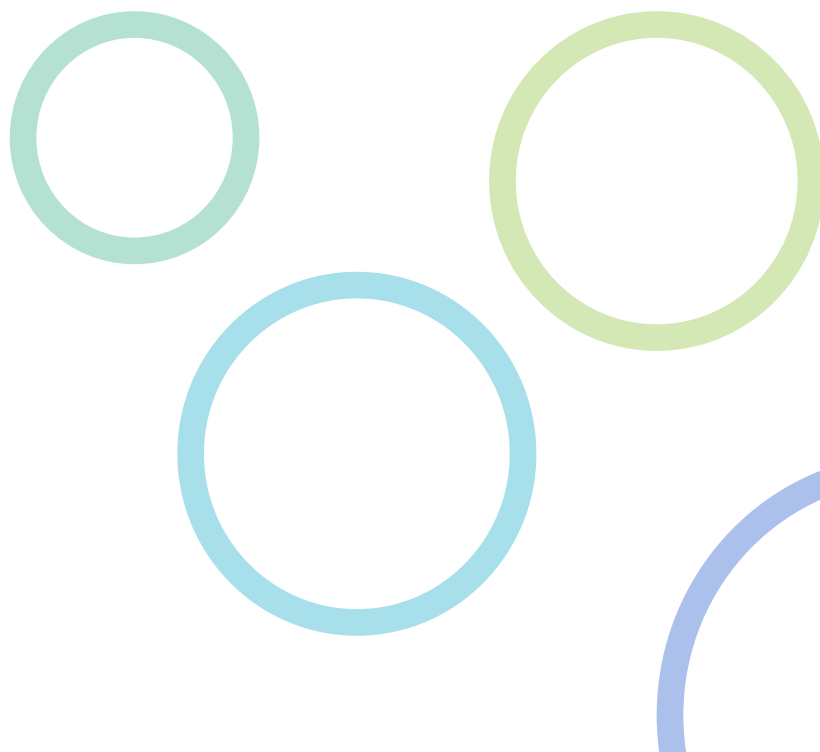
A través d'aquesta tècnica es construeix un mapa de Catalunya per comarques, marcant aproximadament en quin punt de la comarca han ocorregut les incidències registrades i posant, a sobre, el nombre de casos registrats. L'objectiu és aconseguir una primera aproximació visual del nombre d'incidències registrades i la seva ubicació.

Gràcies a aquesta reflexió múltiple que permeten tant les eines quantitatives com les qualitatives, el resultat de l'informe és una valoració rigorosa i completa dins de les seves possibilitats. Tot això amb l'objectiu de mostrar d'una manera veraç i fundada el que anuncia el seu títol: "L'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya l'any 2021".

Observatori
contra
~~l'homofòbia~~

Observatori
contra
l'homofòbia

3. MARC LEGAL A CATALUNYA

Aquest capítol pretén analitzar el marc legal i la seva afectació en l'itinerari que prenen les incidències registrades per LGTBI-fòbia a Catalunya, segons les dades de l'OCH recollides de l'1 de gener al 31 de desembre de 2021. Per aquest motiu, es fa un recorregut descriptiu que permet identificar els elements principals de les normatives aplicables als casos de LGTBI-fòbia que condicionen la implementació d'accions en diferents àmbits de la vida social.

En primer lloc, es presenta un recull de les principals normatives estatals i autonòmiques que defensen els drets de les persones LGTBI, prestant especial atenció a la Llei 11/2014 que vertebrava les principals polítiques públiques en matèria LGTBI a Catalunya, o la més generalista, la Llei 19/2020 per a la igualtat de tracte i no discriminació.

A continuació, s'exposen els principals canvis normatius que s'estan tramitant en l'actualitat i que tindran una afectació en els drets de les persones LGTBI. En aquest cas, concretament s'analitzen el projecte de Llei trans* i LGTBI estatal, el projecte de Llei trans* catalana i la modificació de la Llei 11/2014 a iniciativa de l'OCH.

Finalment, s'analitza el recorregut de les incidències registrades per l'OCH durant l'any 2021 en relació amb els textos legals esmentats, entre d'altres de contingut no legislatiu.

1. Normativa estatal i autonòmica

El marc legal que regeix la discriminació en diversitat afectivosexual, d'identitat i/o d'expressió de gènere es recull en diverses normatives de diferents nivells i àmbits (estatal i autonòmic). A continuació en destaquem les més rellevants:

1.1. Constitució espanyola

La Constitució és la norma superior de l'ordenament jurídic espanyol. En el cas de la protecció de l'orientació afectivosexual, la identitat i/o expressió de gènere trobem com a preceptes de referència l'article 10, el qual reconeix el dret a la dignitat personal i al lliure desenvolupament de la personalitat (STC núm. 214/1992, d'11 de novembre); i l'article 14 que reconeix com a dret fonamental el principi d'igualtat i no discriminació (STC núm. 41/2006, de 13 de febrer). Com a deures de l'Estat per garantir aquests drets, cal destacar la importància de l'article 9.2 CE sobre les condicions de llibertat i d'igualtat. Les conseqüències jurídiques de la vulneració d'aquests drets es concreten en la legislació ordinària, especialment en matèria administrativa, penal i laboral.

1.2. Codi penal

Al Codi penal espanyol de 1995, amb les subseqüents reformes (2010, 2015, 2021), trobem la prohibició de diverses conductes d'afecció principal per a les persones LGTBI en empara al principi d'igualtat i la prohibició de discriminació. Podem definir com a eines principals per a la protecció dels drets de les persones LGTBI a l'Estat espanyol, per una banda, a la part general, l'agreujant per motius d'orientació o d'identitat sexual o de gènere (art. 22.4 CP) i, per altra banda, a la part especial, els anomenats delictes d'odi (arts. 510 a 512 i 515 CP). A més a més, trobem també l'article 314 CP, on es prohibeix la discriminació per motius d'orientació o d'identitat sexual i de gènere en l'àmbit laboral, tant sigui públic com privat.

En primer lloc, l'article 22.4 CP dona la possibilitat d'agreuja la pena de qualsevol delictes de la part especial del Codi penal comès amb motivació discriminatòria per l'orientació sexual i identitat sexual o de gènere. Es descarta, després de la reforma de 2021, la jurisprudència que requeria l'acreditació de la pertinència a un grup minoritari, donat que la nova redacció indica que és indiferent que aquestes circumstàncies o condicions concorrin efectivament sobre la persona que recau la conducta. La jurisprudència majoritària (STS núm. 3124/2019, STSJCat núm. 4095/2019, entre d'altres) considera que s'atorga una major protecció als col·lectius discriminats que es troben en desavantatge per desenvolupar-se lliurement. Amb aquest motiu concret discriminatori, que cal provar en relació amb el fet delictiu, es materialitzen idees contràries a un valor constitucional essencial, el principi d'igualtat, que quedaria lesionat a banda del bé jurídic protegit del fet delictiu concret.

En segon lloc, els articles 510 i següents tipifiquen els anomenats delictes d'odi, prohibint totes aquelles conductes que fomenten de manera directa o indirecta l'odi, l'hostilitat, la discriminació i la violència per motiu d'orientació afectivosexual i/o d'identitat de gènere. A banda, també protegeixen en els casos de lesió de la dignitat de les persones del col·lectiu mitjançant la humiliació, menyspreu o descrèdit. És important dir que s'estableix un subtipus agreujat del delictes quan la seva comissió s'hagués fet a través de les xarxes socials.

Als criteris interpretatius i més recents del Tribunal Suprem (STS 9-2-2018, ATS 21-6-2021) trobem que l'element nuclear és ***“la manifestació d'epítets, qualificatius o expressions que contenen un missatge d'odi (...) generant un perill que es concreta amb el missatge amb contingut propi del ‘discurs d'odi’ (...) i que per si mateixa és contrari a la convivència”***.

Respecte a aquest delictes, també es preveu la modalitat de comissió per a les persones jurídiques, associacions, fundacions, encarregats de serveis públics i funcionaris, docents i altres professionals o empresaris privats. Les associacions il·lícites que cometin el delictes d'odi anteriorment explicat, també queden prohibides.

1.3. Estatut d'Autonomia de Catalunya

És la norma superior a Catalunya i preveu diverses disposicions de protecció dels drets de les persones LGTBI. D'una banda, l'article 15 reconeix el dret de totes les persones a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures de tota mena de discriminació, així com al lliure desenvolupament de la personalitat i capacitat personal. D'altra banda, els articles 40.7 i 40.8 preveuen la promoció de la igualtat entre totes les persones i tota mena de famílies, així com l'erradicació de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempti contra la igualtat i la dignitat de les persones.

1.4. Llei catalana 11/2014. Vertebradora de les polítiques públiques LGTBI a Catalunya

La Llei 11/2014 té com a objectiu garantir els drets de les persones LGTBI i erradicar l'homofòbia (lesbofòbia i gaifòbia), la bifòbia i la transfòbia. Regeix i garanteix els drets de les persones LGTBI amb polítiques públiques i un règim d'infraccions i sancions propi. Avui dia, l'òrgan competent per vetllar sobre l'aplicació d'aquesta llei, així com d'instruir els expedients sancionadors derivats de possibles infraccions previstes en aquesta, és la Direcció General de Polítiques Públiques LGTBI i l'Organisme de Protecció i Promoció de la Igualtat de Tracte i la No-Discriminació.

La Llei 11/2014, de naturalesa administrativa, és preventiva i garantista, específica per a les persones LGTBI. Incorpora a la legislació catalana alguns dels marcs internacionalment acceptats de defensa dels drets humans, on es consagren els principis bàsics d'igualtat i no discriminació. En aquest sentit, recull una sèrie de mesures per fer efectiva la garantia de drets i llibertats de les persones LGTBI en els diferents espais i escenaris que conformen el seu esdevenir diari, abastant sectors concrets on implementar polítiques actives i operatives, així com mecanismes punitius, totes elles destinades a garantir i promoure una igualtat efectiva i erradicar les violències cap al col·lectiu.

En els darrers anys s'han desenvolupat àmbits importants en relació amb molts dels drets reconeguts en el cos normatiu. En l'àmbit de la Generalitat, l'anterior Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat de Catalunya va aprovar una instrucció per tal d'adaptar tots els seus formularis i comunicacions administratives a la diversitat afectivosexual, d'expressió de gènere i familiar –encara que actualment aquesta adaptació no s'ha realitzat completament a tota la Generalitat-. En matèria de treball, s'ha obert la possibilitat de que joves, d'entre 18 i 21 anys víctimes d'LGTBI-fòbia puguin accedir a la Renda Garantida de Ciutadania (RGC), s'ha iniciat un servei d'orientació laboral i una convocatòria específica d'ajuts en polítiques actives d'ocupació amb una important dotació pressupostària, per la contractació de persones trans*, a través del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC)¹. També s'han desenvolupat mandats de la Llei com pot ser el protocol del deure d'intervenció, el protocol de prevenció, detecció i intervenció davant l'assetjament escolar a persones LGTBI, el protocol per a l'atenció i acompanyament a l'alumnat trans* als centres educatius, el protocol de les tècniques de reproducció humana assistida, adaptació de la informació personal relativa a la identitat de gènere en les targetes i carnets identificatius, guia de recomanacions de tractament de les persones LGTBI als mitjans audiovisuals, entre d'altres.

Pel que fa a la ciutat de Barcelona, es van incorporar als registres municipals de l'Ajuntament de Barcelona noves categories per a identificar el gènere de les persones i un nou camp per a especificar el nom pel qual les persones trans* i intersexuals volen ser reconegudes per l'Administració pública. Així mateix, s'ha posat en funcionament un Protocol davant discriminacions LGTBI entre l'Oficina de No-Discriminació (OND), l'OCH i el Centre LGTBI. En altres municipis, també s'han impulsat Plans locals LGTBI.

No obstant els avenços en la implementació de polítiques públiques, podem considerar l'aplicació de la Llei com a ambivalent i no del tot efectiva. Concretament, tan sols s'han interposat un total de 6 sancions d'acord amb el seu règim sancionador, segons l'informe publicat per la Generalitat². Així mateix, a banda de l'òrgan consultiu del Consell Nacional LGTBI i el Pla Interdepartamental, no s'han creat organismes coordinadors de les polítiques LGTBI entre les administracions públiques. Amb l'aprovació de la Llei d'igualtat de tracte, la vertebració de les polítiques LGTBI passa a ser competència de l'Organisme de protecció i promoció de la igualtat de tracte i no-discriminació, creat a principis del 2022³. A principis de 2022 es va constituir l'Organisme de protecció i promoció de la igualtat de tracte i no-discriminació, tanmateix entre les funcions inferides a l'article 34 de la Llei d'Igualtat de Tracte no assegura aquesta coordinació entre organismes.

(1) Pot consultar aquesta informació en el següent enllaç: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/412604/govern-obre-cop-linia-politiques-docupacio-persones-trans-dotada-4-milions-deuros>

(2) L'informe es pot consultar en el següent enllaç: <https://govern.cat/govern/docs/2021/06/08/12/35/803af855-5a4a-48a9-ba40-def0f729890a.pdf>.

(3) Pot consultar en la següent notícia: <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/419680/igualtat-feminismes-presenta-lorganisme-proteccio-promocio-igualtat-tracte-no-discriminacio>.

D'altra banda, ara com ara, el Reglament específic per a regular el règim d'infraccions i sancions que preveu la Llei està pendent d'aprovació des de 2017. D'aquesta manera, manca un instrument legal específic que reguli el procediment sancionador de la Llei 11/2014, així que els expedients s'han de tramitar mitjançant el procediment administratiu general o bé a través de l'activació del deure d'intervenció. L'aprovació del Reglament sancionador permetria adaptar el procediment a les necessitats específiques de la llei, regulant quines haurien de ser les parts interessades en el procediment o proporcionant una graduació més concreta i efectiva de les sancions, per exemple.

En cas que no s'aprovi i es vulgui sumar la regulació a un Decret de procediment sancionador de la Llei 19/2020 – que s'explica a continuació –, cal que aquest tingui en compte que existeix una llei prèvia – la Llei 11/2014 – que preval sobre la primera d'acord amb el principi d'especialitat, i que ja preveu la necessitat que un posterior reglament desenvolupi el seu procediment sancionador específic (Disposició Final Primera). El Decret no pot obviar, ni molt menys substituir, la necessitat de dotar d'un Reglament que desenvolupi el procediment sancionador de la Llei 11/2014.

1.5. Llei 19/2020, d'igualtat de tracte i no discriminació.

A finals de l'any 2020 es va aprovar la Llei catalana 19/2020 d'igualtat de tracte i no discriminació. Aquesta llei ja es preveia en el moment de tramitar-se la Llei 11/2014, amb l'objectiu d'esdevenir una llei general del dret antidiscriminatori català, ja que tracta transversalment tota mena de discriminacions (per motiu ètnic-racial, de gènere, d'orientació afectivosexual, etc.). La Llei entra en vigor el dia 30 de gener de 2021 i mereix alguns comentaris.

Primer de tot, com ja hem indicat abans, la Llei 19/2020 modifica la Llei 11/2014 tot unificant els procediments antidiscriminatoris i LGTLBI-fòbics en una única instància especialitzada. Més enllà d'això, i fruit de la seva voluntat generalista, la Llei 19/2020 se situa en un caràcter supletori respecte la Llei 11/2014. D'aquesta manera, en primer lloc, sempre és aplicable la Llei 11/2014 i, en defecte d'aplicació d'un supòsit concret, es recorre a la Llei 19/2020.

La Llei 19/2020 es divideix en dues parts: una de foment i una sancionadora. La part de foment tracta de manera integral i transversal les principals accions per evitar la discriminació en el si de l'Administració i la societat.

Més destacable és el règim sancionador creat per la nova Llei. Així, als supòsits de la Llei 11/2014, se n'afegeixen de nous, com per exemple pintades a murals o mobiliari públic que generin rebuig o menyspreu a la diversitat. Alhora, el principal problema que té la Llei 11/2014 – la frontera entre el dret administratiu amb el Codi penal – no queda del tot solucionat amb la Llei 19/2020, llevat d'alguns supòsits innovadors. D'aquesta manera, la Llei 19/2020 sanciona conductes –com determinats actes de menyspreu LGTLBI-fòbic– que ja es recullen al Codi penal i no en recull d'altres que el Codi penal té més dificultats per penar, com per exemple les teràpies de conversió –conducta sancionada a altres comunitats autònomes-. Per altra banda, la Llei 19/2020 recull com a infracció “conductes relatives als delictes d'odi”, essent una remissió al mateix Codi penal que afegeix confusió a l'hora de saber quina norma aplicar, si l'administrativa o la penal.

En qualsevol cas, cal destacar en positiu la introducció de la justícia restaurativa i de mitjans alternatius de resolució de conflictes, com la mediació, que obre la porta a un procediment menys punitivista.

2. Canvis legislatius estatals i autonòmics

2.1. Modificació de la Llei 11/2014

L'aprovació de la Llei 19/2020 d'igualtat de tracte i no-discriminació introdueix una doble regulació: general i específica. Així, tot i que la Llei 11/2014 té primacia respecte a la Llei 19/2020, les asimetries entre els supòsits infractors i els procediments provoquen una disparitat en els drets de la víctima i de l'agressor i una incoherència en política criminal i administrativa. Alhora, la reforma del 2015 del Codi penal fa que els supòsits de la Llei 11/2014 siguin de difícil aplicabilitat. Per aquest motiu, l'Observatori ha impulsat una proposta de reforma que es materialitza amb una proposició de llei presentada pel grup parlamentari CUP al Parlament de Catalunya.

El principal canvi que assumeix és l'harmonització amb el marc general d'infraccions, sancions i procediment administratiu que delimita la Llei 19/2020. Alhora, innova respecte al marc anterior introduint un nou supòsit d'infracció: les teràpies de conversió. Moltes d'aquestes teràpies són tipificades a les Lleis LGTBI d'altres comunitats autònomes, com Madrid o el País Valencià, de manera que la seva introducció a Catalunya era urgent. A més, l'articulat introdueix l'augment de participació de les entitats en el procediment administratiu i imposa una mirada interseccional en el marc de les polítiques públiques de foment de la diversitat que s'impulsin des de la Generalitat.

Aquesta proposició de llei es va admetre a tràmit al Parlament de Catalunya el novembre de 2021 i l'últim tràmit que s'ha dut a terme ha estat la presentació i publicació de les esmenes a la totalitat.

2.2. Llei trans* i LGTBI de l'Estat Espanyol

Com exposàvem en el darrer Informe, en compliment del Pacte de Govern PSOE-Unidas Podemos, el Ministeri d'Igualtat va elaborar dos esborranys per a les anomenades Llei trans*⁴ i Llei LGTBI+, un per a cadascuna, que incorporava les demandes històriques de les entitats LGTBI. Justament la més reivindicada, la despatologització de les persones trans*, va ser la més difícil d'acordar entre els partits de govern. Com es pot veure en el debat de la Llei d'Igualtat de tracte i no-discriminació al Congrés dels Diputats, la majoria de partits recriminaven al PSOE que invisibilitzés i endarrerís deliberadament la Llei trans* fins al punt que van presentar un Projecte de Llei trans* conjuntament amb les entitats LGTBI. Finalment, a finals de juny de 2021 es va arribar a un acord fusionant els dos esborranys del Ministeri d'Igualtat en un sol Avantprojecte de llei i patint algunes modificacions.

Les principals accions que incorpora aquest Avantprojecte de llei anomenat *per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI*⁵ són la prohibició de les anomenades "teràpies de conversió", que pretenen "convertir" les persones LGTBI en heterossexuals i cis⁶; recull un reconeixement integral per a la violència intragènere i la prohibició de les cirurgies de "modificació genital" de les persones intersexuals acabades de néixer, no havent de determinar-ne el gènere de l'infant fins a l'any de vida. Soluciona,

(4) Podeu consultar el diari de sessions al següent enllaç:

https://www.congreso.es/public_oficiales/L14/CONG/DS/PL/DSCD-14-PL-78.PDF

(5) La versió més actualitzada es pot consultar en el següent enllaç:

<https://www.igualdad.gob.es/servicios/participacion/audienciapublica/Documents/APL%20Igualdad%20Trans%20+LGTBI%20v4.pdf>

(6) Aquest punt ha estat qüestionat per l'informe del Consell General del Poder Judicial, el qual considera que no s'haurien de prohibir quan la persona LGTBI que s'hi sotmet a aquestes teràpies dona el consentiment. Pot consultar aquesta informació en el següent enllaç: <https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/En-Portada/El-CGPJ-aprueba-por-unanimidad-el-informe-al-anteproyecto-de-Ley-para-la-igualdad-real-y-efectiva-de-las-personas-trans-y-para-la-garantia-de-los-derechos-de-las-personas-LGTBI>

també, la problemàtica que comportava la regulació sobre filiació per a una parella de dues dones no casades de les quals una en sigui la gestant, només requerint que la progenitora no gestant fes una declaració conforme el corresponent formulari oficial perquè l'altra fos reconeguda. A més, s'incorpora un règim d'infraccions i sancions administratives, així com mesures per promoure la igualtat en àmbits com el laboral, sanitari, educatiu, esportiu i els mitjans de comunicació, entre d'altres.

Pel que fa a les persones trans*, obtenen visibilitat amb l'aparició al títol de la llei i amb el fet que aquesta contempli mesures específiques per a la igualtat real, diferents de les contemplades per a les persones LGTLBI, però sense arribar a tenir una llei pròpia. En canvi, cal destacar l'obtenció per fi del reconeixement de l'autodeterminació de gènere, desapareixent el requisit de diagnòstic del trastorn de la personalitat anomenat "disfòria de gènere" que fins ara regia. Ara bé, a diferència de l'esborrany de la llei trans*, es demana una doble confirmació. Un cop sol·licitat el canvi de sexe, en un termini màxim de 3 mesos, se li requerirà a la persona que confirmi el canvi perquè es formalitzi. A més, es determina que la formalització del canvi registral quedaria reduïda a un màxim de 4 mesos, impedit així les grans dilacions que comporta actualment aquest procés. També s'estableix la possibilitat de revertir el canvi de sexe registral a partir dels 6 mesos des de la inscripció, però en aquest supòsit es requereix d'autorització judicial a través d'expedient de jurisdicció voluntària.

Altres novetats són l'ampliació del dret al canvi de sexe registral als menors d'edat, com ja havia declarat el Tribunal Constitucional en la sentència 99/2019. Els menors a partir dels 12 anys poden sol·licitar-ho per si mateixos, però assistits pels seus tutors/es legals fins als 16 anys i a través d'expedient de jurisdicció voluntària fins als 14. Es contempla la possibilitat que en cas de desacord entre tutors/es o bé d'aquests amb el menor, es designi un defensor judicial. En canvi, respecte al canvi de nom registral, no hi ha limitacions d'edat i no es demana el canvi de sexe registral per als menors. També s'amplia a les persones estrangeres i apàtrides, independentment de la seva situació administrativa, però amb alguns condicionants. Cal destacar finalment que, a diferència de l'esborrany, no es fa cap referència al gènere no-binari.

L'Avantprojecte segueix encara en el si del Govern, a l'espera de rebre i estudiar els informes preceptius dels òrgans consultius abans de poder esdevenir Projecte de llei i entrar al Congrés dels Diputats per a la seva tramitació parlamentària. En aquest sentit, s'espera que en la negociació s'acabi modificant l'articulat, donat que la majoria de partits que donen suport al Govern de l'Estat ja han anunciat que presentaran esmenes de la mà de les entitats LGTLBI, d'entre les quals ens podem destacar el reconeixement de les persones no-binàries i de les persones immigrants.

2.3. Llei trans* catalana

Després d'una moció aprovada al juny⁷ i tal com consta en el Pla de Govern de la XIV legislatura⁸, l'any 2021 tancava amb l'anunci de l'inici de tramitació d'una llei trans* catalana impulsada per la Conselleria d'Igualtat que s'anomenaria Llei integral de reconeixement del dret a la identitat i a l'expressió de gènere. Tot i que ja existeix a Catalunya una llei específica per al col·lectiu LGTBI — la Llei 11/2014 —, segons consta a la memòria preliminar⁹, aquesta llei pretén elevar normativament els protocols, instruccions i serveis específics establerts en diversos àmbits per reconèixer el dret d'autodeterminació de gènere, desenvolupar un marc de polítiques públiques per assolir la igualtat material, així com reconèixer la despatologització de les persones trans*, també per als menors d'edat¹⁰ — un dels punts controvertits durant la negociació de la llei trans* estatal — i incloure-hi mecanismes de reparació històrica. Durant el gener i febrer de 2022 es va dur a terme el procés de consulta pública d'aquest avantprojecte de llei¹¹, en el qual l'OCH hi ha participat.

3. Itineraris de les incidències registrades

Una **incidència és qualsevol comunicació per escrit que envia una persona, entitat o institució, o que l'OCH observa d'ofici, denunciant un possible fet LGTBI-fòbic**, és a dir, una discriminació i/o agressió motivada per la pertinença (o possible pertinença) a un grup minoritari (en aquest cas al col·lectiu LGTBI). Les incidències arriben a l'OCH per diferents vies (formulari web, correu electrònic, telèfon o presencial) i es registren per escrit. Enguany, l'OCH ha registrat 284 incidències que poden tenir diversos itineraris. Un cop rebuda la incidència, l'equip jurídic de l'OCH fa una valoració i proposa un itinerari a la persona afectada. Els principals itineraris utilitzats per l'OCH es poden consultar en el capítol 2 de l'informe on es detallen els indicadors.

Les dades relatives als itineraris de les incidències recollides mostren el principal itinerari de cada incidència. En aquest sentit, volem matisar que, per exemple, una incidència pot tenir com a itinerari principal el deure d'intervenció, però, posteriorment, també en pot haver seguit d'altres, en funció de la incidència, com ara el Síndic de Greuges. Alhora, hi ha itineraris que són automàtics en determinats casos, com passa amb les incidències que ocorren a la ciutat de Barcelona, que són comunicades i segueixen el protocol acordat amb l'Oficina per a la No Discriminació (OND). També, tenir en compte que moltes incidències només són comunicades i no continuen amb cap itinerari legal.

(7) Es pot consultar la moció en el següent enllaç:

https://www.esquerra.cat/uploads/20210617/Mocio_A_igualtat_07_06_21__2_.pdf.

(8) El Pla de Govern de la XIV Legislatura es pot consultar en el següent enllaç:

https://presidencia.gencat.cat/web/.content/ambits_actuacio/pla_govern/XIV_legislatura/XIV_PdG.pdf.

(9) Es pot consultar la memòria preliminar de l'avantprojecte de llei en el següent enllaç:

https://participa.gencat.cat/uploads/decidim/attachment/file/3177/1_Acord_de_Govern_Mem%C3%B2ria_Preliminar.pdf.

psubira1@xtec.cat

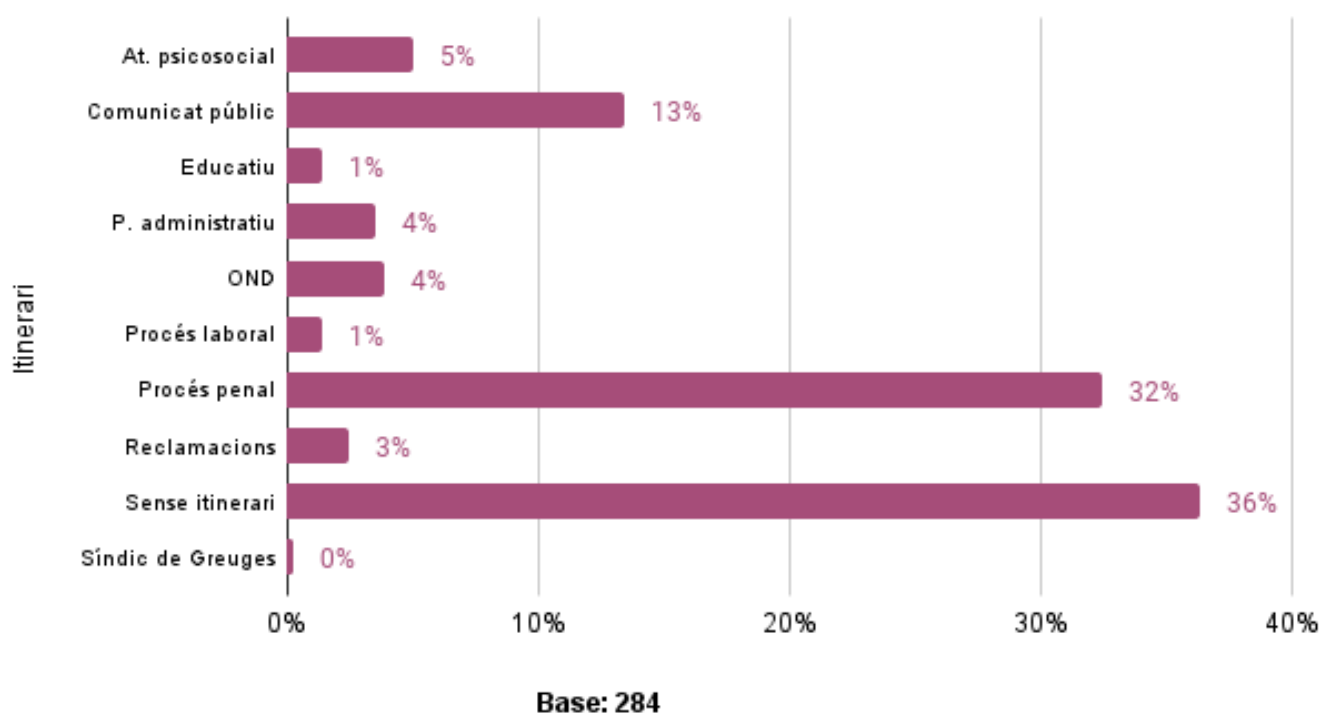
(10) Es pot consultar aquesta informació en el següent enllaç:

<https://web.gencat.cat/ca/actualitat/detall/El-Govern-inicia-la-tramitacio-de-la-lei-trans-catalana-00002>

(11) Enllaç al procés de consulta pública:

<https://participa.gencat.cat/processes/dretalaidentitatiexpressiodegenere>.

Gràfic 1. Distribució d'incidències per itinerari, 2021. Percentatges

El procés penal és un itinerari present aquest 2021 amb 92 casos (32%); el que indica que moltes agressions i amenaces sí que són denunciades, principalment, per la via penal, a les autoritats competents. Aquest 2021 s'ha assumit una acusació particular, que es suma a les que ja s'estava treballant. Així, la resta d'accions on l'OCH ha actuat en representació lletrada són incidències del 2019 i 2020 però que les diligències han tingut lloc al 2021. D'aquesta manera, el fet de no assumir més representacions lletrades en via penal aquest 2021 es deu, en gran part, a la interrupció de la justícia a causa de la Covid-19, que ha portat retards en moltes diligències.

A continuació, amb un percentatge menor, trobem les 38 incidències que han seguit un itinerari de comunicat públic (13%) i les 14 en les quals l'itinerari principal ha sigut l'atenció psicosocial de l'OCH (5%). La resta d'itineraris tenen una incidència per sota del 5%, entre les quals destaca el procés administratiu (4%), les que segueixen el protocol acordat amb l'OND (4%) i, finalment les de procés laboral (1%) i educatiu (1%). Per últim s'ha registrat 1 incidència que s'ha comunicat al Síndic de Greuges (0,3%).

Taula 1. Descripció dels itineraris de les incidències, 2015-2021. Percentatges

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Comunicat públic	13,4%	10,0%	8,10%	0,0%	0,9%	0,0%	0,0%
Mediació OCH	0,0%	0,0%	0,60%	0,0%	2,7%	1,2%	4,4%
Síndic de Greuges	0,3%	0,5%	0,60%	3,5%	1,8%	2,4%	5,3%
Procés penal	32,4%	22,7%	16,30%	11,5%	16,2%	2,4%	9,7%
Reclamacions i queixes	2,5%	0,0%	0,60%	2,7%	2,7%	1,2%	0,0%
Procés laboral	1,4%	1,6%	1,90%	1,8%	0,0%	0,0%	1,8%
Procés administratiu	3,5%	1,6%	0,60%	0,0%	27,9%	0,0%	11,5%
Sense itinerari	36,3%	51,3%	71,3%	62,8%	27,9%	29,8%	27,4%
Deure d'intervenció	0,0%	0,0%	0,0%	15,0%	19,9%	59,5%	39,8%
Educatiu	1,4%	0,0%	0,0%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Cartes a diaris	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,4%	0,0%
Altres administracions estatals	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,2%	0,0%
Atenció psicosocial OCH	5,0%	12,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
OND	3,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
TOTAL	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Seguint la tendència dels anys anteriors destaca el percentatge d'incidències que no segueixen cap recorregut, és a dir, que no tramiten cap tipus de denúncia ni queixa (27,4% el 2015, 29,8% el 2016, 27,9% el 2017, 62,8% el 2018, 71,3% el 2019, 51,3% el 2020 i 36,3% el 2021).

Seguim amb la tendència iniciada al 2017 de clara infradenúncia. Aquest resultat reitera que la infradenúncia és molt present en el col·lectiu LGTBI. És a dir, moltes persones comuniquen que hi ha situacions discriminatòries perquè la societat i les administracions estiguin al cas però, només en alguns casos, decideixen continuar amb un procés de denúncia. La infradenúncia pot ser deguda a diversos motius: personals i emocionals, desconfiança vers les administracions públiques... Així, el fet de no denunciar pot dependre de factors diversos contingents en cada incidència (la gravetat del cas, les circumstàncies de la víctima, etc.).

No obstant, la infradenúncia continua sent un fenomen present en diferents eixos d'opressió i l'LGTBI-fòbia no escapa de les dificultats i barreres en el procés de denúncia. Així, més enllà dels factors personals o contingents al cas, hi ha factors sistèmics que porten a no denunciar. La ja citada desconfiança en les forces de seguretat o l'administració en seria un exemple.

Seguim enfocant-nos en les vies de reparació de la dignitat de les persones afectades, les quals poden ser variades i múltiples. Des d'una lectura psicosocial es poden contemplar altres estratègies no centrades en el procés de denúncia, com pot ser un comunicat públic, una mediació o un procés en els serveis psicosocials (sense estar en un altre itinerari de denúncia), que exploren vies no oficials però que repercuteixen, o aquesta és la intenció, en la millora del seu benestar emocional i una sensació de reparació del fet desagradable viscut. Tanmateix, hem observat que una de les estratègies de les persones afectades, en un primer moment, pot ser l'exposició pública de la situació discriminatòria a les seves xarxes

socials. En aquests casos d'infradenúncia és cabdal el suport d'organitzacions com l'OCH que permeten aquestes vies alternatives de reparació i d'acompanyament.

Enguany segueix la tendència iniciada el 2019 pel que fa a l'itinerari de comunicat públic (8,1% el 2019 i 10,05% el 2020), seguint la tendència a l'alça, fins al 13,4%. El comunicat ha esdevingut un instrument rellevant per poder visibilitzar moltes de les situacions LGTBIfòbiques.

Un dels itineraris que es consolida és el del procés penal (9,7% el 2015, 2,4% el 2016, 16,2% el 2017, 11,5% el 2018, 16,3% el 2019, 22,75% el 2020 i 32,4% el 2021). D'aquesta manera, el procés penal consolida un creixement que està per veure si es sosté en el temps. La pujada o baixada d'aquest itinerari també pot anar lligada a la gravetat dels fets posats en coneixement a l'OCH. Així, és comú que casos més greus (agressions, per exemple) accedeixin a aquest itinerari. Així, hi ha una certa contingència de l'itinerari a la presència d'aquestes incidències.

És de destacar una lleugera pujada en l'itinerari administratiu. Entre 2015 i 2020 aquest era el denominat itinerari de la Llei 11/2014, a partir de l'any 2021 el passem a denominar procés administratiu ja que inclou la Llei 19/2020. Aquest procés veu el seu percentatge doblat respecte el 2020, (11,5% el 2015, 0,0% el 2016, 27,9% el 2017, 0,0% el 2018, 0,6% el 2019, 1,59% el 2020 i 3,5% el 2021). Si comparem amb el 2015 o el 2017, el 2021 queda molt per sota en aquest itinerari. Prenent aquesta perspectiva crítica, les dades, tot i la lleugera pujada, encara són baixes si s'atén que la Llei 11/2014 i la Llei 19/2020 es plantegen com a eines principals per lluitar contra l'LGTBI-fòbia a Catalunya. Aquest fet ens porta a repensar, un cop més, l'itinerari i el seu contingut per fer d'ell una eina efectiva.

Un altre itinerari que es manté amb certa estabilitat és el del procés laboral si comparem les dades obtingudes el 2020 o 2019 amb les de 2018 i 2015 però no, si comparem les dades obtingudes el 2016 i 2017; anys on el percentatge d'incidències registrades en l'àmbit laboral eren inexistents.

De la mateixa manera, l'aplicació del protocol de l'assetjament escolar per LGTBIfòbia, creat per primera vegada el 2018 (1,8% el 2018, 0,0% el 2019 i 2020 i 1,4% el 2021), enguany ha registrat quatre incidències. Cal destacar que, aquest protocol torna a valors similars als de 2016-18 l'indicador de les reclamacions i queixes, amb 7 registres totals. Aquest any, hem modificat l'itinerari que anteriorment era protocol d'assetjament alumnat LGTBIf (fent referència al protocol de la Generalitat de Catalunya), per itinerari educatiu, englobant totes les gestions que ha pogut realitzar el centre en relació amb la incidència ocorreguda.

El percentatge d'incidències que segueixen l'itinerari del Síndic de Greuges de Catalunya (5,3% el 2015, 2,4% el 2016, 1,8% el 2017, 3,5% el 2018, 0,6% el 2019, 0,53% el 2020 i 0,3% el 2021) segueix les tendències d'altres anys. Així, com ja apuntàvem a anteriors informes, es pot considerar que l'any 2018 va ser una excepcionalitat que no s'ha tornat a repetir. Per tercer any consecutiu el deure d'intervenció (39,8% el 2015, 59,5% el 2016, 19,9% el 2017, 15,0% el 2018 i 0,0% el 2019, 2020 i 2021) segueix la lògica del 2019, quan no es registra cap cas, consolidant-se aquest decreixement en comparació amb els anys anteriors.

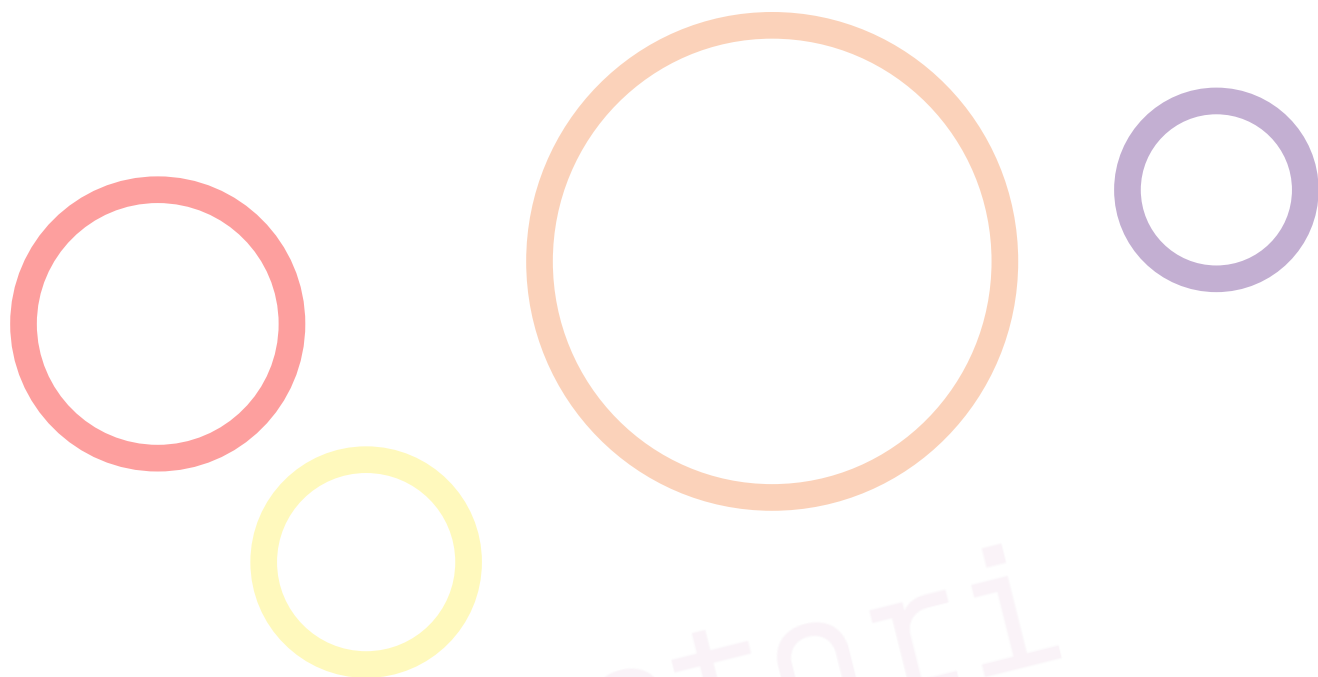
Altres itineraris que no registren incidències són els itineraris de cartes a diaris i altres administracions estatals que no registra cap incidència des del 2016 i la mediació de l'OCH, que ja al 2019 pràcticament no es va emprar. De tota manera, quan s'ha necessitat una mediació, ens molts casos la OND ha estat la responsable de dur-la a terme.

(11) Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona 2020: <https://ajuntament.barcelona.cat/oficina-no-discriminacio/sites/default/files/Informe%20OND%202020%20CA.pdf>

Finalment, cal destacar que, durant el 2020 es va activar un protocol amb l'Oficina per la No Discriminació de Barcelona, per tractar les situacions d'LGTBI-fòbia a la ciutat i triangular la informació conjuntament amb el Centre LGTBI de Barcelona. Aquest itinerari fa referència a les incidències que son derivades per l'OCH d'acord amb el protocol que conjunt (veure capítol 2). A partir de 2021, aquestes dades han estat sistematitzades en el conjunt del curs natural. L'informe de l'Observatori de les discriminacions, liderat per l'OND amb la col·laboració de la Taula d'Entitats amb Serveis de Víctimes de la ciutat, recull **115 incidències per LGTBI-fòbia**. Per tant, aquest informe recull i analitza les incidències gestionades per l'OCH però ens sembla important homogeneïtzar les dades i facilitar-les de manera idònia, sent 118 incidències registrades en total a la ciutat.

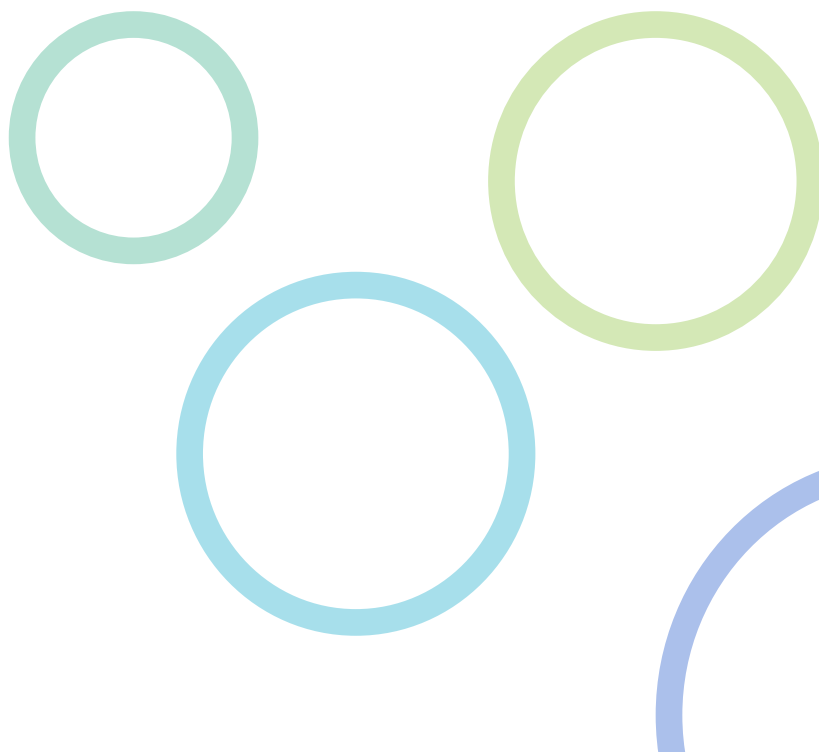
Com a conclusió, cal destacar l'alt percentatge d'incidències que no recorren a cap itinerari oficial de denúncia, de manera que les persones afectades decideixen no denunciar, tot i que, quan les persones pateixen una agressió física i/o amenaces recorren a l'itinerari del procés penal. En canvi, en altres tipologies d'agressions, com les verbals i/o el tracte inadequat, recorren al comunicat públic. Per últim, destacar que altres itineraris que haurien de ser centrals en la lluita contra l'LGTBI-fòbia no han tingut tant recorregut, com és el cas de l'aplicació de la Llei 11/2014.

Observatori
contra
~~l'homofòbia~~

Observatori
contra
l'homofòbia

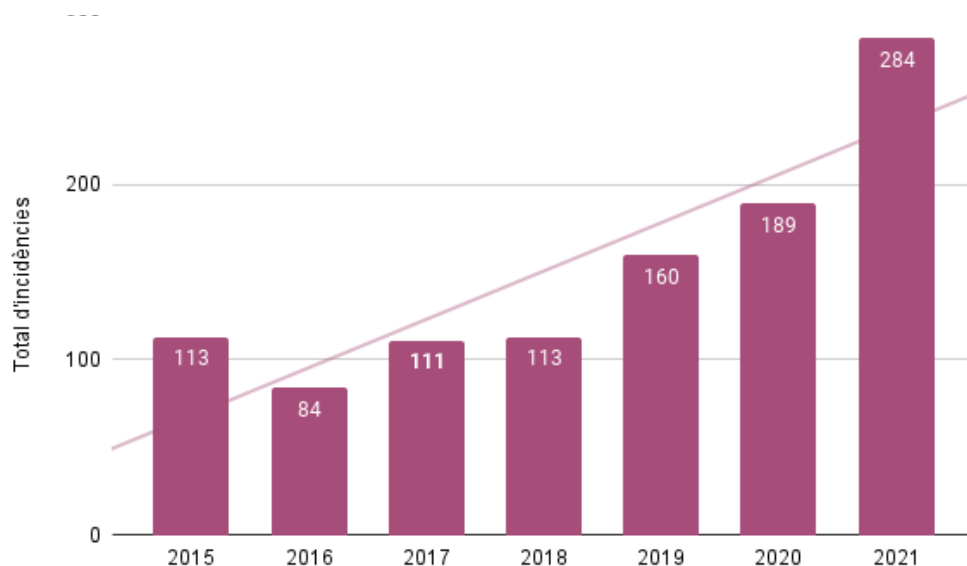
4. ANÀLISI QUANTITATIVA

Aquest capítol analitza quantitativament els casos d'LGTBI-fòbia recollits el 2021 per l'Observatori Contra l'Homofòbia (OCH). L'objectiu d'aquest anàlisi és oferir una imatge descriptiva, i una breu interpretació segons els resultats, de les discriminacions i agressions motivades per orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere, en el territori català, segons el conjunt d'indicadors detallats al capítol 2 i que, a continuació, desglossem.¹

4.1 Dades globals - Total d'incidències

Les **dades globals** ens indiquen el nombre total d'incidències que ha registrat l'OCH durant l'any 2021. També inclou les dades de les incidències des de l'any 2015, amb l'objectiu de realitzar una comparativa dels casos de discriminació i agressions LGBTI-fòbiques.

Gràfic 2. Total d'incidències, 2015-2021.

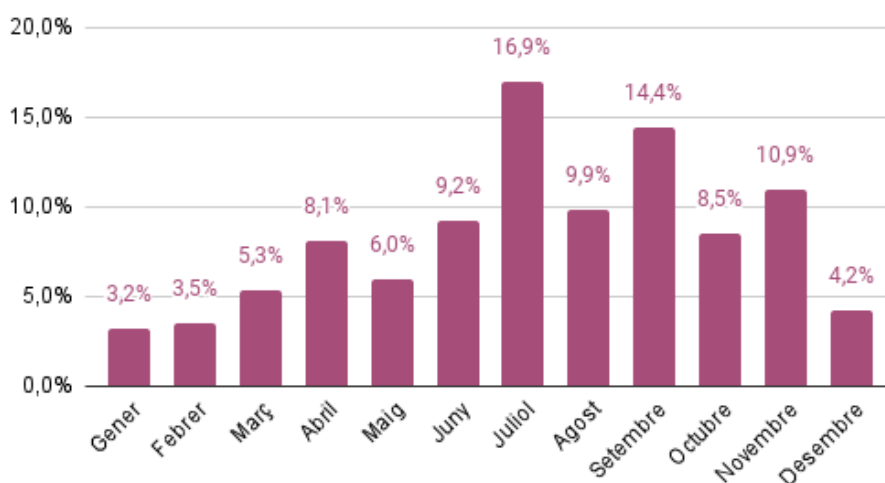
L'any 2021, l'OCH ha registrat un total de 284 incidències, el que suposa un increment del 50,3% en comparació amb el total d'incidències registrades el 2020, que va ser de 189 casos. És l'any que s'han registrat més incidències des que l'entitat va iniciar el còmput anual l'any 2015. Com es pot observar durant la descripció i breu anàlisi d'aquests resultats, considerem que el dràstic augment de les incidències per LGBTI-fòbia estaria directament relacionat, per una banda, amb la flexibilització de les restriccions degudes a la pandèmia de la COVID-19, i per altra banda, per la força que l'extrema dreta política porta guanyant a nivell mundial.

(1) Alguns gràfics que presentarem a continuació apareixen únicament amb números absoluts o percentatges. D'altra banda altres gràfics apareixen tant amb números absoluts com percentatges. Hem decidit incloure uns certs resultats en alguns gràfics, però no en uns altres, per a facilitar i simplificar la seva lectura i interpretació. El OCH es posa a la disposició de la societat en disponibilitzar possibles resultats que no apareixen en el present informe, en el cas que sigui sol·licitat.

4.2 Distribució temporal

L'indicador de distribució temporal es refereix al mes de l'any i el dia de la setmana en el que es registra la incidència. A continuació, es presenta la distribució temporal per mesos de les incidències registrades durant el 2021 (Gràfic 3), la distribució temporal per mesos de les incidències registrades entre 2017 i 2021 (Gràfic 4) i la distribució temporal de les incidències dins la setmana; distingint aquelles que ocorren entre setmana i els caps de setmana (Gràfic 5).

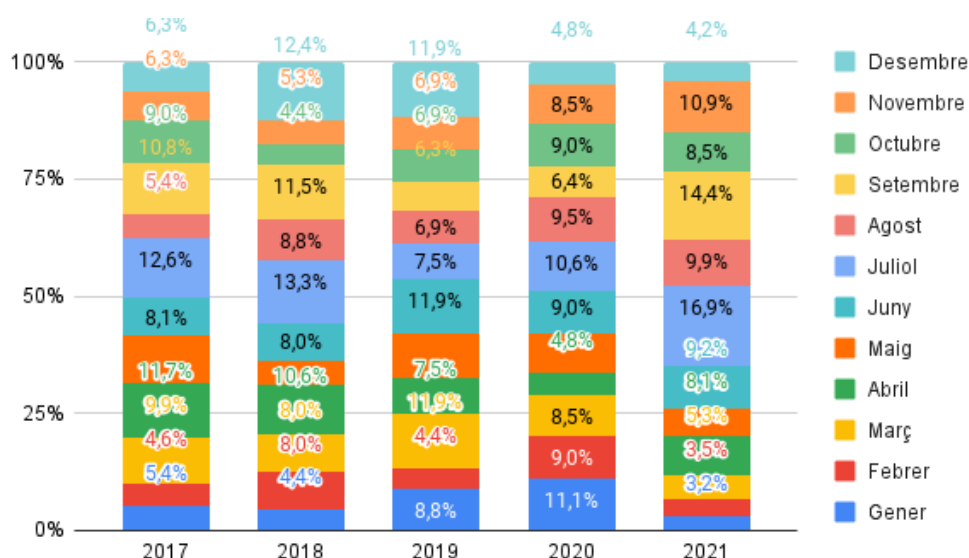
Gràfic 3. Distribució temporal d'incidències, 2021. Percentatges

BASE: 284

Com es pot observar en el gràfic 3, el mes de 2021 que més incidències ha registrat l'OCH ha estat el de juliol (16,9%), el que suposa en números absoluts un total de 48 incidències. Segueixen els mesos de setembre (14,4%), amb 41 incidències, novembre (10,9%) amb 31 casos, i el mes d'agost (9,9%) amb 28 casos. Amb un número entre 23 i 26 incidències per mes es troben: juny (9,2%), amb 26 casos, octubre (8,5%), amb 24 casos, i abril (8,1%), amb 23 casos. Finalment, amb números inferiors a 6% d'incidències es troben: maig (17 casos), març (15 casos), desembre (12 casos), febrer (10 casos) i gener (9 casos).

Gràfic 4. Distribució temporal d'incidències, 2017-2021. Percentatges

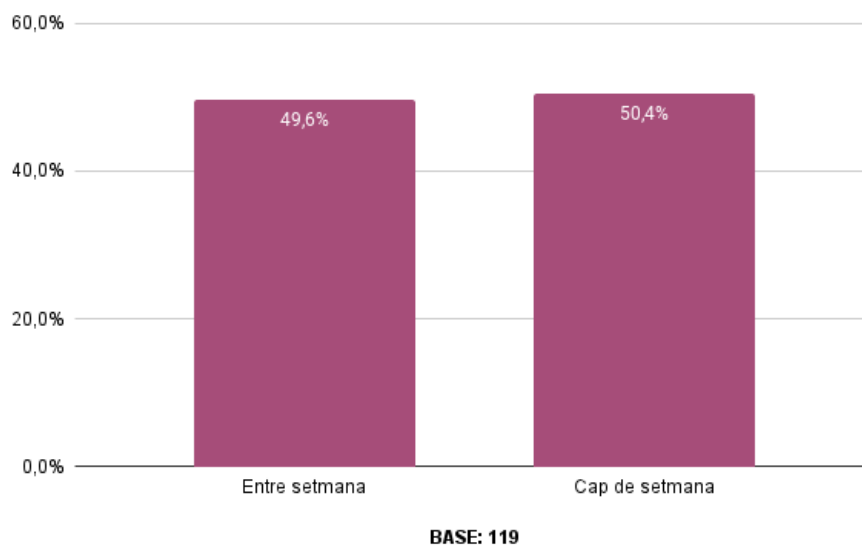

BASES: 111 (2017), 113 (2018), 160 (2019), 189 (2020), 284 (2021)

Si comparem les dades obtingudes en els informes de 2017 a 2021 (Gràfic 4), veiem que la distribució temporal de les incidències registrades és molt variada en tots els anys. Concretament, fins a l'any 2018 hi havia certa correspondència en els mesos amb més incidències registrades, sent els mesos d'abril, juliol i setembre. Com es pot observar, enguany el volum d'incidències registrades ocorren, principalment, durant l'estiu i la tardor. Juliol, setembre i novembre, passen a ser els mesos amb major registre d'incidències.

És possible que durant el mes d'agost es produeixi una reducció en el nombre d'incidències, en comparació amb el mesos de juliol i setembre, per coincidir amb el mes de vacances i part de la població de Catalunya no es troba en el territori català. Aquesta tendència es pot observar en quasi tots els anys (2017 a 2021), a excepció de 2020, any en el que existien restriccions de mobilitat a causa de la pandèmia de la COVID-19.

Gràfic 5. Distribució temporal d'incidències dins la setmana, 2021. Percentatges

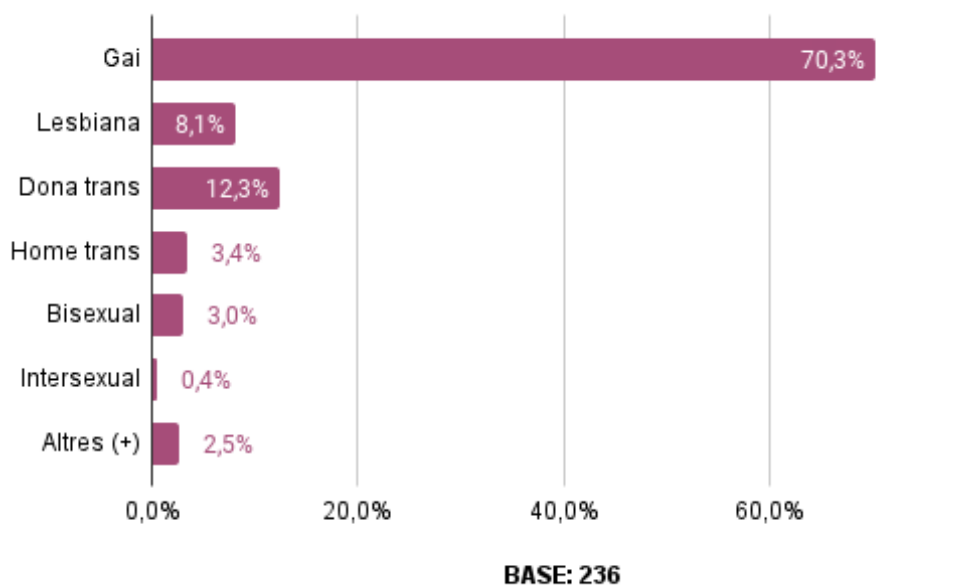

Pel que fa a la distribució temporal de les incidències dins la setmana, es pot observar en el gràfic 5, que el 50,4% de les incidències es produeixen en cap de setmana i el 49,6%, durant la resta de la setmana. No obstant, cal tenir en compte que en molts casos (en més de 150 incidències) es desconeix aquesta dada.

4.3 Identificació amb el col·lectiu LGBTI

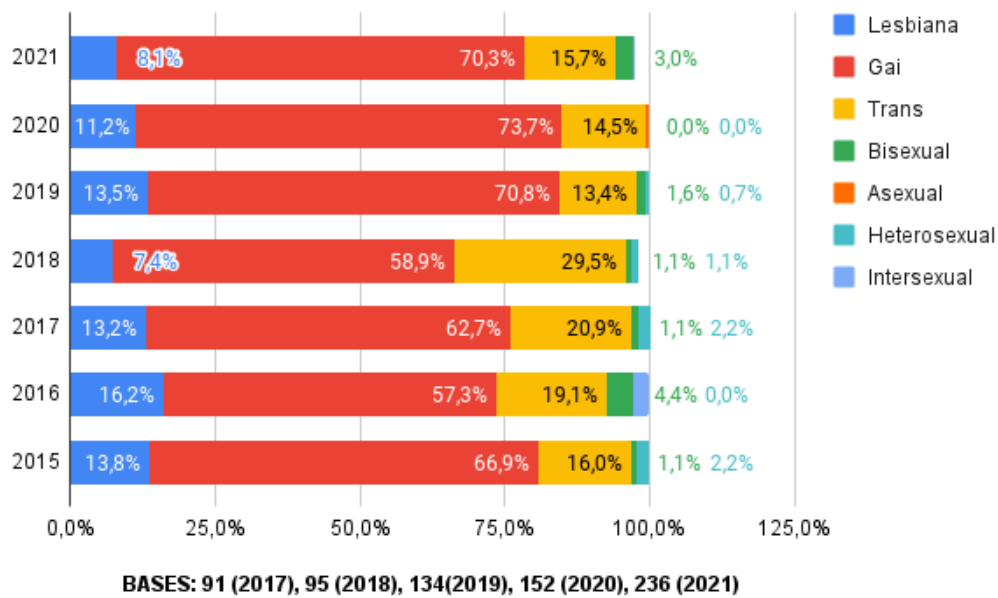
Per tal de tenir en compte la diversitat afectivosexual i d'identitat/expressió de gènere de les persones afectades per LGBTI-fòbia, l'indicador d'identificació amb el col·lectiu LGBTI presentarà el nombre d'incidències específiques per visibilitzar els diferents seguiments del col·lectiu que van ser objecte d'LGTBI-fòbia durant el 2021 (**Gràfic 6**). A més, també descriurem les distribucions d'incidències entre 2015 i 2021 (**Gràfic 7**).

Gràfic 6. Distribució d'incidències per col·lectiu, 2021. Percentatges

Històricament, el col·lectiu d'homes gai és el que registra més incidències. L'any 2021 han estat registrades un total de 166 incidències, el que suposen més de dos terços del total d'incidències (70,3%) registrades per l'OCH. En segon lloc, trobem 29 incidències patides per dones trans (12,3%), tot i que també se'n han registrat 8 d'homes trans (3,4%). A continuació, s'han registrat 19 incidències de dones lesbianes (8,1%), seguit de 7 incidències de persones que s'identifiquen com a bisexuals (3%). A la categoria d'altres, hi trobem 6 incidències distribuïdes entre les persones no binàries (4), heterosexuales (1) i asexuals (1). Finalment, aquest any també s'ha registrat 1 incidència del col·lectiu intersexual (0,4%).

L'any 2020 no es va registrar cap incidència del col·lectiu bisexual, potser perquè el col·lectiu de persones bisexuals està invisibilitzat socialment. Per concloure, creiem que és important destacar que en els últims anys l'OCH està rebent incidències d'altres col·lectius com persones no binàries o asexuals. L'exposat indica la necessitat d'ampliar i revisar la Llei 11/2014, que no contempla tota la diversitat del col·lectiu LGBTI.

Gràfic 7. Distribució d'incidències per col·lectiu, 1017-2021. Percentatges

Sobre la distribució d'incidències per col·lectius, si comparem les dades d'aquest 2021 amb les dels darrers 5 anys (**Gràfic 7**), podem apreciar que els homes gais continuen sent el col·lectiu que més percentatge d'incidències registra. Aquest any la dada estadística en relació al col·lectiu gai és molt similar a la dels dos últims anys, al voltant del 70% del total de casos registrats. Per altra banda, ha hagut un lleu increment en les incidències del col·lectiu trans* respecte a 2019 i 2020, però encara no s'han recuperat els valors obtinguts al 2018 i anteriors.

En relació amb les incidències registrades pel col·lectiu de dones lesbianes, les dades d'enguany pateixen un petit decreixement en termes percentuals, però un augment en el nombre dels casos respecte als anys anteriors. Aquesta és una tendència observable en diversos grups del col·lectiu LGTBI. Tot i que en termes percentuals podem observar una tendència decreixent, en termes absoluts, hi ha hagut un increment en el nombre de casos atesos.

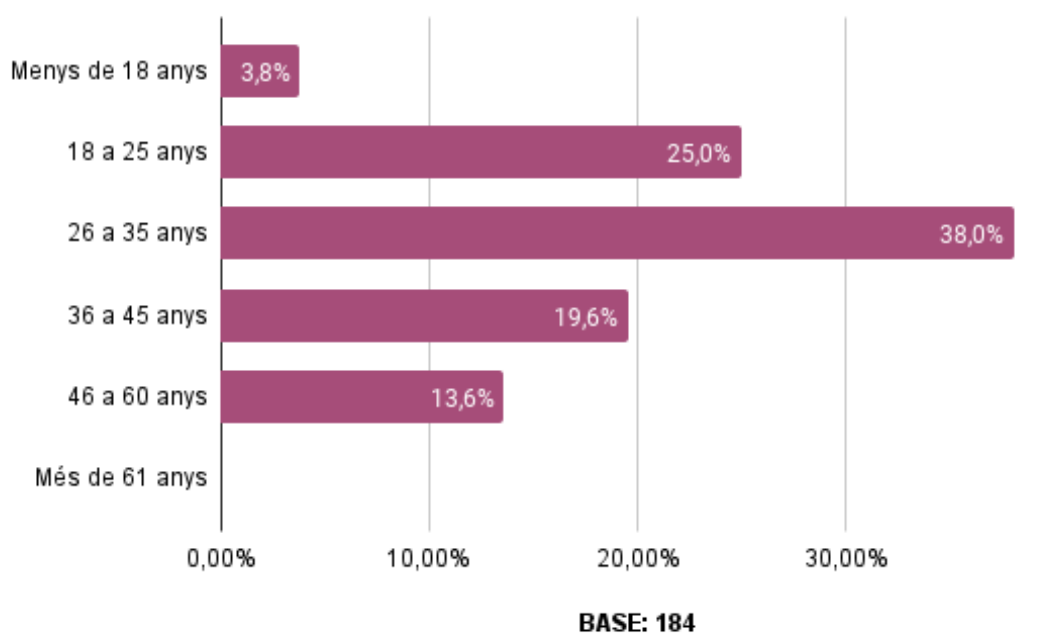
A diferència de 2020, on no hi va haver cap incidència registrada del col·lectiu de persones bisexuels, enguany hi ha hagut un número rècord en el total de incidències, amb 7 casos (3%). Pel que fa al col·lectiu intersexual, aquest 2021, s'ha registrat una incidència. Això no implica que el col·lectiu intersex, o altres grups que integren el col·lectiu LGTBI no pateixi discriminacions sinó que possiblement hi hagi una invisibilització d'aquests casos ja que la Llei 11/2014 tampoc contempla que els seus drets puguin ser vulnerats.

4.4 Edat

El subapartat edat fa referència a l'**edat** de la persona afectada per una situació de LGTBI-fòbia. A continuació, presentarem els resultats d'aquest indicador tenint en compte els 6 rangs d'edat (**Gràfic 8**).

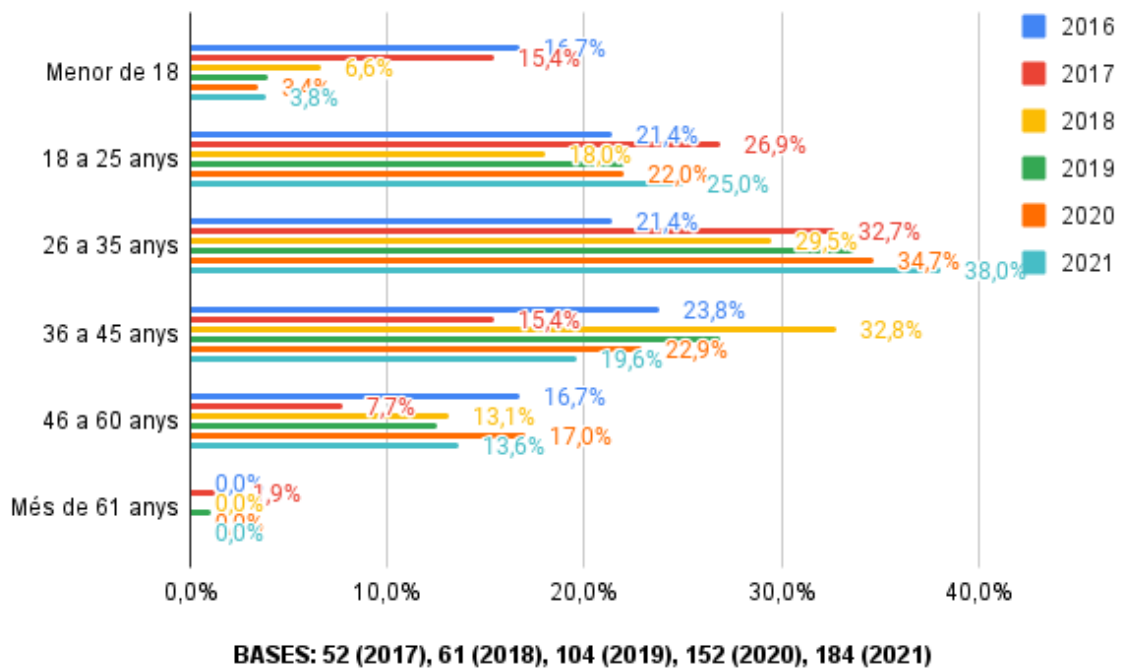
Gràfic 8. Distribució d'incidències per edat, 2021. Percentatges.

Les dades indiquen que la mitjana d'edat de les persones que pateixen una discriminació o agressió i ho comuniquen a l'OCH és de 33,4 anys. Aquest resultat concorda amb el percentatge de la franja d'edat que, amb més freqüència, ha comunicat una incidència a l'OCH. Concretament, i com podem veure al gràfic 8, aquesta franja va dels 26 als 35 anys, amb un total de 70 casos (38%). A continuació, els grups de persones més afectades estan entre 18 i 25 anys, amb 46 casos (25%), i de 36 a 45 anys, amb 36 incidències (19,6%). Amb un total de 25 casos (13,6%) trobem la franja d'edat que va dels 46 als 60 anys. Per últim, tenim la franja d'edat de menors de 18 anys (3,8%). Igual que el 2020, enguany no hem registrat cap incidència de persones de més de 61 anys².

Si comparem les dades obtingudes en els diferents informes (2016 - 2020), hi ha hagut un decreixement progressiu de les persones menors de 18 anys que han comunicat a l'OCH una incidència LGTBI-fòbica, passant d'un 16,7% a un 3,4%. No obstant això, l'any 2021, va haver-hi un petit increment en el percentatge respecte a 2020. Tanmateix, aquesta tendència s'ha observat gairebé en totes les edats i casos, ja que aquest any hi ha hagut un rècord en el número d'incidències. En aquest sentit, és important continuar observant aquesta aparent tendència decreixent dels números de casos en els propers anys, ja que podria ser resultat de la lluita dels moviments socials per la igualtat de drets i, amb això, l'acceptació i normalització de les identitats LGTBI entre les persones més joves (Vicente-Cruz i Subirana, en premsa). En canvi, la resta de trams d'edat presenten uns resultats molt irregulars (**Gràfic 9**).

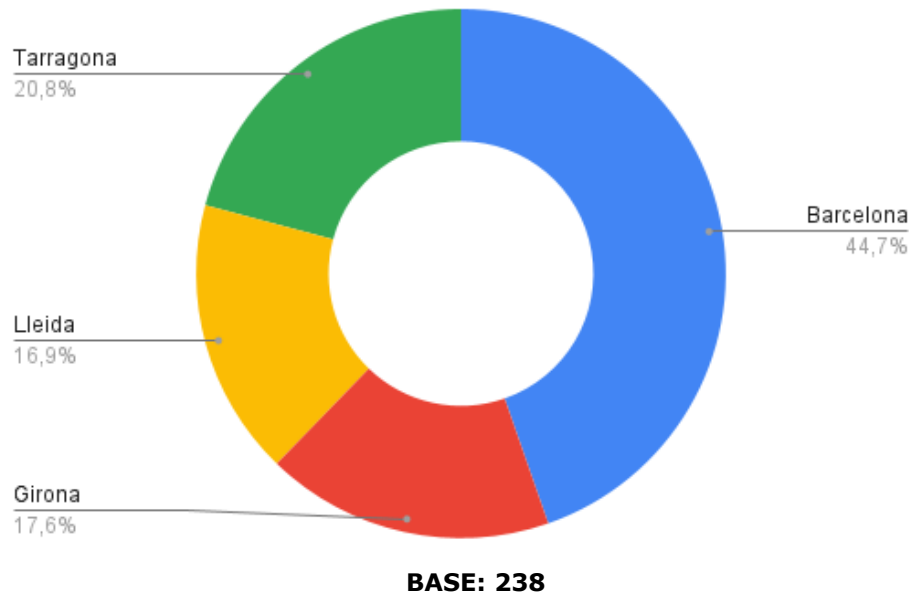
(2) De les 284 incidències registrades per l'OCH el 2021, un total de 100 casos no han comunicat l'edat a l'hora de comunicar el cas.

Gràfic 9. Distribució d'incidències per edat, 2017-2021. Percentatges.

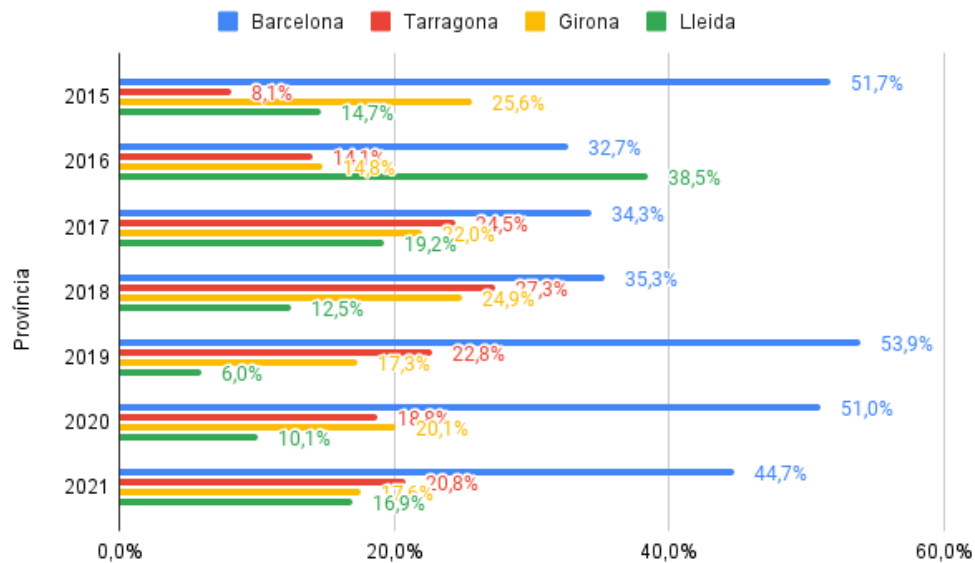
Pel que fa al grup d'edat de 18 a 25 anys, el percentatge de persones afectades és més gran que 2019 i 2020, sent la mitjana d'aquest any un 25% del total de les incidències registrades. Per altra banda, ha augmentat gairebé un 50% el percentual d'incidències del grup d'edat de 26 a 35 anys respecte a tots els anys anteriors (21,4% en 2016 i 38% en 2021), sent el grup d'edat que més incidències registra des que es va començar a analitzar aquest indicador (84 el 2016 i 184 el 2021). En canvi, ha disminuït el percentatge per tercer any consecutiu en el grup d'edat de 36 a 45 anys, tot i que continua essent un dels grups que més incidències registra. El percentatge de persones d'entre 46 i 60 anys afectades per LGTBI-fòbia presenta un decreixement respecte l'any 2020. Per altra banda, i de manera estable, es manté, per segon any consecutiu, la franja d'edat de més de 61 anys, ja que no es va recollir cap incidència que afectés a aquest grup d'edat en els dos últims anys.

És important observar aquesta tendència decreixent, donat que el col·lectiu de persones grans pateix un tipus de discriminació dins del propi col·lectiu LGTBI, especialment els homes gai, denominat edadisme. Això pot fer que moltes persones grans no surtin de les seves llars a socialitzar amb persones del propi col·lectiu. L'exposat podria funcionar com un factor de protecció en relació amb la vulnerabilitat de patir LGTBI-fòbia en el context presencial. No obstant, no podem oblidar que les persones majors de 60 anys pateixen constantment discriminació en el context no presencial, principalment en els espais de socialització virtual com Grindr o Scruff, entre d'altres. En aquest sentit, és important conscienciar al col·lectiu LGTBI sobre la necessitat de denunciar els diferents tipus de discriminació que les persones poden arribar a patir degut a la seva edat.

Gràfic 10. Distribució d'incidències per províncies, 2021. Percentatges

Pel que fa la distribució percentual de les incidències segons la projecció territorial (**Gràfic 10**), Barcelona continua sent la província que més incidències registra, representant més de la meitat (44,7%). A continuació, Tarragona és la segona província amb més incidències registrades (20,8%) i Girona segueix molt de prop (17,5%). Finalment, Lleida és la província que menys incidències registra (16,9%). Aquesta projecció ens permet ajustar les dades obtingudes a la realitat LGTBI-fòbica que es viu a cadascuna de les províncies catalanes, ja que té en compte la proporció poblacional a cada territori.

Gràfic 11. Projecció territorial d'incidència real d'LGTBI-fòbia, 2015-2021. Percentatges

Bases: 99 (2015), 79 (2016), 85 (2017), 90 (2018), 128 (2019), 149 (2020), 238 (2022).

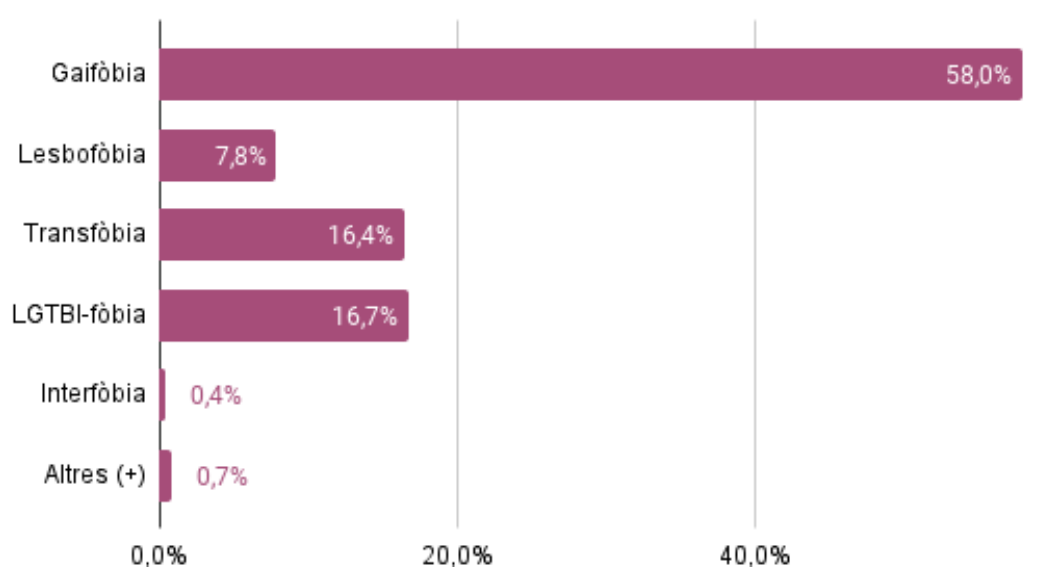
Encara que hem observat una reducció percentual de denúncies a Barcelona comparat amb 2019 (53,9%) i 2020 (51%), aquesta província és la que més denúncies representa des que el OCH presenta l'informe de "Estat de l'LGTLBI-fòbia a Catalunya" (**Gràfic 11**). Entenem que el nombre de casos de LGTLBI-fòbia a Barcelona és superior a causa de la grandària de la població de la present província. D'altra banda, les denúncies de Tarragona venien decreixent en els últims tres anys. No obstant això, va haver-hi un increment de dos punts percentuals en els casos (18,8% el 2020 i 20,8% el 2021), sent la segona província amb més discriminació i/o agressions LGTLBI-fòbiques en el territori català.

Com es pot observar, el percentatge d'incidències registrades a la província de Girona perd quasi tres punts respecte l'any anterior, encara que podem considerar que els números segueixen resultant significatius, ja que va haver-hi un increment de denúncies a Catalunya. Finalment, la província de Lleida és el cinquè any consecutiu que registra el menor percentatge de incidències, en comparació amb la resta de províncies, tot i tenir un augment de gairebé 7 punts percentuals comparat amb l'any anterior (10,1% el 2020 i 16,9% el 2021), tendència que ja havia estat observada en 2019 (6% el 2019). Aquests resultats es poden interpretar de diverses maneres. En termes de conscientització, mostra una major sensibilitat de la població respecte a la problemàtica de l'LGTLBI-fòbia, que sempre ha existit a Catalunya. No obstant això, juntament amb el canvi positiu respecte a una major conscientització, hem d'estar atentes amb els grups polítics conservadors d'extrema dreta amb les seves justificacions perverses i discriminatòries que condemnen el col·lectiu LGTLBI, amb la intenció de promoure l'odi entre la població i apuntar com a aberrant la diversitat afectiu-sexual i de gènere.

4.6 Tipus d'LGTLBI-fòbia - Origen discriminatori

L'indicador tipus d'LGTLBI-fòbia es refereix a les discriminacions percebudes per la persona afectada, que no té perquè correspondre, necessàriament, amb el col·lectiu amb el qual la persona s'identifica. A continuació, presentem la distribució d'incidències per tipus de LGTLBI-fòbia (**Gràfic 12**).

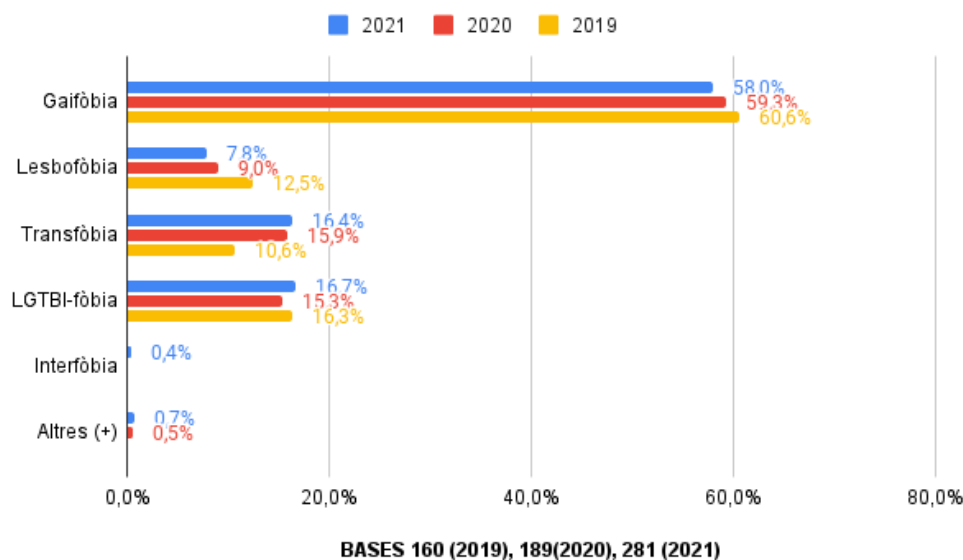
Gràfic 12. Distribució d'incidències per tipus d'LGTLBI-fòbia, 2021. Percentatges

BASE: 284

Si analitzem les incidències per tipus d'LGTBI-fòbia de l'any 2021, les discriminacions gaifòbiques són les més registrades (58%), amb 163 casos. Aquestes representen més de la meitat del total de les incidències registrades enguany. En segon lloc, les incidències de tipus generalista (LGTBI-fòbia) i transfòbiques presenten números molt similars, amb 47 (16,7%) i 46 casos (16,3%), respectivament. Seguidament, trobem 22 casos per lesbofòbia (7,8%), una incidència per interfòbia (0,3%) i 2 casos categoritzats com a altres fòbies (0,7%): l'asexualitat i l'expressió de gènere. En els últims anys, estem observant un lleu augment en les denúncies del col·lectiu LGBTI, que ens indica, per un costat, una major conscienciació del col·lectiu LGBTI i, per l'altre, una tendència a nivell global en el número de casos de LGBTI-fòbia. Diversos estudis (Vicente-Cruz et al., en prelo) indiquen que aquest augment es deu, entre altres, a l'ascensió de l'extrema dreta política en diversos contextos socials. En el capítol 5, abordarem aquest fenomen.

Gràfic 13. Distribució d'incidències per tipus d'LGTBI-fòbia, 2019-2021. Percentatges

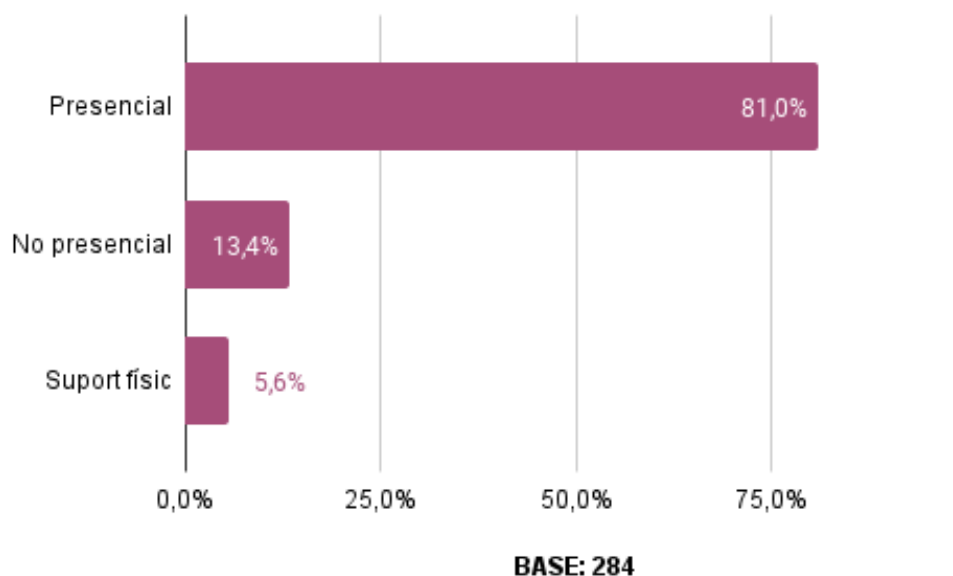
Si analitzem les incidències registrades per tipus d'LGTBI-fòbia de l'any de 2021 respecte els anys anteriors (2019-2020), observem que les discriminacions gaifòbiques segueixen sent les més nombroses a Catalunya. Representen més de la meitat de les incidències registrades a l'OCH. En un punt intermig, tenim les incidències de tipus generalistes (LGTBI-fòbia) i les transfòbiques.

Com es pot observar en aquest i altres indicadors, els gais semblen ser les persones més afectades per l'LGTBI-fòbia. Potser aquesta tendència, que també s'observa en altres informes internacionals (per exemple, ILGA, 2021; OMV, 2021), indica que hi ha molts casos invisibilitzats o tipificats com altres tipus de discriminacions en les diferents poblacions del col·lectiu LGBTI.

4.7 Mitjà de discriminació

Aquest indicador fa referència al mitjà a través del qual es dona la situació de discriminació. A continuació, presentem els resultats de mitjà de discriminació (**Gràfic 14**)

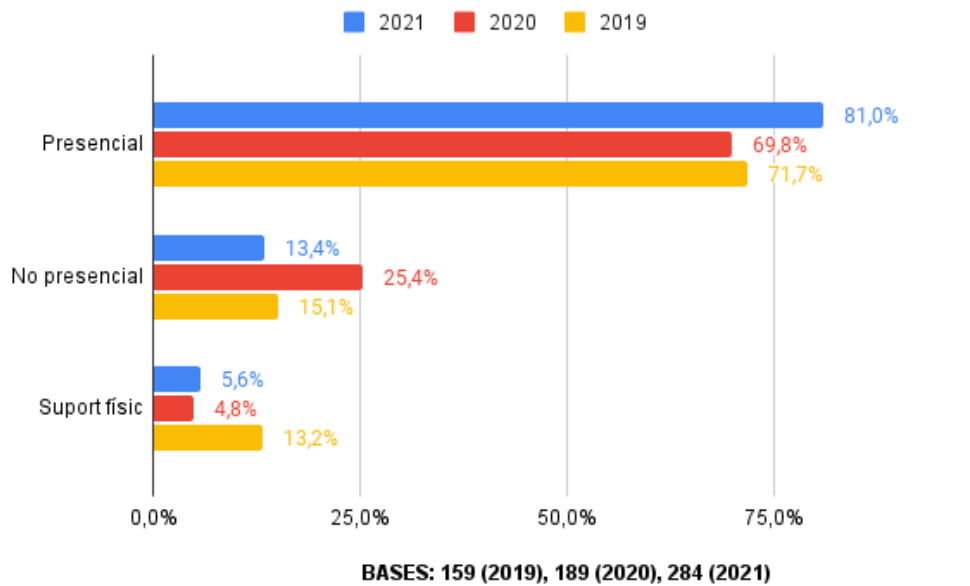
Gràfic 14. Distribució d'incidències per mitjà de discriminació, 2021. Percentatges.

Si analitzem les incidències registrades per mitjà de discriminació, observem que les discriminacions presencials representen la majoria de les dades, amb un total de 230 incidències (81%). A continuació, es troben les incidències no presencials, amb un total de 38 casos (13,4%), i les incidències de suport físic, amb un total de 16 casos (4,8%).

Cal destacar que tradicionalment les discriminacions i/o agressions que el col·lectiu LGBTI pateix casi sempre han estat presencials. És probable que la popularitat de les plataformes virtuals, el fàcil accés a internet (smartphone, tablets, etc.) i l'ús problemàtic d'aplicacions com WhatsApp, o xarxes socials com Instagram i Facebook, provoqui un augment en la LGBTI-fòbia no presencial en els propers anys. Com hem indicat en el informe de 2020, la ciberagressió dilueix les barreres temporals i espacials i afavoreix que l'assetjament es doni en qualsevol moment i lloc. A més, el 2020 i 2021, la crisi pandèmica de la COVID-19, i la constant ascensió de les ideologies polítiques d'extrema dreta a l'Estat espanyol (i al món), possiblement influenciaran en l'augment d'aquests casos no presencials.

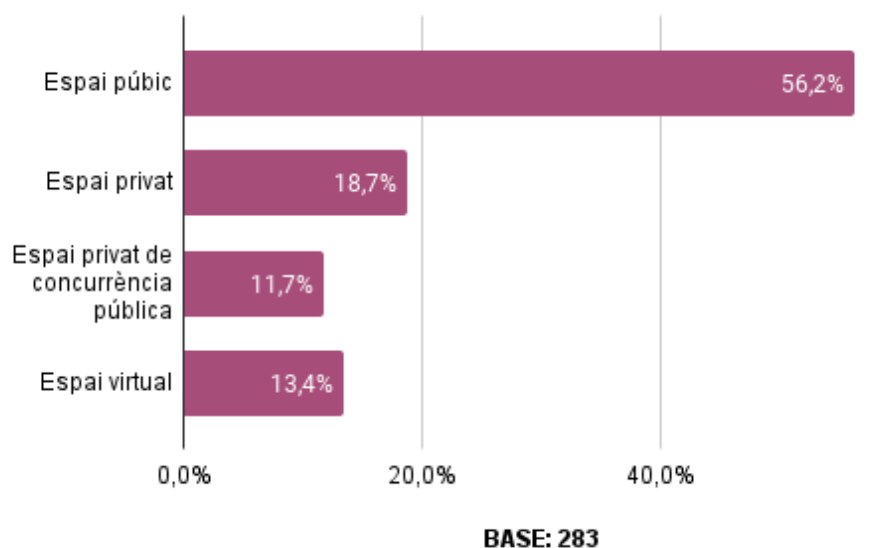
La societat ha d'estar atenta i conscienciada amb l'impacte que poden tenir les TIC's en l'augment de casos de tot los tipus de violències i discriminacions, ja siguin LGBTIfòbiques xenòfobes, capacitistes, etc.

Gràfic 15. Distribució d'incidències per mitjà de discriminació, 2019-2021. Percentatges.

Si comparem les dades obtingudes en els diferents informes, hi ha hagut un augment significatiu de les agressions presencials amb respecte a 2019 i 2020. L'any 2021, hem viscut la flexibilització de les mesures restrictives relacionades amb la pandèmia de la COVID-19 en diversos contextos socials. Possiblement, això hagi afectat no només al nombre d'incidències LGBTI-fòbiques, sinó també al fet que l'agressió hagin estat de manera presencial. La quantitat de denúncies per assetjament no presencials s'ha reduït gairebé a la meitat, passant del 25,4% el 2020 al 13,4% el 2021. Per últim, hi ha hagut un lleu augment en el número d'incidències de suport físic.

4.8 Context

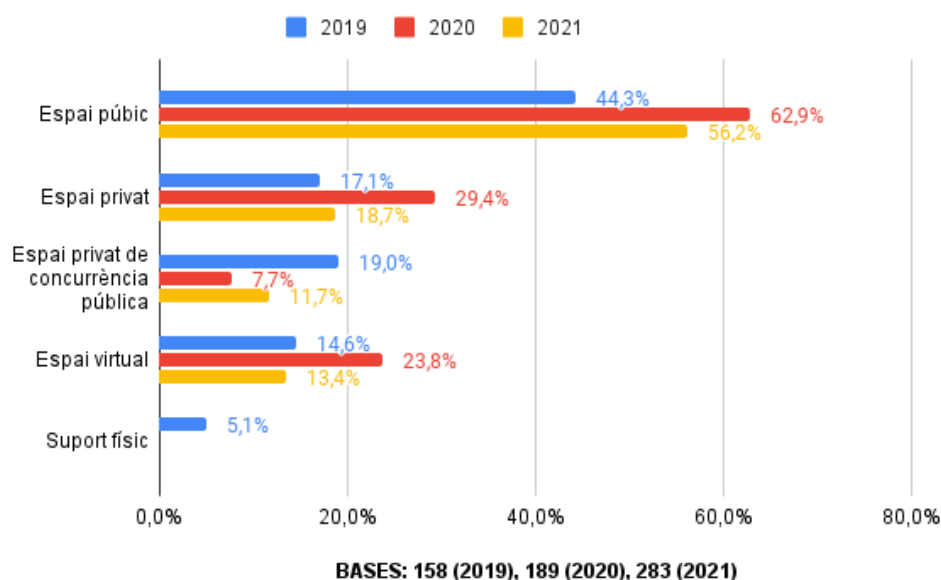
Aquest indicador fa referència al context on es dona la situació de discriminació. A continuació, presentem els resultat mes destacables (**Gràfic 16**).

Gràfic 16. Distribució d'incidències per context, 2021. Percentatges.

Si analitzem les incidències registrades per context, observem que les discriminacions a l'espai públic representen la majoria de les dades, amb un total de 159 incidències (56,2%). Com es pot observar, aquestes incidències representa casi dos tercers parts dels casos de discriminació LGTBIfòbiques. A continuació, es troben les incidències a l'espai privat, amb un total de 53 casos (18,7%), a l'espai virtual, amb 38 incidències (13,4%) i, per últim, a l'espai privat de concurrència pública amb 33 casos (11,7%).

Gràfic 17. Distribució d'incidències per context, 2019-2021. Percentatges.

Si comparem les dades obtingudes en els diferents informes, hi ha hagut un reducció de les agressions en a l'espai públic respecte a 2020, però un augment amb relació a 2019. Tanmateix, encara que el percentatge sigui inferior, si ens fixem en la dades absolutes, podem observar l'increment d'aquestes incidències a l'espai públic (N= 159 al 2021 i N=90 al 2020)

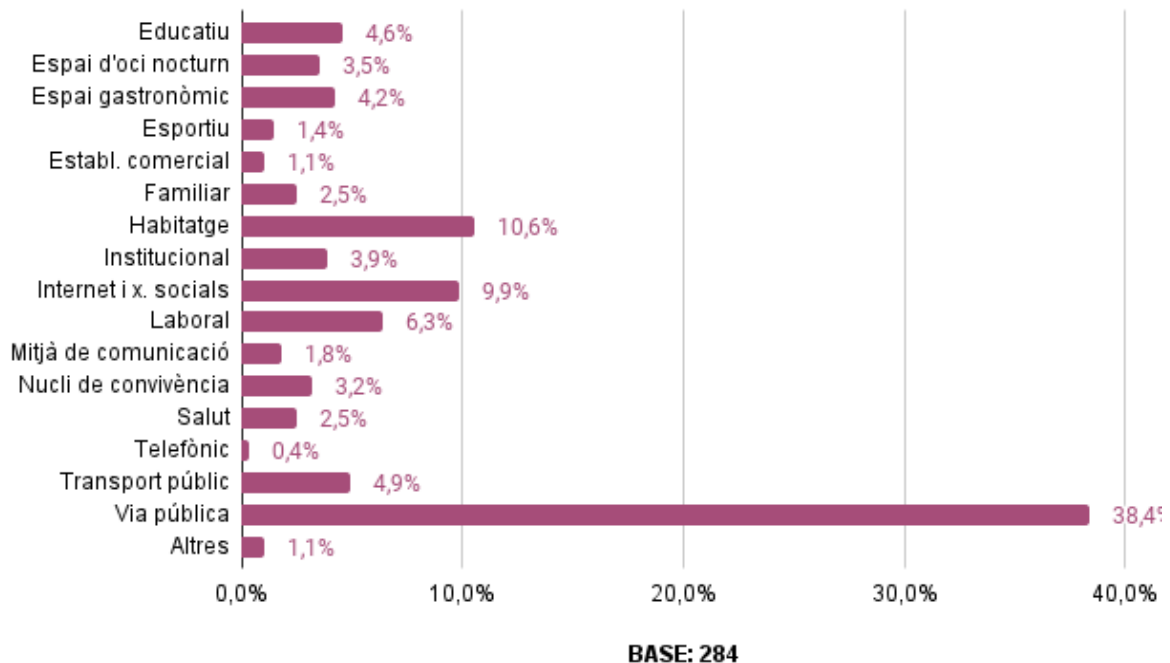
Si comparem l'espai privat, succeeix la mateixa lògica, en percentatge disminueix però si ens fixem en les dades absolutes, incrementen lleugerament (N= 53 al 2021 i N=42 al 2020). En relació l'espai de concurrència pública, hi ha un augment de 4 punts percentuals, si ho traduïm a dades absolutes ens trobem N= 33 al 2020 i N=11 al 2020).

En relació amb l'espai virtual, hem observat, una reducció en el percentatges de més de 10 punts percentuals (23,8% el 2020 i 13,4% el 2021). Cal posar atenció a aquests resultats suposadament positius, ja que les discriminacions en un context virtual són força freqüents. La legitimació i normalització de la violència en els espais virtuals és una realitat. Per altra banda, també observem una reducció en els percentatges de denúncies en el context privat, que havia augmentat molt significativament l'any 2020, donades les restriccions derivades de la pandèmia de la COVID-19. **Aquests resultats corroboren la hipòtesis de que l'LGTBI-fòbia està present en tots els contextos de socialització humana.** Dit d'una altra manera, quan la població havia de respectar les mesures sanitàries de confinament, hi va haver un increment important de les incidències en espais tant privats com virtuals. Quan aquestes mesures s'han anat retirant i la socialització en espais públics ha estat permesa, hi ha hagut un augment significatiu, en termes absoluts, de les incidències en aquests espais.

4.9 Àmbit

A continuació, distingim els espais concrets on ocorren els actes discriminatoris per raons d'orientació afectivosexual, identitat i expressió de gènere (**Gràfic 18**).

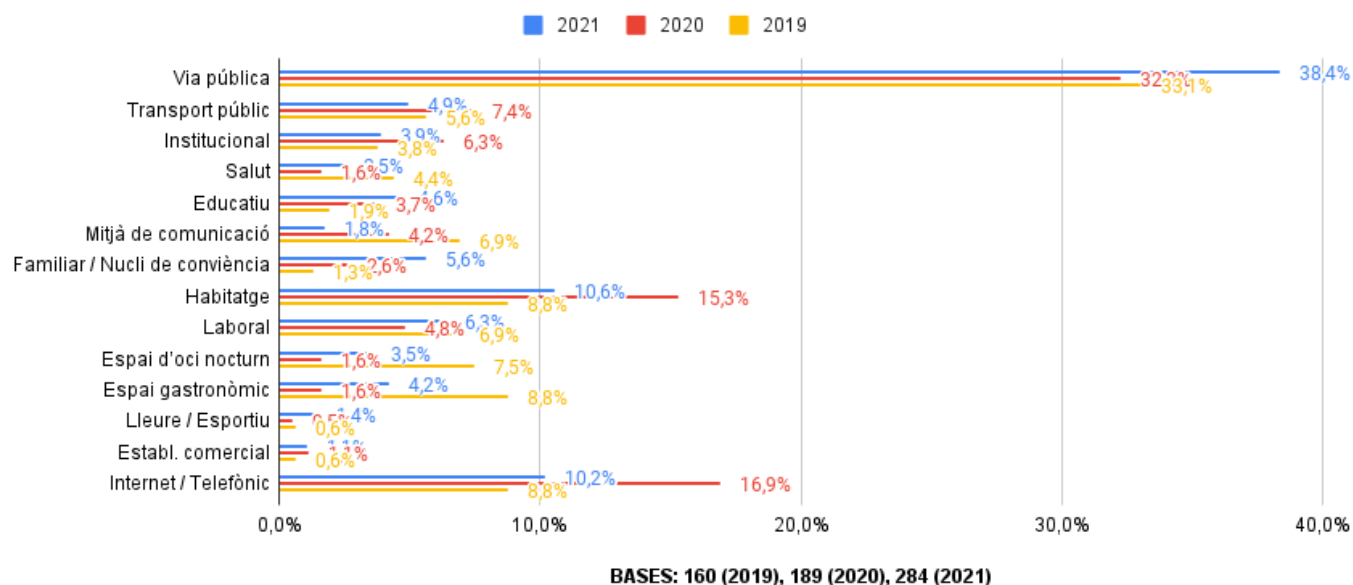
Gràfic 18. Distribució d'incidències per àmbit, 2021. Percentatges

La via pública és l'espai on es produeixen gairebé més d'un terç del total de les incidències registrades, amb un total de 109 casos (38,5%), essent l'àmbit que més incidències registra l'OCH. Seguidament, tenim l'àmbit de l'habitatge (10,6%), amb 30 casos, i l'Internet i les xarxes socials (9,9%), amb 28 casos. Aquests resultats coincideixen amb les dades presentades en l'indicador del context, que mostra que l'espai més pervers i perillós per el col·lectiu LGTBI continua sent l'espai públic. Això és particularment preocupant ja que la LGTBI-fòbia encara segueix oprimint i privant de llibertat i seguretat al nostre col·lectiu social. Llibertat que hauria de ser garantida a qualsevol espai de socialització. També hem d'indicar que la gravetat i les formes de violència han augmentat significativament. Com hem indicat prèviament, això pot ser degut a l'augment de les ideologies d'extrema dreta a Catalunya i al món.

Encara que els altres espais representen menys del 10% de les incidències registrades, el nombre de casos totals han augmentat a gairebé tots els àmbits (per exemple, en l'àmbit laboral un total de 9 casos en 2020 y en 2021 un total de 18 casos). Dins d'aquest barem, trobem les incidències que es produeixen dins l'àmbit laboral (6,3%), al transport públic (4,9%) i a l'àmbit educatiu (4,6%), per exemple. La resta d'àmbits, com, per exemple, l'àmbit institucional (3,9%) o l'oci nocturn (3,5%), representen menys del quatre per cent de les incidències, tot i que han augmentat respecte a l'any anterior degut a l'obertura progressiva dels espais d'oci nocturn en Catalunya.

Gràfic 19. Distribució d'incidències per àmbit, 2019-2021. Percentatges

Si fem la comparativa dels àmbits amb els anys anteriors, observem que les incidències en la via pública han augmentat més de 5 punts percentuals fins a representar el 38,4%, amb un total de 109 incidències (33,1% al 2019 i 32,8% al 2020). Tanmateix, destaca l'increment d'incidències a l'espai laboral (4,8% al 2019 i 6,3% al 2021), de salut (1,6% al 2019 i 2,5% al 2021) i educatiu (3,7% al 2019 i 4,6% al 2021), als espais d'oci diürn i espais gastronòmics (1,6% al 2019 i 4,2% al 2021) i l'espai d'oci nocturn (1,6% al 2019 i 3,5% al 2021) on l'augment és destacable. Aquestes dades han estat influenciades per la sortida de la crisi parcial de la pandèmia de la COVID-19 i la relaxació gradual de les mesures governamentals a Catalunya. De la mateixa manera, així com durant l'any de la pandèmia es van intensificar les xifres en els àmbits d'Internet i xarxes socials (10,2%) i l'habitatge (10,6%), enguany les incidències en aquests àmbits s'han vist disminuïdes en relació a l'any 2020 amb valors, però, dos punts percentuals per sobre dels de 2019. Per contra, l'àmbit del nucli de convivència segueix en la tendència d'augmentar any rere any (1,3% al 2019 i 2,6% al 2020 i 5,2% al 2021). Com s'ha comentat prèviament, aquestes dades són preocupants, donat que el col·lectiu LGtBI pateix violències en tots els contextos socials. Per últim, destacar la reducció percentual de les incidències en l'àmbit del transport públic i de les institucions, amb una davallada de quasi 3 punts percentuals en relació a l'any anterior.

Taula 2. Descripció d'incidències per àmbit i tipus d'LGTBI-fòbia, 2021.

Àmbit	Altres+	Gaifòbia	Interfòbia	Lesbofòbia	LGTBI-fòbia	Transfòbia	Total
Altres	0,0%	0,6%	0,0%	4,5%	2,1%	0,0%	1,1%
Educatiu	0,0%	1,8%	0,0%	4,5%	10,6%	8,7%	4,6%
Espai d'oci nocturn	50,0%	2,5%	0,0%	0,0%	4,3%	6,5%	3,5%
Espai gastronòmic	0,0%	3,7%	0,0%	13,6%	2,1%	4,3%	4,2%
Esportiu	0,0%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,4%
Establ. comercial	0,0%	0,6%	0,0%	0,0%	2,1%	2,2%	1,1%
Familiar	0,0%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%	6,5%	2,5%
Habitatge	0,0%	11,7%	0,0%	22,7%	4,3%	8,7%	10,6%
Institucional	0,0%	2,5%	0,0%	9,1%	12,8%	2,2%	4,6%
Internet i x. socials	0,0%	8,6%	0,0%	13,6%	17,0%	6,5%	9,9%
Laboral	0,0%	6,7%	0,0%	13,6%	2,1%	4,3%	6,0%
Mitjà comunicació	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	2,1%	6,5%	1,8%
Nucli de convivència	0,0%	4,3%	0,0%	0,0%	0,0%	2,2%	2,8%
Salut	50,0%	0,0%	0,0%	4,5%	4,3%	6,5%	2,1%
Telefònic	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,1%	0,0%	0,4%
Transport públic	0,0%	4,3%	0,0%	0,0%	2,1%	6,5%	4,9%
Via pública	0,0%	47,9%	0,0%	13,6%	31,9%	28,3%	38,4%
Total general	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Pel que fa a la **gaifòbia**, podem dir que aquesta es produeix, principalment, en la via pública (47,9%), l'habitatge (11,7%) i internet i xarxes socials (8,6%). Amb un 6,7% de les incidències, es destaca l'àmbit laboral. Amb menys d'un 5% i amb xifres molt similars, trobem els àmbits del nucli de convivència, transport públic (entre 4,2% i 4,3%) i l'espai gastronòmic i d'oci diürn i salut (3,7%). Per sota del 2,5% de les incidències trobem, per exemple, a l'oci nocturn, esportius, familiar, institucionals i educatiu.

Pel que fa les **incidències de caràcter generalista**, és a dir, a tot el col·lectiu LGTBI (per exemple, pintades o comentaris en internet), destaca l'àmbit de la via pública (31,9%), seguit de l'àmbit d'Internet i xarxes socials (17,0%) i de l'àmbit Institucional (12,8%). La resta d'àmbits es troben per sota del llindar del 5%, però tant l'àmbit de l'oci nocturn com el de salut o el d'habitatge destaquen amb un 4,3% de les incidència a cadascun.

Respecte a la **lesbofòbia**, enguany predomina l'àmbit de l'habitatge (22,7%), seguits dels àmbits de la via pública, d'Internet i xarxes socials, l'àmbit laboral i el de l'oci diürn o espais gastronòmics. En aquests quatre àmbits s'acumulen més de la meitat de totes les incidències de lesbofòbia registrades enguany amb un 13,6% del percentatge cadascun. Com podem observar, una part significativa dels casos de lesbofòbia tenen lloc a espais privats. Ser víctima de menys violència a l'espai públic, però major discriminació a l'espai privat indica que la lesbofòbia està molt present en la nostra societat. Se suposa que l'espai privat hauria de ser el més segur per les persones, però és el context on les dones lesbianes pateixen major nombre de discriminacions. Cal posar atenció a aquests resultats, que poden estar directament relacionats amb violències de base masclista, sexista i patriarcal, com la violència inter-gènere (segons la forma de relació - parella, trio o d'altres), que poden patir totes les

persones del col·lectiu LGBTI. Per últim, ens trobem l'àmbit Institucional (9,1%) i els àmbits educatiu (4,5%) i de salut (4,5%) com els més perversos i opressius per a les dones lesbianes.

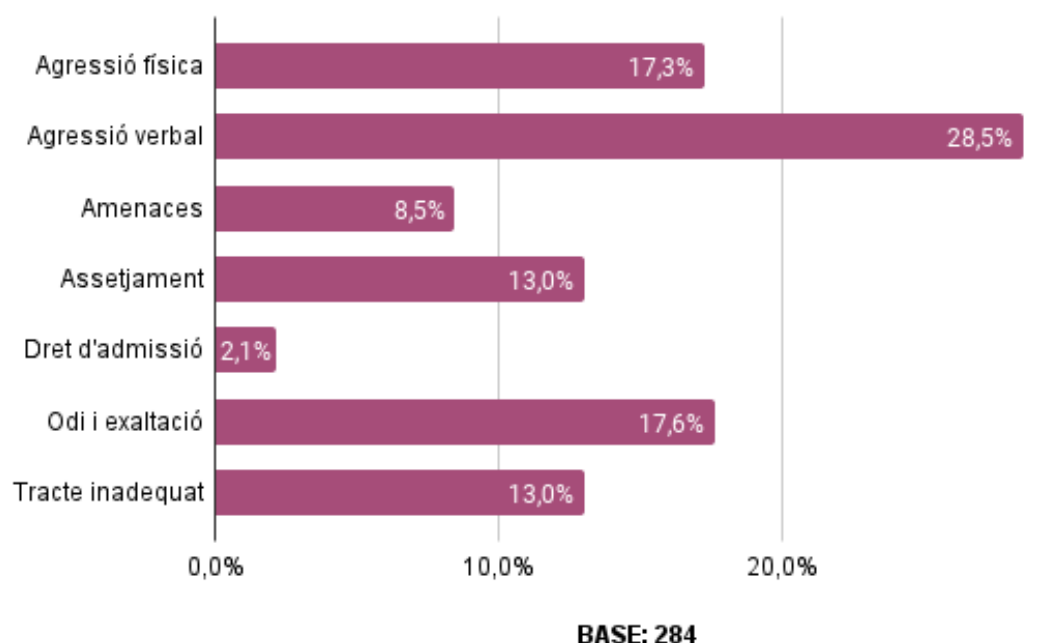
Pel que fa la **transfòbia**, la via pública és l'àmbit predominant (28,3%), seguit de l'habitatge i l'educació (8,7% a cada àmbit). Amb un 6,5% de les incidències trobem: oci nocturn, familiar, Internet i xarxes socials, mitjans de comunicació, salut i transport públic. Per sota del llindar del 5% tenim incidències a l'àmbit laboral i els espais d'oci diürn o gastronòmics (4,3%) i, també, el nucli de convivència i l'institucional (2,2%).

Per últim, aquest any s'ha registrat 1 incidència categoritzada com Interfòbia, que consta en l'àmbit del mitjà de comunicació (100%).

4.10 Tipus de discriminació

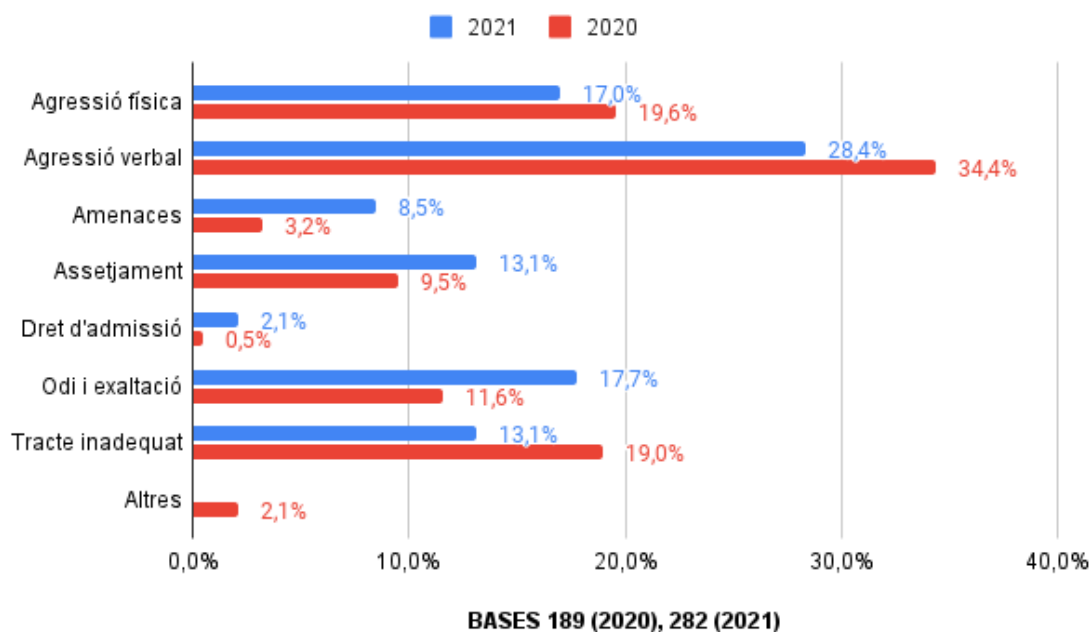
L'indicador de tipus d'agressió/discriminació es refereix al tipus de violència rebuda. Com s'ha comentat en l'apartat metodològic, hi ha un gradient en l'escala de l'agressió i sempre es registra el més greu.

Gràfic 20. Distribució d'incidències per tipus de discriminació, 2021. Percentatges

L'agressió verbal és el tipus de discriminació més registrat (28,5%), amb 81 casos. En segon lloc, les mostres d'odi i exaltació (17,6%), amb 50 incidències, seguides de les agressions físiques (17,3%), amb 49 casos, la majoria de les quals s'han produït a la via pública i en altres espais públics.

A continuació, les situacions d'assetjament i de tracte inadequat (13%), amb 37 incidències i les amenaces (8,5%), amb 23 incidències. Per últim, el dret d'admissió (2,1%), amb 6 incidències.

Gràfic 21. Distribució d'incidències per tipus de discriminació, 2020-2021. Percentatges

Quan comparem els registres d'enguany amb els de l'any 2020 podem comprovar com els tres tipus d'agressions més destacades l'any passat; agressions verbals, agressions físiques i tracte inadequat han disminuït en percentatge. Cal tenir en compte que tot i haver-hi aquesta tendència a la baixa, el nombre total d'agressions aquest any ha augmentat. De la mateixa manera altres tipus d'agressions han incrementat en percentatge; l'increment més destacable (del 6,1%) el protagonitza la categoria d'odi i exaltació que passa d'un 11,6% l'any 2020 a un 17,7% enguany. També són destacables els increments del 5,3% de les amenaces i del 3,6% de l'assetjament.

Taula 3. Descripció d'incidències per tipus de discriminació i tipus d'LGTBI-fòbia, 2021.

Discriminació	Altres+	Gaifòbia	Interfòbia	Lesbofòbia	LGTBIfòbia	Sense dades	Transfòbia	Total general
Agressió física	0,0%	23,3%	0,0%	4,5%	0,0%	0,0%	21,7%	16,9%
Agressió verbal	0,0%	39,3%	0,0%	27,3%	4,3%	33,3%	15,2%	28,2%
Amenaces	0,0%	13,5%	0,0%	4,5%	0,0%	0,0%	2,2%	8,5%
Assetjament	0,0%	14,1%	0,0%	31,8%	2,1%	0,0%	13,0%	13,0%
Dret d'admissió	50,0%	1,8%	0,0%	0,0%	4,3%	0,0%	0,0%	2,1%
Odi i exaltació	0,0%	4,9%	0,0%	13,6%	70,2%	33,3%	10,9%	17,6%
Sense dades	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	2,2%	0,7%
Tracte inadequat	50,0%	3,7%	100,0%	18,2%	19,1%	0,0%	34,8%	13,0%
Total general	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Com podem veure a la taula 3, les incidències amb base gaifòbica registren, principalment agressions verbals (39,3%) i físiques (23,3%). Seguit de l'assetjament (14,1%) i les amenaces (13,5%). Amb menys freqüència, per sota del 5% trobem l'odi i exaltació (4,9%), el tracte inadequat (3,7%) i el dret d'admissió (1,8%).

La lesbofòbia, es tradueix, principalment, en assetjament (31,8%) i agressió verbal (27,3%). Seguit del tracte inadequat (18,2%) i l'odi i exaltació (13,6%). Per últim, s'han registrat agressions físiques i amenaces, i que representen, cadascun, el 4,5% de les incidències amb base lesbofòbica.

Pel que fa a la transfòbia, veiem que el tracte inadequat (34,8%) és el principal tipus de discriminació que pateix el col·lectiu trans*. De prop les segueix l'agressió física (21,7%) i l'agressió verbal (15,2%). Els casos d'assetjament representen el 13% i hi ha hagut un augment de les situacions d'odi i exaltació (10,9%). Per sota del llindar del 5% trobem casos amenaces que representen el 2,2% del total d'incidències amb base transfòbica.

Les incidències amb base LGTBI-fòbica denuncien, principalment, comportaments d'odi i exaltació (70,2%) i de tracte inadequat (19,1%). Amb molta diferència trobem l'agressió verbal (4,3%), i la discriminació per dret d'admissió (4,3%).

Aquest 2021, hem registrat incidències categoritzades en altres (+), que consten en les categories de tracte inadequat i dret d'admissió (50%).

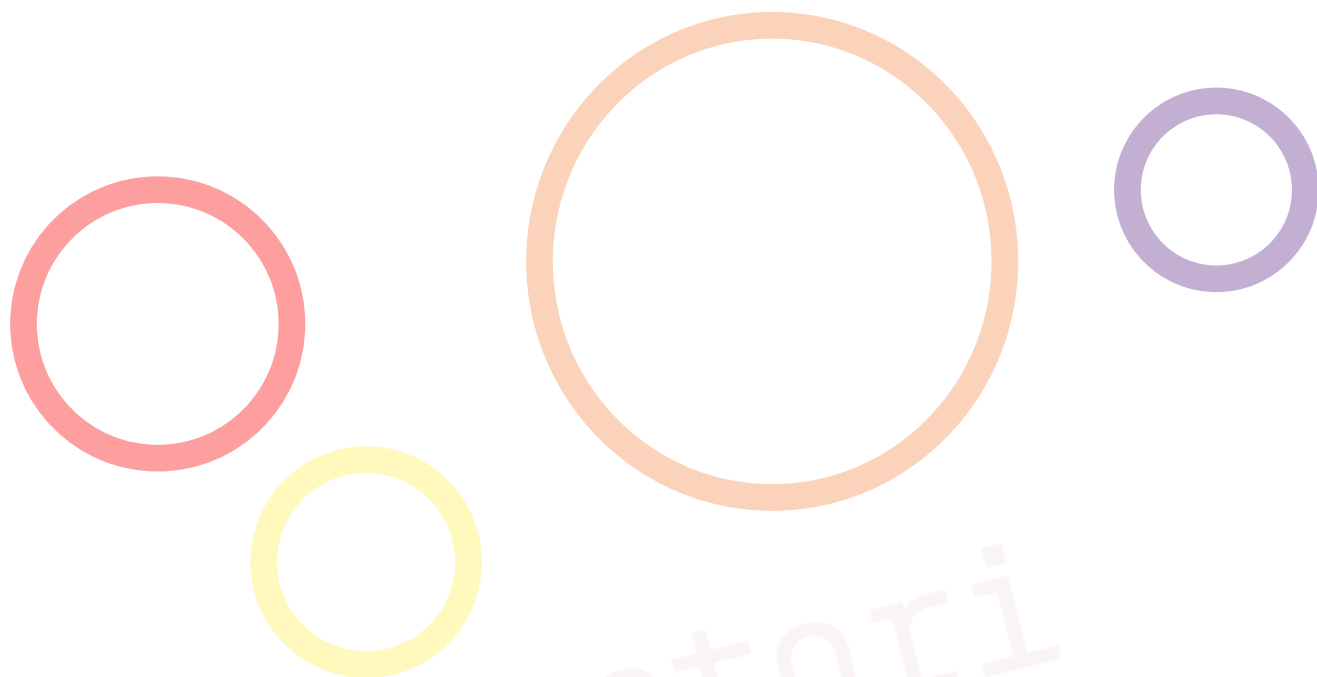
4.11 Conclusions

A mode de resum, recollim les principals dades obtingudes en aquest capítol:

- Aquest 2021 s'ha produït un increment d'un 50,3% en el nombre d'incidències registrades respecte l'any anterior.
- L'OCH ha registrat 284 incidències, esdevenint l'any que més n'ha registrat des que s'elaboren els informes de l'Estat de l'LGTBI-fòbia a Catalunya.
- L'LGTBI-fòbia està present en tots els contextos de socialització humana.
- En relació a la distribució territorial de les incidències, Barcelona continua sent la província més destacada amb un total del 44,7% (207), la gran majoria ocorregudes a la ciutat de Barcelona (118).
- Hem registrat incidències en 62 localitats diferents, sent la gran majoria en la Província de Barcelona.
- El col·lectiu que més incidències ha registrat és el d'homes gais, però es reconeix que possiblement hi hagi diversos casos invisibilitzats que no arriben a l'OCH que altres identitats LGTBI pateixen, com els casos de transfòbia que pateixen les dones trans treballadores del sexe o el col·lectiu de dones lesbianes i bisexuals.
- Hi ha una gran diferència en el nombre d'incidències registrades entre els homes i dones trans (8 incidències els homes i 29 les dones).
- Aquest any, a diferència de l'anterior, hem rebut incidències de persones heterosexuales, bisexuals, intersexuals i asexuals.

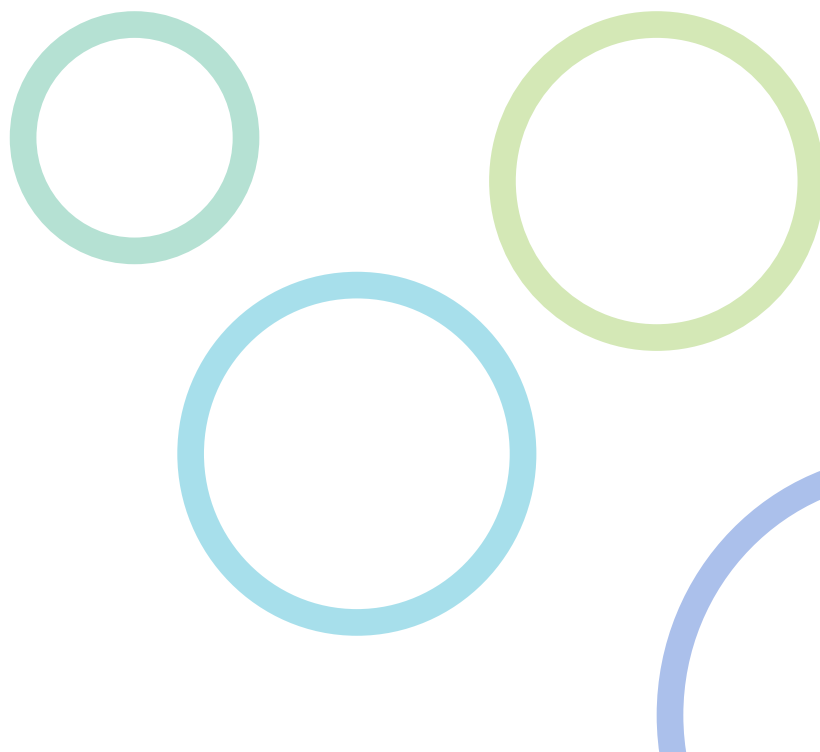
- El tram d'edat que més incidències registra va dels 26 als 35 anys i la mitjana d'edat és de 33,4 anys. La següent franja amb més incidències és de 18 a 25 anys.
- Barcelona és la província de Catalunya que més incidències registra, tant en nombre absolut com ponderant el nombre d'habitants (projecció territorial) amb més de la meitat del total d'incidències.
- Els mesos de 2021 que més incidències han registrat són juliol, setembre i novembre, amb més de 30 incidències, és a dir, més d'una incidència al dia.
- El 50,4% del total d'incidències ocorren en cap de setmana, quan els recursos són més minsos.
- El canal mitjançant el qual s'exerceix l'acte discriminatori i/o agressió és majoritàriament presencial.
- Els àmbits on més incidències s'han registrat són la via pública, l'habitatge i internet i xarxes socials, similar a l'any anterior, tot i que aquests dos últims àmbits han tingut una davallada percentual. Hi ha un increment dels àmbits laboral i espai oci nocturn.
- El context presencial en el qual es produeixen els actes discriminators i/o agressions és principalment l'espai públic i, concretament, a l'àmbit de la via pública. En canvi, a l'espai privat destaquen les incidències registrades en els àmbits d'habitatge i laboral i en l'espai privat de concurrència pública, l'àmbit espai gastronòmic i espai oci nocturn.
- La gaifòbia i la transfòbia són presents, principalment, a l'àmbit de la via pública, la lesbofòbia a l'àmbit l'habitatge i l'LGTBI-fòbia, a l'àmbit de la via pública i d'internet i xarxes socials.
- S'observa un impacte de la COVID-19 a les discriminacions per canals virtuals a causa de l'augment dels casos.
- El tipus d'agressió i/o discriminació que més pateix el col·lectiu LGBTI és, en primer lloc, l'agressió verbal i, en segon lloc, odi i exaltació.
- Les incidències amb base gaifòbica registren, principalment, agressions verbals i físiques.
- Les incidències amb base lesbofòbica registren, majoritàriament, en assetjament i agressions verbals.
- El tracte inadequat i l'agressió física són els actes discriminators més presents en les incidències registrades amb vessant transfòbia.
- Les incidències amb base LGBTI-fòbica (generalista) registren, principalment, comportaments d'odi i exaltació.
- Les agressions físiques i verbals es produeixen, majoritàriament, a la via pública.

Observatori
contra
~~l'homofòbia~~

Observatori
contra
l'homofòbia

5. ANÀLISI QUALITATIVA

El capítol aborda 28 situacions d'LGTBI-fòbia. Utilitzem l'anàlisi de casos (Ceballos-Herrera, 2009; Martínez, 2006; Yin, 2014) que permet una lectura detallada sobre la situació discriminatòria registrada per l'OCH, a partir de casos específics. Es refereix a elements analítics que desgranen la manera d'operar de la discriminació per motius d'orientació sexual, identitat de gènere i/o expressió de gènere.

Així mateix, l'anàlisi es complementa amb 4 Produccions Narratives (Balasch i Montenegro, 2003 Biglia i Bonet-Martí, 2009). Amb els testimonis de les persones afectades, ens apropem a les vivències sobre les situacions discriminatòries de manera més profunda a la ciutadania. Enguany, aquest any, dediquem un apartat que alerta sobre l'auge de l'extrema dreta a nivell transnacional i esbossa unes estratègies urgents a seguir per pal·liar el seu augment.

Finalment, tanquem el capítol amb un quadre sintètic de consensos i dissensos sobre les vivències de les situacions discriminatòries i del seu abordatge on intervenen diferents agents socials i institucionals.

5.1 Anàlisi de casos

A continuació, s'exposa la descripció i l'anàlisi de casos que permeten apropar a la persona lectora a les vivències discriminatòries per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere on es poden haver vulnerat els drets de les persones afectades.

CAS NÚMERO 1: PINTADES AL MURAL DE MEMÒRIA HISTÒRICA I A SÍMBOLS LGTBI DE RIPOLLET

Característiques incidència: generalista, discurs d'odi i exaltació de l'LGTBI-fòbia

Descripció: El 17 de gener s'inaugura el mural sobre la lluita pels drets LGTBI al parc del riu Ripoll a Ripollet. Dos dies després, el 19 de gener, el regidor de polítiques LGTBI de l'Ajuntament de Ripollet, el Fran Sánchez, informa a l'OCH que han aparegut pintades al mural. El 12 de febrer i el 2 d'abril tornen a aparèixer pintades. L'OCH trasllada la seva preocupació a l'Àrea LGTBI de la Generalitat i al Síndic de Greuges de Catalunya. El Síndic de Greuges demana un informe elaborat per la Direcció General de la Policia, el qual indica que tant la Policia de Cerdanyola com la Policia Local de Ripollet acorden fer un seguiment del cas i fer patrullatge per la zona per evitar nous incidents.

El cap de setmana del 3-4 de juliol el mural torna a ser vandalitzat i el 13 de setembre el municipi de Ripollet pateix atacs a tots els símbols LGTBI del municipi: s'arrenca la placa del mural, es pinta amb graffiti el monument dedicat als activistes del col·lectiu LGTBI, es ralla la placa de l'entrada del municipi que indica: ciutat feminista i LGTBI; i finalment, es dibuixa un penis en un banc amb els colors de la bandera del col·lectiu.

El 23 de setembre es realitza una concentració al Parc del Riu Ripoll en contra dels atacs LGTBfòbics, amb la participació de l'Observatori Contra l'Homofòbia (OCH), del Fran Sánchez, regidor de Polítiques LGTBI de Ripollet, del Toni Luque, president de Proud LGTBI Ripollet i del José María Osuna, alcalde del municipi.

Anàlisi: Aquestes agressions evidencien l'odi envers la visibilitat i la simbologia LGTBI als espais públics. Aquest espai neix per homenatjar i recordar la història del moviment LGTBI. Només dos dies després de la inauguració, el mural LGTBI de Ripollet ja va patir el seu primer atac. No van trigar a atacar la resta dels símbols del municipi volent esborrar qualsevol marca del col·lectiu. La policia dels dos municipis, tot i afirmar haver fet seguiment i patrulla, no ha vist cap moviment els dies dels atacs. Tot i això, és destacable la bona resposta de les institucions municipals que van denunciar, es van mostrar en contra i van participar en una concentració contra les agressions, amb la presència tant del regidor de polítiques LGTBI.

Aquest cas evidencia la importància dels símbols i la visibilitat, especialment a l'espai públic. La simbologia sobre la disidència sexual i de gènere en l'espai públic reforça en l'imaginari col·lectiu de la ciutadania la convivència en la diversitat i fa visible les dissidències sexuals i de gènere, malauradament a algunes persones aquesta presència i notorietat pública els hi fa nosa i els motiva a exercir aquests actes vandàlics.

CAS NÚMERO 2: ARTICLE QUE ES REFEREIX A LES PERSONES INTERSEXUALS COM A "HERMAFRODITES"

Característiques incidència: interfòbia, mitjà de comunicació, tracte inadequat

Descripció: El 28 de juny es publica una notícia al diari 20 minutos amb el titular: *Deportistas transgénero, entre la inclusión, la justicia deportiva y las dudas médicas: ¿tienen ventaja las mujeres trans en las pruebas femeninas?*. En una part on es parla d'una competidora olímpica intersexual es podia llegir "*La sudafricana es una persona hermafrodita*" (que posteriorment rectifiquen per intersexual per les crítiques rebudes).

Anàlisi de cas: En primer lloc, hi ha un biaix en la concepció de correspondència entre els genitals i la identitat gènere, el qual promou una clara interfòbia. És un error admetre una correspondència entre sexe biològic i identitat de gènere, caient en un determinisme biològic fal·laç.

En segon lloc, "hermafrodita" és una paraula feridora i patologitzadora adreçada a les persones intersexuals. La intersexualitat és el ventall de condicions associades a un desenvolupament atípic de les característiques físiques sexuals, que escapa de la lògica binària dels dos sexes com a úniques opcions vàlides, que tot just posa en qüestionament l'hermafroditisme.

L'article argumenta que la testosterona en sang és un indicador per categoritzar els cossos en un dels dos sexes possibles (home / dona), basant-se en el biologicisme, com també ho fa la normativa establerta pel Comitè Olímpic Internacional (COI). Tanmateix, la redacció de l'article porta explícits discursos transfòbics, per exemple, "*Su primera competición como mujer fue en 2017, en pleno arranque de este ciclo olímpico, por lo que, estrictamente, es una novata... como halterófila, pero no como halterófilo*", a l'hora de referir-se a una altra competidora trans.

L'article menciona la proposició de llei per la igualtat real i efectiva de les persones trans¹ (que s'ha acabat fusionant en el "*Anteproyecto de ley para la igualdad real y efectiva de las personas trans y para la garantía de los derechos de las personas LGTBI*"²) del Ministerio de Igualdad. En l'anterior redactat (que no s'ha acabat contemplant en la versió actual), en relació a la inscripció a les proves femenines (capítol VI, article 40.1), s'establia: "*la regulació de la participació de les persones trans a les pràctiques, events i competicions esportives, atenent al seu sexe registral sense que en ningú cas es puguin realitzar les proves de la verificació del sexe*" (p. 22).

(1) La proposició de llei per a l'igualtat real i efectiva de les persones trans del Ministerio de Igualdad es pot consultar: https://www.congreso.es/public_oficiales/L14/CONG/BOCG/B/BOCG-14-B-156-1.PDF

(2) L'avantprojecte de llei per a l'igualtat real i efectiva de les persones trans i per la garantia dels drets de les persones LGTBI del Ministerio de Igualdad es pot consultar a: <https://www.igualdad.gob.es/servicios/participacion/audienciapublica/Documents/APL%20Igualdad%20Trans%20+LGTBI%20v4.pdf>

Així doncs, estarien contradients els codis legislatius perquè recordem que les dones trans, són dones, i hi poden participar, perquè la mesura de testosterona en sang (la qual funciona com verificació de sexe que segons la llei no es pot fer) no ha de ser determinant, independentment de la seva documentació registral, de l'elecció personal de les competidores.

CAS NÚMERO 3: TRACTE INADEQUAT A UNA PARELLA DE DONES EN L'INSCRIPCIÓ DE LA SEVA CRIATURA A L'AJUNTAMENT D'ARMENTERA

Característiques incidència: lesbofòbia, tracte inadequat, institucional

Descripció: Una parella de dones, del municipi de l'Armentera (Girona), reconeguda com a parella de fet des de 2017, esperen una criatura. La parella se sotmet a un tractament de reproducció assistida a través de la Seguretat Social, a la Fundació Puigvert.

La parella demana informació a l'Ajuntament de l'Armentera de cara al registre civil de la seva criatura. Allà les responen que la mare no gestant no pot constar com a mare i que la criatura no pot dur els seus cognoms perquè la parella no està casada. No obstant, el Codi Civil de Catalunya disposa el contrari.

La parella ho consulta de nou al Registre Civil de Girona, al de Figueres i al 012. A tots tres llocs les diuen que sí que s'ha de permetre, ja que compleixen els requisits legals. Així doncs, insisteixen en registrar la criatura a l'Armentera.

Anàlisi de cas: En aquest cas les afectades han sofert una situació de discriminació lesbòfoba. En la nostra societat estan legitimats els rols de gènere en la reproducció familiar. Aquests rols es basen en que la dona ha de gestar a la criatura i fer les tasques de cura mentre que l'home s'ocupa de les tasques de producció. És a dir, aquesta és la "família tradicional", on a nivell institucional, la tradició imposa primer el cognom del pare i darrerament el de la mare, tenint en compte que actualment es pot escollir l'ordre dels cognoms. Com que són dues dones, l'Ajuntament no permet que el cognom de la mare no gestant consti en el nom de la criatura perquè no s'ajusta a la concepció de família tradicional, una concepció exclouent i en aquest cas, lesbòfoba, de manera que l'Ajuntament exerceix una violència simbòlica i institucional cap aquesta parella.

CAS NÚMERO 4: INSULTS LESBÒFOBS PER INSTAGRAM

Característiques incidència: lesbofòbia, internet i xarxes socials, agressió verbal.

Descripció: Una noia bisexual rep diversos missatges privats per Instagram per part d'un usuari desconegut. Els missatges contenen insults com: **"ojalá te mueras"**; **"puta lesbiana"**; **"hija de la gran puta, payasa"**. El mateix dia, l'afectada comunica i denuncia els fets a l'Àrea LGTBI de la Generalitat de Catalunya, qui considera que aquests fets poden ser constitutius de delictes i ho notifiquen als Mossos d'Esquadra. S'inicien diligències d'investigació per identificar l'autor.

Anàlisi: Aquest cas mostra la discriminació lesbòfoba que pateixen tant dones lesbianes com bisexuals. En aquesta ocasió, s'exerceix per part d'un home, element que denota la influència de l'heteropatriarcat, i des de les xarxes socials, protegint-se en l'anonimat, el que facilita a més la impunitat d'aquests missatges d'odi.

L'afectada pateix una doble opressió: per ser dona i per bisexual, fet que l'exposa a comentaris misògins i lesbòfobs. Aquests últims, a banda de ser discriminatoris, també invisibilitzen la bisexualitat de la persona, per tant, donat que assumeixen la seva orientació sexual com a lesbiana, és també un acte bifòbic.

Les xarxes socials poden ser una eina canalitzadora per a missatges discriminatoris. Les persones del col·lectiu són susceptibles de patir vexacions i atacs per part d'usuaris que, en moltes ocasions, són anònims, i es poden sentir indefenses davant d'aquests escenaris. Les eines amb les quals es compta per eradicar aquestes situacions són limitades, fet que aporta una major complexitat a l'assumpte. És per això que és necessària la presa de mesures per part de les xarxes socials amb l'objectiu de prevenir aquests tipus d'atacs a través de la implementació de codis d'ètica en el seu ús.

Per últim, cal destacar, que no sempre es correspon la identificació del col·lectiu de la persona (en aquest cas, una noia bisexual) amb l'origen discriminatori (en aquest cas, lesbofòbia). Per l'OCH, posem la rellevància en el succés discriminatori, en el què ha passat i quina ha estat la motivació de la discriminació i/o agressió (en aquest cas l'insult és de puta lesbiana i no fa referència a l'orientació sexual de la bisexualitat). Tanmateix, visibilitzem les identitats sexuals de les persones afectades.

CAS NÚMERO 5: INSULTS I ESCOPINADES A UN JOVE GAI A LA LÍNIA DE METRO L4

Característiques incidència: gaifòbia, agressió verbal, transport públic

Descripció: El 22 d'abril, l'afectat es troba a l'estació de Maragall, quan puja a un comboi de la línia 4. A la parada d'Urquinaona, pugen dos nois i una noia, menors d'edat. Durant el trajecte, duen a terme conductes molestes com posar-se davant de la porta, obstaculitzant l'entrada i la sortida dels passatgers, gravar-se entre ells, fent veure que tiren de la palanca, etc.

A continuació, comencen a riure's de l'afectat, fent comentaris sobre la seva vestimenta i les seves ungles. El graven fent burla i el noi a l'adonar-se'n demana que ho esborrin sense tenir èxit.

L'afectat demana als agressors que el deixin en pau i li responen: “*si te estamos molestando, cámbiate de vagón*”; “**vete a hornonar, maricón**”, etc. L'afectat baixa a l'estació Villa Olímpica. En aquell moment, els agressors escupen a terra i el continuen insultant “**maricona**”, “**folladora**”, “**que te peten el culo**”; “*me cago en tus muertos*”. Finalment, el noi interposa denúncia a Mossos d'Esquadra.

Anàlisi: Aquest cas mostra com determinades persones se senten legitimades a insultar i agredir a altres persones a causa de la seva expressió de gènere. El metro és un espai públic pel qual transita gran part de la ciutadania de Barcelona, l'agressió es porta a terme en un espai tancat, en el qual físicament és impossible evitar-ne la situació desagradable. Així mateix, la passivitat generalitzada del voltant, és un fet que pot reforçar la impunitat dels agressors en les seves accions i també desalentar a la persona afectada que sent que no rep ajuda i/o empatia. Entenent que prima la integritat física de les persones, és habitual la inoperància per part de les persones presents (com a espectadores) i més quan les agressions es produeixen en grup. En aquests casos, les persones o no saben com actuar o no s'atreveixen a intervenir per por a represàlies; no obstant, al vídeo s'escolta a una persona que demana que tractin amb respecte a la víctima. Tanmateix, la no actuació per part de les espectadores reforça la legitimitat de les persones agressores a exercir l'agressió.

Volem transmetre la importància de si som testimonis directes d'una situació LGTBI-fòbica d'una actuació ràpida amb la intenció d'ajudar i que ens permeten consolidar unes xarxes de suport i protocols d'actuació davant les discriminacions. En aquest cas la persona no va voler realitzar cap itinerari oficial de denúncia.

Aquests agressors no només repercuteixen en el benestar psicosocial d'una persona per la seva expressió de gènere, sinó també en el seu trajecte i desplaçament, un impediment que no s'ha de pensar únicament com a quelcom banal, ja que aquest no permet la continuïtat normal del trajecte la persona.

CAS NÚMERO 6: INSULTS HOMÒFOBS A UN PARTIT DE WATERPOLO

Característiques incidència: gaifòbia, esportiu, agressió verbal

Descripció: Un jugador professional de waterpolo del Club Natació Terrassa, denuncia a les xarxes socials que durant un partit pateix un episodi homòfob per part d'un dels jugadors de l'equip contrari, el Club Natació Sabadell, que li diu "maricón" en més d'una ocasió, també després del partit.

En un principi, el denunciant no desvetlla la identitat de l'autor dels fets però decideix desvetllar-la en veure que no rep disculpa per part seva després de fer públic l'incident.

El Club Natació de Sabadell publica un comunicat oficial condemnant els fets i informa que està reunint tota la informació del succés per prendre les mesures adients. L'OCH condemna els fets, es posa a disposició de la víctima i insta a la Federació Espanyola de Waterpolo a investigar i prendre les mesures reglamentàries corresponents. La Federació expressa el rebuig dels fets i dies més tard imposa una sanció de quatre partits de suspensió i una multa de 200€, per ser una segona sanció de temporada (ja havia estat sancionat per conducta inadequada i contrària al codi ètic esportiu de la federació), legitimada en el règim disciplinari de la Real Federación Española de Natación (RFEN).

La persona afectada, en un tweet, exposa que es tracta d'una fita històrica perquè és el primer cop que es sanciona per homofòbia en esport professional.

Anàlisi: Aquest cas posa de manifest la discriminació que poden patir les persones LGTBI a l'àmbit esportiu. És una fita històrica a l'Estat espanyol que se sancioni un comportament homòfob a l'esport. Que sigui la primera sanció pública per homofòbia, però, no vol dir que no hagi ocorregut abans, per això el cas és significatiu.

Històricament s'ha considerat que la naturalesa dels esports representa una masculinitat hegemònica i de competència. Al llarg del temps, els esports s'han dividit en pràctiques esportives (tenis, fútbol, bàsquet, natació...), fent una divisió de gènere i excloent també totes les diversitats sexuals, degut a que la creença ideològica de la masculinitat s'ha mantingut en base a l'heteronormativitat, generant una invisibilitat de les dissidències sexuals i de gènere en els contextos esportius, sobretot masculins. De manera que a l'actualitat no estem exempts de situacions en les quals es premia a l'home cisgènere heterosexual en l'àmbit esportiu.

És per això que, en aquest cas, l'agressor se sent legitimat per discriminar la víctima en el moment que sap que l'orientació sexual d'un altre jugador "surte de la norma" i es creix utilitzant l'entorn del partit encara banyat per la masculinitat tòxica i de competència.

Aquest cas serveix de precedent per visibilitar aquest tipus de situacions i que animi més gent a denunciar en cas que pateixin discriminacions al món de l'esport. Seria profitós no quedar-se en el marc punitiu de la sanció i establir mesures pedagògiques pels esportistes que puguin cometre situacions d'LGTBI-fòbia en l'exercici de les seves funcions professionals.

CAS NÚMERO 7: FUNERÀRIA OBVIA LA PRESÈNCIA DE SIMBOLOGIA LGTBI A UNA ESQUELA

Característiques: gaifòbia, tracte inadequat, altres

Descripció: Una dona denuncia que el seu germà, la víctima, demana abans de morir un text per a l'esquela del diari amb una imatge de l'arc de Sant Martí. La funerària, no posa l'esquela sobre el taüt com va demanar el difunt i no envien al diari l'esquela amb l'arc de Sant Martí. La denunciante protesta al responsable de la funerària, a qui els diu covards i els amenaça que si no envien l'esquela amb l'arc de Sant Martí, no paga. No vol cap judici, però vol "castigar-los" per "dignitat i respecte".

Anàlisi: La denunciante d'aquest cas no només manifesta la gaifòbia amb la qual s'ha tractat al seu germà, també parla del patiment que viu amb aquesta situació fent un recorregut de la seva vida familiar, a més de tenir en compte com havia estat l'experiència del seu germà respecte a aquest tema. Quan parla del succeït amb el diari, es veu en la necessitat de fer justícia en front de la discriminació que pateix el seu difunt germà després de la seva mort.

Entenem que s'han de respectar les voluntats de les persones difuntes i en aquest cas, aquesta voluntat és transgredida per la simbologia que representa l'Arc de Sant Martí. Particularment, en aquest cas, es pot veure com els mecanismes heteronormatius operen en una cerimònia religiosa, sense respectar en cap moment el que s'ha pactat. Només la germana mostra actitud de respectar el desig del difunt, la família en cap cas concep l'acció de la funerària com un acte discriminatori.

Considerem que des de la funerària, a l'obviar una simbologia referent a l'orientació sexual de la persona afectada concorren en un acte homofòbic. Per tant, el que evidencia és que les discriminacions LGTBIfòbiques poden anar més enllà de la mort, faltant el respecte de les identitats de les persones, arribant a modificar la seva memòria de vida perquè aquesta encaixi en el model heteronormatiu.

CAS NÚMERO 8: AGRESSIÓ FÍSICA A UN JOVE GAI AL PARC DE LA DEvesa DE GIRONA

Característiques incidència: gaifòbia, via pública, agressió física

Descripció: La matinada de l'1 d'octubre, l'afectat, en el marc d'un ambient lúdic i en presència de nombrosos testimonis, veu com se li atansen dos individus els quals després de preguntar-li si *"¿tu eres el maricón?"*, agredeix físicament a cops de puny i puntades de peu.

La gent present aconsegueix dissipar els agressors i truquen el 112. Minuts després arriba una patrulla de Mossos d'Esquadra, els quals van anar a la recerca dels agressors, aquests es van introduir entre la multitud i en van perdre la pista, però finalment els van aconseguir detenir gràcies a les descripcions aportades pels testimonis.

L'Ajuntament de Girona convoca una concentració de rebuig a les agressions LGTBIfòbiques i en suport de la persona afectada a la plaça del Vi.

Anàlisi: Aquesta agressió demostra la impunitat amb la qual creuen actuar els agressors. En aquest cas, els Mossos actuen correctament, ja que no cessa l'actuació policial fins que aconseguixen identificar i detenir els agressors, a més això succeeix gràcies a la ràpida actuació dels testimonis de l'agressió, que intervenen en el transcurs d'aquesta, l'aturen, truquen a emergències i descriuen als agressors per tal que siguin detinguts. El rebuig social a Girona és contundent, pel fet que immediatament després, es convoca una concentració de suport.

CAS NÚMERO 9: DIAGNÒSTIC MÈDIC DE CONDUCTA HOMOSEXUAL D'ALT RISC A UN CAP DE VIC

Característiques incidència: lesbofòbia, salut, tracte inadequat

Descripció: Una noia bisexual acudeix a una consulta al CAP de Vic on li diagnostiquen una "conducta homosexual d'alt risc". Davant la seva denúncia a les xarxes socials, la directora del CAP i la Generalitat es posen en contacte amb ella per dur a terme una reunió, on li demanen disculpes i es justifiquen dient que no es tracta d'un diagnòstic sinó "d'informació rellevant sobre el pacient", és a dir, una descripció clínica d'informació sobre el pacient d'acord amb el codi CIE-10, el qual està desfasat, en l'actualització que entra en vigor a partir del 2022 es descodifiquen aquestes conductes i és inclusiu amb les orientacions sexuals dissidents. L'afectada sol·licita que aquest diagnòstic no consti en el seu expedient mèdic, però, tot i la petició, es manté.

Anàlisi: El tracte patit per l'afectada demostra la desconexió de la realitat social i la latent LGTBI-fòbia en l'àmbit de la salut, ja que es basen en codis desfasats i no es mostra un interès proactiu per canviar-ho, sinó que es reacciona i s'intervé gràcies a la denúncia de l'afectada i tot i demanar des d'un principi el canvi de diagnòstic, el centre no ho acaba realitzant, cosa que demostra el fet que continua apareixent al seu expedient. Queda palès la manca de formació al personal sanitari sobre diversitat afectiva sexual i de gènere i l'actualització de la informació legal. Aquesta formació hauria de ser promoguda per les polítiques públiques.

CAS NÚMERO 10: DISCURS D'ODI I COMENTARIS HOMÒFOBS D'UN DOCENT UNIVERSITARI

Característiques incidència: LGTBI-fòbia, educatiu, odi i exaltació

Descripció: Un alumne denuncia el discurs d'un professor d'una universitat de Barcelona en contra del feminisme i del col·lectiu LGTBI.

El docent fa una crítica a la concessió de drets als individus LGTBI, degut a l'extensió gradual del col·lectiu a la societat. Argumenta que aquests són contraris a la naturalesa humana i, a continuació, lloa les polítiques aprovades a Polònia i Hongria, basades en la creació de zones lliures de població LGTBI. A més, afirma que l'unió entre un home i una dona, és l'única opció vàlida, apel·lant a que el matrimoni és natural i procedeix de Déu.

El professor insta a l'estudiant a tenir una conversa privada, en la qual li indica que *"ha de ser un bon homosexual i apartar-se de la ideologia LGTBI, ja que dues persones del mateix sexe no es poden casar i una criatura ha de tenir un pare i una mare"*.

L'estudiant denuncia el discurs d'aquest docent a la Fiscalia de delictes d'odi i discriminació i es dictamina que està emparat per la llibertat d'expressió i de càtedra.

Anàlisi: Aquest cas mostra la capacitat de difondre discursos d'odi en l'àmbit educatiu, aprofitant la posició de poder en la relació interpersonal alumnat-professorat. Les declaracions del professor ocasionen un perjudici al benestar emocional de l'alumne, impotent davant la situació. A més, és important remarcar el fet que el cas va ser arxivat per Fiscalia, i que no es van aplicar mesures de cap tipus per condemnar el discurs.

És clau que el professorat estigui sensibilitzat i format en quant a les desigualtats socials que pateix el col·lectiu LGTBI per tal d'evitar declaracions com les exposades. Una formació basada en la diversitat afectiva sexual i de gènere i coeducació des d'un punt de vista interseccional resulta útil per aconseguir docents compromesos amb la problemàtica. A més, els propis centres educatius han de ser responsables d'aplicar les mesures pertinents en cas de detectar declaracions d'aquest tipus emparats en normatives com la Llei 11/2014, contra l'LGTBI-fòbia o la Llei 19/2020, d'igualtat de tracte i no discriminació.

Els discursos d'odi acostumen a ser emparats per la llibertat d'expressió i càtedra, quan sota el nostre parer no hi ha llibertat d'expressió si exerceixes una privació de drets i llibertat d'altres persones, i les aules han de ser un espai segur i lliure de discriminació, on cap orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere sigui negada i estigmatitzada i on els drets humans estiguin garantits. En aquest cas, l'autoritat marcada del professor envers l'alumne dificulta i limita la capacitat de reacció de l'afectat, fet que provoca que se senti indefens i desamparat. Seria convenient que la direcció del centre escolar prengués mesures donada les seves competències per prevenir, detectar i intervenir l'LGTBI-fòbia en les aules.

CAS NÚMERO 11: BURLES D'UNES INFERMERES A UNA DONA TRANS

Característiques incidència: transfòbia, salut, tracte inadequat

Descripció: Una dona trans denuncia comentaris trànsfobs per part del personal sanitari d'un hospital de Barcelona. L'afectada acudeix al centre per rebre una intervenció de peritonitis, pateix dolors forts, i sol·licita un alleujament de la necessitat d'orinar. Per aconseguir-ho, és necessari que se li col·loqui una sonda per la uretra. Quan les infermeres es disposen a dur a terme aquesta acció, s'inicien una sèrie de comentaris cap a la pacient: *“¿Y esto qué es?”*; *“¿Dónde está el clítoris?”*; *“¿Dónde está la uretra?”*; *“Menudo chocho le han hecho a este”*. Els comentaris van acompanyats de riures i, a continuació, les infermeres il·luminen la vagina de l'afectada amb la llanterna del mòbil. A més, l'introdueixen el tub de la sonda pel conducte vaginal enlloc de per la uretra.

Anàlisi: El cas mostra una vexació per part del personal sanitari envers una pacient trans. Els comentaris i les accions dutes a terme per les infermeres resulten trànsfobes.

Aquest tipus d'accions són fruit de la cisnormativitat. El sistema cisgènere en el qual la societat està emmarcada ocasiona situacions com les exposades. D'aquesta manera, persones trans com l'afectada poden sentir-se violentades a l'hora d'accedir a drets essencials com l'assistència mèdica i pot tenir conseqüències en la salut de la mateixa persona per la mala praxis portada a terme.

L'estigmatització i la patologització de les persones trans és present també en l'àmbit de la salut. Per evitar-ho és clau la formació sobre diversitat afectiva sexual i de gènere del personal sanitari. És de vital importància erradicar aquest tipus d'incidències, ja que comporten un impacte en el benestar emocional en les persones afectades.

CAS NÚMERO 12: TRACTE INADEQUAT A UNA NOIA TRANS EL DIA DEL 8-M

Característiques incidència: transfòbia, via pública, tracte inadequat

Descripció: Una noia trans denuncia el tracte de diversos policies a Girona, tornant de la manifestació del dia internacional de la dona. Després de demanar-li la identificació, un dels policies es dirigeix a ella en masculí, malgrat que l'afectada li demana en diverses ocasions que s'adrexi a ella en femení, tal i com indica el seu DNI. L'agent s'enfronta a l'afectada i li diu: **“Senyor, aniràs detingut, estàs denunciat”**. Acte seguit, l'afectada li demana el número de placa, però l'agent es nega a proporcionar-li i marxa amb la resta d'agents. L'afectada decideix seguir-los per aconseguir el número de placa i és, aleshores, quan apareix un quart policia, que també es dirigeix a la dona en masculí, dient als altres agents: **“Aquest senyor és el que l'està liant?”** i demana a l'afectada que marxi. L'afectada li demana el número de placa i aquest cop l'aconsegueix.

Anàlisi: Aquest cas mostra el tracte trànsfob dut a terme per agents de la policia. La funció dels cossos i forces de seguretat és vetllar per la seguretat de la ciutadania, i en aquest cas no es respecta la identitat de gènere d'una ciutadana.

Els agents realitzen *misgendering* perquè neguen i invaliden la seva identitat. Tant les persones trans com les no binàries pateixen aquesta discriminació i és una pràctica que està directament relacionada amb l'estigmatització d'aquesta part del col·lectiu.

En aquest cas, la noia afectada manifesta reiteradament el seu desig de ser tractada en femení, però els agents l'ignoren i continuen fent-li *misgendering*. Això mostra la manca de respecte cap a la identitat de la persona. Tot i que no ha de ser necessària una documentació per rebre el tracte correcte en quant a identitat de gènere, aquest element agrava la situació. Els agents eren conscients de la identitat de la dona (no tenia passing a ulls dels policies) i tot i així van seguir sense respectar-la, el que denota la intencionalitat de les seves accions. El negar-se a donar els seus número de placa és un indicador de consciència de que les seves accions són reprobables.

És necessària una política de pedagogia i formació en diversitat afectiva sexual i de gènere als cossos i forces de seguretat amparades en les normatives competents. Tanmateix, la detecció d'aquestes situacions han de portar a prendre mesures competents encaminades a rebre un tracte adequat basades en no negar i respectar totes les identitats.

CAS NÚMERO 13: INADMISSIÓ D'UN JOVE A UN BAR PER PORTAR ARRACADES

Característiques incidència: gaifòbia, espai d'oci nocturn, dret d'admissió

Descripció: Un jove denuncia la inadmissió a un bar de Barcelona per part del porter de l'establiment. El noi porta arracades i se li prohibeix l'entrada, excepte si se les treu. Les amigues de l'afectat pregunten si elles també se les han de treure i el porter contesta que no, ja que la norma únicament s'aplica als homes. El grup insisteix a deixar a entrar a l'afectat a l'establiment però la persona encarregada de la vigilància tampoc cedeix així que el grup d'amics decideix marxar a un altre bar en el qual sí que es permet l'entrada al jove.

El jove exposa els fets en les seves xarxes socials i mediatitza la situació. El bar exposa un comunicat afirmant que són tolerants i rebutgen les discriminacions LGTBI i per raça, sexe o religió. Justifiquen l'acció sota el pretext del dret d'admissió pel codi de vestimenta. A continuació, demanen perdó i afirmen que s'ha realitzat una reunió amb l'equip de porters per evitar que una situació com aquesta no es torni a repetir.

Anàlisi: El cas mostra una discriminació al jove per portar arracades. Aquest tipus de mesures, escudades en el codi de vestimenta del local, perpetuen els rols de gènere, i limiten la lliure expressió de gènere de les persones.

El fet que aquesta norma s'apliqui als homes i no a les dones evidencia la rigidesa dels rols de gènere, que no permeten a un home portar complements socialment associats a les dones. La prohibició de l'entrada al denunciament implica una privació de la seva expressió de gènere i del seu accés a gaudir de l'oci.

Estem davant d'una situació sexista. El local assigna comportaments diferenciats per raó de gènere basats en la seva expressió (vestimenta) i exerceix autoritat per presentar a homes i dones amb unes característiques de vestimenta estereotipades i normatives. És essencial que hi hagi llibertat a l'hora d'expressar-se mitjançant l'aparença, així com de portar roba o complements que desafien als rols de gènere. Si es continuen produint prohibicions com l'exposada al cas denunciat, s'alimentarà l'estigmatització cap al col·lectiu. La diversitat és necessària i enriquidora, i no s'hauria de limitar.

Les persones que trenquen la normativitat es poden veure amenaçades per la manca d'acceptació social, i si el dret d'admissió d'un establiment els hi prohibeix l'entrada, les barreres són encara majors. Per aquesta raó és necessari que no es produeixin limitacions com la tractada, per tal d'aconseguir la normalització de totes les expressions de gènere.

Tota persona ha de poder gaudir de l'oci sense patir imposicions sobre la seva aparença, així com sentir-se segur i no discriminat. És de vital importància per tal d'aconseguir un tracte igualitari entre les persones.

CAS NÚMERO 14: ANUNCI DE SNICKERS AMB CONTINGUT PLUMÒFOB

Característiques incidència: LGTBI-fòbia, mitjà de comunicació, tracte inadequat

Descripció: Durant l'estiu de 2021 es publica a diferents canals de comunicació i plataformes digitals un anunci per part de la companyia Snickers Espanya amb la col·laboració d'un conegut influencer. L'anunci mostra dos homes, un d'ells amb una expressió de gènere no normativa, a una guingueta de la platja volent prendre una consumició.

A continuació, l'home amb expressió de gènere normativa (masculinitat hegemònica) es mira al cambrer i amb una actitud sobèrbia i plumòfoba el cambrer li diu "*Anda, toma un helado Snickers*", al moment que li fa una mossegada al gelat, el seu amic li diu "*¿Mejor?*". El destacat influencer actua ara amb una expressió de gènere normativa, fent veure el canvi degut a la consumició del producte i contestant "*Mejor*". L'eslògan és "*No eres tú cuando tienes hambre*".

L'anunci es retira dels mitjans de comunicació, degut a que rep acusacions de LGTBI-fòbia i Snickers fa un comunicat disculpant-se i dient que hi ha un malentès amb el que l'empresa volia transmetre.

Anàlisi: Els mitjans de comunicació tenen una importància cabdal a l'hora de transmetre discursos que poden influir en la societat. En aquest cas, es transmet una idea essencialitzadora d'una determinada expressió de gènere lligada a una orientació sexual no normativa.

Donat el contingut de l'anunci, es pot interpretar que el producte a vendre actua com a "element transformador" o "curatiu" d'una expressió de gènere no normativa i que, per tant, aquesta expressió no és vàlida o és dolenta.

L'eslògan remarca el contingut plumòfob i masclista, rebutjant les expressions de gènere femenines encarnades en un home, invalidant qualsevol tipus d'expressió fora de la normativa cis-heterosexual.

Respecte al comunicat de disculpes de l'empresa, trobem que el "malentès" versa sobre la falta d'informació i de sensibilització caracteritzada per l'LGTBI-fòbia i el masclisme present a la nostra societat.

CAS NÚMERO 15: TRACTE INADEQUAT A UNA DONA TRANS AL JUTJAT

Característiques incidència: transfòbia, institucional, tracte inadequat

Descripció: Una dona trans acudeix al Jutjat de Violència sobre la Dona, de Barcelona, ja que té obert un procediment penal en contra de la seva exparella per delictes d'abusos i agressions sexuals.

Allà, l'afectada sol·licita una ordre d'allunyament i li deneguen argumentant que com que la seva exparella no té casa no li poden concedir. Denuncia que els funcionaris que l'atenen es dirigeixen a ella en masculí, tot i demanar prèviament que es dirigeixin a ella en femení. L'informe judicial consisteix en una barreja de pronoms.

A més, l'afectada denuncia que el metge forense, en fer-li l'exploració mèdica, fa referència a "examinar el seu estatus de dona i l'estat dels seus genitals".

Anàlisi: El tracte rebut per l'afectada evidencia un tracte discriminatori i inadequat per part del funcionariat de l'administració de justícia a una dona en situació de vulnerabilitat i que ha estat victimitzada durant mesos per part de la seva exparella.

Aquest comportament inadequat exercit per les institucions es tradueix en una revictimització de l'afectada, la qual havia acudit en la cerca d'ajuda però aquesta va ser denegada. A causa de la situació patida, l'afectada mostra una profunda desconfiança en l'administració pública que fa que no vulgui denunciar els fets.

CAS NÚMERO 16: PINTADES A UN MURAL D'HOMENATGE DE LA RAFFAELLA CARRÀ A LA PLAÇA CINC D'OROS

Característiques incidència: LGTBI-fòbia, via pública, odi i exaltació

Descripció: El 29 d'agost apareix pintat un mural d'homenatge a la Raffaella Carrà, realitzat després de la seva mort, a la plaça Cinc d'Oros de Barcelona. A les pintades hi posa "gay no" i "VIH".

Anàlisi: Es tracta d'un atac mogut per l'odi al col·lectiu, pel fet que les pintades es duen a terme a sobre d'un mural d'homenatge a l'artista amb la bandera LGTBI de fons. Aquestes pintades vinculen el col·lectiu gai amb el VIH, el que suposa estigmatitzador i serofòbic i explicita una exclusió de la societat a les persones que s'identifiquen amb l'orientació sexual gai.

CAS NÚMERO 17: DIAGNÒSTIC DE TRANSSEXUALITAT COM A PROBLEMA DE SALUT AL CUAP DE GRANOLLERS

Característiques incidència: transfòbia, salut, tracte inadequat

Descripció: Un home trans acudeix al CUAP per una lesió soferta al genoll i se n'adona que a l'informe mèdic que se li entrega es qualifica la seva transsexualitat com un "*problema de salut actiu rellevant*".

Anàlisi: Es produeix una patologització de la transsexualitat des dels mateixos serveis públics. Aquesta, per una banda, normalitza la discriminació envers el col·lectiu trans i el considera malalt, fruit de la intolerància i la cisonormativitat que cal trencar. Es perpetua així el sistema sexe-gènere i s'estigmatitza la pròpia existència de les persones trans. Per una altra banda, la falta de respecte envers la identitat de gènere de l'afectat pot tenir un impacte negatiu en ell, en tant que es tracta la seva identitat de gènere com a "problema de salut actiu rellevant". En aquest cas, l'argumentació des de salut són els sistemes de codificació internacionals que apareixen en els sistemes informàtics. Creiem que mai una orientació sexual o identitat de gènere pot ser conceptualitzada com un problema de salut.

Les conseqüències que pot tenir aquesta problemàtica poden ser variades, per exemple que les persones trans deixin d'acudir als serveis sanitaris, o inclús amaguin la seva identitat de gènere.

CAS NÚMERO 18: AGRESSIÓ HOMÒFOBA A UN MACROBOTELLOT DE LA UAB

Característiques incidència: gaifòbia, via pública, agressió física

Descripció: Els fets transcorren la nit del 16 de setembre durant un macrobotellot al campus de Bellaterra de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

Una usuària denuncia públicament a Instagram que durant la nit un individu l'assetja múltiples vegades. Davant d'aquesta situació, un amic seu intervé per defensar-la. L'agressor es dirigeix a l'amic de la usuària amb insults homòfobs, li dona un cop de puny i l'empenta per un barranc. L'afectat, ferit i tacat de sang, és atès pel Serveis d'Emergències Mèdiques (SEM).

Anàlisi: El context on es va produir aquesta agressió demostra la protecció que senten molts individus que s'integren en grans grups, a l'hora de sentir-se legítims per a incórrer en conductes il·lícites. També demostra la connexió que acostuma a haver-hi entre la misogínia i la LGTBI-fòbia, i com els agressors aprofiten espais multitudinaris per actuar anònimament. L'agressió es tracta d'una resposta violenta davant la reclamació legítima feta pel noi afectat, ja que intentava defensar a la seva amiga d'una agressió masclista i de sentir-se violentada. L'agressor no coneix a l'afectat així que es basa en la seva expressió de gènere per assumir la seva orientació sexual, insultar-lo i agredir-lo.

CAS NÚMERO 19: FORMULARIS INADEQUATS A LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

Característiques incidència: LGTBI-fòbia, institucional, tracte inadequat

Descripció: Al llarg de 2021 es reben, un any més, queixes per la inadequació dels formularis que empren les administracions públiques, sobretot en l'àmbit educatiu.

Aquest tracte inadequat té un nexa comú, que consisteix a demanar les dades personals del pare i de la mare, com a camps obligatoris, sense contemplar altres models de família.

Anàlisi: Els formularis de l'administració reproduïen els patrons hegemònics del sistema sexe-gènere i els models familiars imperants i "tradicionals", obviat altres maneres d'estar, sentir i organitzar-se al món i a la quotidianitat.

Les polítiques públiques han de garantir la visibilitat de tots els models familiars i de la diversitat afectiva sexual i de gènere existent en la nostra societat. Les modificacions en aplicacions informàtiques no són una activitat complexa per l'administració, ni suposa un cost elevat. A més, resulta necessari que el col·lectiu LGBTI es vegi reflectit en les administracions públiques i que les seves realitats no siguin invisibilitzades.

Tot i que aquest cas acostuma a ser un fet recurrent, tant l'Ajuntament de Barcelona com el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies³, recomanen, mitjançant instruccions, una adequació dels formularis per complir amb la Llei 11/2014 i amb les realitats del col·lectiu LGBTI i els diferents models familiars.

Tanmateix, aquests canvis, encara no han arribat a la totalitat dels formularis que s'utilitzen en les diferents administracions, ocasionant un greuge a la pluralitat de la nostra societat. Tot i això, s'aprecia una voluntat per canviar aquests formularis i solucionar els greuges comesos, ja que en aquest cas, més enllà de les disculpes, s'han corregit els respectius formularis per tal de representar la diversitat comentada.

CAS NÚMERO 20: DENEGACIÓ D'UNA HIPOTECA A UNA PARELLA D'HOMES A SANTA COLOMA DE GRAMENET

Característiques incidència: gaifòbia, habitatge, tracte inadequat

Descripció: Una parella d'homes denuncia que la directora d'una oficina de La Caixa de Santa Coloma de Gramenet els denega una hipoteca pel fet de considerar-los "una parella no tradicional". La parella pregunta directament si els denega la hipoteca per ser homosexuals i ella ho reafirma.

Aquesta discriminació succeeix després d'un tracte inadequat continu, que consisteix en peticions de documents prèviament entregats i manca de tramitacions en els períodes necessaris, acompanyat de múltiples excuses.

La parella envia un burofax a la central de La Caixa per denunciar l'incident i manifesta que, en cas de no obtenir una resposta satisfactòria, interposarà denúncia a Mossos d'Esquadra. **Anàlisi:** Aquest cas exemplifica les conseqüències que té l'homofòbia en un dret tan fonamental com és l'accés a l'habitatge, concretament impedir a una parella d'homes la concessió d'una hipoteca.

En primer lloc, la denegació es fa de manera tàcita, ignorant les trucades i requeriments de la parella, dilatant el temps, per tal que no puguin enviar la documentació necessària, i una vegada la parella se n'adona i es presenta a l'oficina de La Caixa, es realitza de manera expressa, quan la directora els hi diu directament que no els concedeixen la hipoteca perquè són una parella homosexual.

(3) Actualment les competències de les polítiques LGBTI s'assumeixen des de la Direcció General de Polítiques LGBTI+ del Departament d'Igualtat i Feminismes de la Generalitat de Catalunya.

A més, una vegada envien el burofax a la central de La Caixa denunciant l'incident, continuen sent ignorats, el que suposa una revictimització i un reforç del perjudici causat.

CAS NÚMERO 21: INSULTS HOMÒFOBS I APOLOGIA AL NAZISME D'UN LLOGATER A PERAFITA

Característiques incidència: gaifòbia, habitatge, agressió verbal

Descripció: Al mes de maig un home decideix llogar una habitació del seu apartament. La persona a la qual li lloga realitza comentaris negant l'holocaust nazi. L'afectat, molt contrariat per aquestes declaracions, li demana que marxi del seu pis i que té un mes per fer-ho; petició a la qual l'agressor respon que no ho pensa fer i que marxarà quan ell vulgui, proferint insults homòfobs i arribant a empènyer-lo.

L'afectat es tanca a la seva habitació i truca als Mossos d'Esquadra, els quals no es presenten al domicili, i li diuen que sol·liciti una ordre d'allunyament.

Anàlisi: Ens situem en la forma d'agressió homòfoba més comuna, l'agressió verbal. Una vegada es produeixen dissidències o conflictes, l'insult fàcil és acudir o utilitzar la diversitat sexual o la identitat no hegemònica, com a forma d'atacar, estigmatitzar i intimidar les persones LGTBI.

L'agressió es produeix en l'àmbit de l'habitatge, el focus del conflicte després de la incidència continua allà i això suposa un desgast i un impacte emocional i psicosocial cap a la persona afectada, que ha de viure en un estat d'estrès i activació permanent pel temor de conviure amb l'agressor i reviure una situació d'atac cap a la seva integritat moral i física.

A tota aquesta situació se li afegeix la falta d'actuació per part dels Mossos d'Esquadra, ja que només li diuen que demani una ordre d'allunyament i no fan acte de presència al domicili davant la situació de perill que corre l'afectat. També es pot veure la clara connexió que existeix entre l'homofòbia i el moviment d'extrema dreta, que en aquest cas es tracta directament d'apologia al nazisme.

CAS NÚMERO 22: TRACTE INADEQUAT A UNA PARELLA DE DONES A UN CAP DE BARCELONA

Característiques incidència: lesbofòbia, salut, tracte inadequat

Descripció: Una parella de dones decideix iniciar el procés de reproducció assistida per ser mares. La parella va a un CAP de Barcelona, concretament a l'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva (ASSIR) (àrea que s'ocupa de la reproducció assistida) a demanar informació. En arribar, una infermera els hi diu que per ordres de la metgessa només pot entrar una de les dues a la consulta, tot i que hi ha un cartell que diu que es pot entrar amb una acompanyant. Les afectades repliquen a la metgessa que és important que les dues tinguin informació i la metgessa contesta: *"la que t'has d'informar ets tu, que seràs la mare"*.

Anàlisi: La situació descrita es tracta d'una situació de lesbofòbia i de tracte inadequat en l'àmbit de la salut. L'afectada remarca que, tot i existir un cartell on posa que es pot accedir amb una acompanyant, li impossibiliten entrar a la consulta, remarcant que era petició expressa de la metgessa, per tant, discrimina a la parella, tant a la mare gestant com a la no gestant.

Aquesta situació fa veure la latent lesbofòbia, la falta de formació i d'inclusió dins de l'àmbit de la salut, la qual ha de ser solucionada mitjançant la concreció de protocols d'actuació i la formació dels professionals en perspectiva de la diversitat afectiva sexual i de gènere.

CAS NÚMERO 23: AGRESSIÓ FÍSICA A UN BAR DE BARCELONA I INADMISSIÓ A UNA BOTIGA DE LLEIDA A UN HOME GAI

Característiques incidència: gaifòbia, establiment comercial, dret d'admissió

Descripció: L'afectat resideix a Lleida i denuncia una agressió física patida a un bar de Barcelona. Quan l'afectat es disposa a pagar la seva consumició, l'encarregat li diu que també ha de pagar l'oliva que conté el refresc. L'afectat es nega i s'inicia una discussió. Quan l'afectat surt de l'establiment, el cambrer li dona un cop al cap que el fa caure a terra i li dona un cop de peu, al crit de *“moro de mierda”, “vete a tu país, maricón”*.

L'afectat explica a l'OCH que no és la primera vegada que el discriminen per la seva orientació sexual, ja que setmanes enrere, a Lleida, el propietari d'un establiment comercial no el va deixar entrar, argumentant que els homosexuals no tenen permesa l'entrada al seu local.

Anàlisi: En aquest cas s'evidencia que les persones que pateixen situacions de discriminació per gaifòbia no acostumen a ser victimitzades una sola vegada, de manera que pateixen repetides agressions homòfobes en el transcurs de la vida. A més una agressió et fa recordar les passades i els malestars emocionals i psicosocials que et poden haver provocat.

La primera situació es tracta d'una agressió física i verbal, per raó de la seva orientació sexual, ja que l'insulta mentre l'agredeix físicament.

En el segon cas es tracta de la utilització del dret d'admissió amb una clara connotació homòfoba, sense suposicions, pel fet que el propietari li diu directament que no pot accedir al local per ser homosexual, cosa que produeix una estigmatització i humiliació en ser presenciada per les persones presents en el lloc.

Finalment, en la situació discriminatòria és present la motivació racista, “moro de mierda”, és important llegir les incidències amb diferents “ulleres”, no només amb les de l'arc de Sant Martí. La perspectiva interseccional ens ajuda a fer aquestes lectures de com determinades categories socials que ens poden definir com a persones, s'activen depenent dels contextos socials en els que transitem i/o vivim. La persona agressora “activa les palanques” de l'orientació sexual i l'origen de la persona afectada que en aquell moment es tornen rellevants a mode despectiu per exercir la discriminació.

CAS NÚMERO 24: DISCURS D'ODI LESBÒFOB D'UN HOME GAI AL CENTRE LGTBI DE BARCELONA

Característiques incidència: lesbofòbia, altres, odi i exaltació

Descripció: Un home gai acudeix al Centre LGTBI de Barcelona per sol·licitar una cita d'assessorament jurídic motivat per un conflicte que ha tingut amb unes dones lesbianes. Mentre és atès, l'home profereix comentaris com *“la mujer lesbiana perfecta es la que está muerta”*. També fa comentaris masclistes a les treballadores de l'equip d'informació i dinamització que l'atenen a l'entrada de l'equipament.

Anàlisi: Es tracta d'un cas de lesbofòbia, dins del mateix col·lectiu LGBTI, el que ens reafirma que el fet de formar part d'un col·lectiu oprimat no significa que no es pugui ser agressor i oprimir a altres persones del mateix i exercir pràctiques masclistes, en aquest cas cap a les treballadores del Centre LGBTI.

CAS NÚMERO 25: AGRESSIÓ FÍSICA A UN HOME QUE DEFENSA A UNA PARELLA DE GAIS A LLEIDA

Característiques incidència: gaifòbia, espai gastronòmic, agressió verbal

Descripció: Una cambrera d'un bar de Lleida comença a increpar a una parella d'homes gais que està asseguda a la terrassa de l'establiment. En aquest moment, un home que surt d'un bar proper presència els fets i s'apropa a la cambrera per recriminar la seva actitud. La discussió puja de to fins que l'home tira unes olives a l'aire. La cambrera respon llançant una gerra d'aigua bullint a l'home, provocant cremadures a la zona abdominal i al peu dret de la persona afectada, que posteriorment denuncia els fets a Mossos d'Esquadra.

Anàlisi: En aquesta situació es poden apreciar múltiples tipologies de gaifòbia. La primera és que amb la actitud de la cambrera, impedeix gaudir de l'espai públic i gastronòmic pel fet de ser una parella gai. La segona és la situació d'escalada de violència, provocada per l'odi que mostra la cambrera cap a una altra persona que va a defensar a aquesta parella pels comentaris que se'ls ha proferit.

En aquesta incidència queda palès la gaifòbia i discriminació per associació, concepte que apareix en l'article 4 de la Llei 11/2014 i que tracta d'una situació en què una persona és objecte de discriminació per orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere com a conseqüència de la seva relació amb una persona o grup LGBTI. En aquest cas, per la defensa que fa l'home de la parella de gais que hi havia en el bar i que estaven sent increpats per la cambrera.

CAS NÚMERO 26: TERÀPIA DE CONVERSIÓ A UNA PERSONA ASEXUAL

Característiques incidència: asexual, salut, tracte inadequat

Descripció: L'Associació Catalana d'Asexuals (ACA) es posa en contacte amb l'OCH per comunicar que una persona asexual ha estat sotmesa a una teràpia de conversió per part d'un professional de la psicologia. La teràpia s'enfoca en intentar despertar el desig sexual cap a aquesta persona.

Anàlisi: L'asexualitat és una orientació sexual que consisteix en una falta, baix o nul interès per l'activitat sexual vers les altres persones. Aquesta situació demostra el desconeixement cap a l'asexualitat, ja que és tractat com un problema a solucionar i no com una orientació sexo-afectiva. Cal que els professionals de la salut deixin d'estigmatitzar i de tractar les dissidències com a patologies, aprovant protocols i vies d'actuació inclusives. Aquestes pseudoteràpies són un atac a llibertat sexual i una pràctica que pot arribar a provocar en els pacients depressió i fins i tot tendències suïcides. Hi ha evidència científica i consens mèdic que no és possible canviar l'orientació sexual. L'Estat té un buit legal en l'actual que hauria d'afrontar per eradicar aquesta pràctica que atenta contra la integritat i la salut mental de les víctimes.

CAS NÚMERO 27: AMENACES A UNA PARELLA DE DONES A UN BAR DE LLIÇÀ DE VALL

Característiques incidència: lesbofòbia, laboral, amenaces

Descripció: Un diumenge de festa major, cap a les 00:45 acut un home a un bar de Llicà de Vall, on treballa una parella de dones, i les hi demana un plat combinat. L'home vol que li serveixin a la barra, però la parella li explica que per la normativa de la COVID-19 només està permès fer-ho a les taules. El client no vol asseure's en cap de les taules i comença a increpar-les amb insults lesbòfobs **“lesbianas de mierda”** i profereix amenaces cap a elles de “desvetllar” la seva orientació sexual a la ciutadania del poble.

Després l'home se'n va anar, i diversos clients volen retreure-li l'actitud, però la parella els frena.

Anàlisi: Les afectades pateixen una agressió lesbòfoba al seu propi lloc de treball. Cal recalcar la disposició de la resta de clients que es van posar a favor seu. Però l'agressió, fa que infongui més por a la parella, percep una falta de seguretat a espais que pertanyen a la seva quotidianitat, com és el seu lloc de treball.

CAS NÚMERO 28: INSULTS I EMPENTES A UN JOVE GAI A UN RESTAURANT D'URQUINAONA

Característiques incidències: gaifòbia, espai gastronòmic, agressió física

Descripció: Un home va a un restaurant de la plaça Urquinaona. Quan va a pagar, la targeta de crèdit no li funciona i s'adona que no porta diners en efectiu. L'home demana pagar amb bizum o anar al caixer i fer el pagament en metàl·lic, però el personal que l'atén l'acusen de lladre, l'increpen amb insults racistes i homòfobs com: **“de aquí no vas a salir sin pagar, latino, gay”** i el colpejen a la zona toràctica.

El personal del restaurant truca la policia per considerar a la persona afectada com un lladre. Finalment, l'afectat paga la consumició en bizum i manifesta als policies que vol interposar una denúncia pels fets patits.

Anàlisi: Es tracta d'un cas de gaifòbia, però també de racisme, que evidencia com les persones LGBTBI poden patir múltiples discriminacions. En aquest cas parlem d'agressió verbal i física a un espai privat de concurrència pública.

La perspectiva interseccional ens ajuda a fer aquestes lectures de com determinades categories socials que ens poden definir com a persones, s'activen depenent dels contextos socials en els que transitem i/o vivim. La persona agressora “activa les palanques” de l'orientació sexual i l'origen de la persona afectada que en aquell moment es tornen rellevants a mode despectiu per exercir la discriminació. En aquest cas, en la mateixa frase, la persona agressora utilitza **“latino gay”** a mode despectiu.

5.2 Relat social sobre l'LGTBI-fòbia: Produccions Narratives

A continuació presentem 4 narratives amb l'objectiu de traslladar a la ciutadania les vivències discriminatòries amb més profunditat i detall. Aquestes, expressen les opinions, punts de vista i experiències viscudes de les persones entrevistades.

L'Observatori Contra l'Homofòbia respecta l'agència de les persones que han plasmat en el text els seus pensaments i sentiments sobre el fenomen de l'LGTBI-fòbia, la incidència viscuda i el seu procés d'abordatge en un espai i temps determinat.

NARRATIVA 1. TRANSFÒBIA IMPUNE A L'ÀMBIT LABORAL. PER QUÈ NECESSITEM JA UNA NOVA LLEI 11/2014

PRESENTACIÓ

Vaig sortir de l'armari com a lesbiana amb 18 anys, i vaig experimentar més discriminació com a lesbiana que com a trans, però realment, en arribar a la universitat tot va començar a anar bé. Vaig estudiar antropologia, especialment sistemes de sexe-gènere, i és aquí quan vaig passar a fer les meves pràctiques de grau al Casal Lambda, una de les entitats que comparteix espai al Centre LGTBI de Barcelona. Des d'aquest moment, porto 8 o 9 anys fent activisme LGTBI, amb associacions, conscienciant, fent xerrades, etc.

I fa dos anys, després de reflexionar molt, vaig sortir de l'armari trans. Ara, he deixat de banda les qüestions més lèsbiques, per centrar-me més en l'activisme trans, perquè considero que ara que m'identifico amb aquesta part del col·lectiu és important que faci activisme des d'aquí, alhora que deixo espai perquè altres dones lesbianes parlin des de la seva posició i experiència, per no tapar cap veu. També perquè considero que actualment el col·lectiu trans s'entén des de moltes perspectives, existeixen molts debats i crec que és necessari treballar per trobar una entesa, per això també estic centrat en aquesta lluita.

LGTBI-FÒBIA I SITUACIONS VISCUTES

Per a mi, l'LGTBI-fòbia és odi i discriminació cap a qualsevol persona que sigui LGTBI, i la transfòbia és l'odi i la discriminació cap a tota persona trans. Però considero que la nostra societat és LGTBIfòbica i és transfòbica. Això comporta que moltes persones tinguin actituds o comentaris discriminatoris, moltes vegades sense adonar-se'n, perquè la nostra societat està conformada per uns estereotips de normalitat, i les persones que no hi entrem, patim discriminació.

A la meua vida, tot i que no ho he viscut de forma directa, l'LGTBI-fòbia m'ha marcat, perquè ho veus a escala social i a altres nivells, i jo, per exemple, hagués sortit de l'armari trans molt abans si no hagués viscut tal transfòbia social que ho embolcallava tot i em feia no entendre el que em passava a mi mateix. Durant el dia a dia, he pogut rebre comentaris que venen des de la ignorància, per part de gent que no ha tocat mai aquests temes o que s'han criat amb una moral molt cristiana, que en intentar deconstruir-se, vulguis o no, si no tens eines o no saps on trobar-les, et pot portar a fer comentaris LGTBIfòbics i transfòbics. Però en aquests casos, quan ho expliques sempre poden canviar la visió. De fet, considero que, en contra de les opinions que diuen que als pobles hi ha més LGTBI-fòbia, jo n'he rebut més a Barcelona que al meu poble.

Jo he patit dos incidents transfòbics a la feina. El primer va ser de forma directa, per part d'una companya amb qui compartia espai de treball. El segon, va ser en l'àmbit d'empresa, per no activar els protocols adients en el moment. Jo vaig entrar a treballar a una empresa, on era de les primeres persones trans que hi tenien. La meua cap de feina es va portar molt bé amb mi, va fer tot el possible perquè jo em sentís bé amb mi mateix i em va canviar el mail sense necessitat de cap paper legal, però jo compartia espai amb tres persones més. Una d'elles era una mica difícil de portar, cada dia s'enganxava i s'enfadava amb algú, l'endemà amb un altre, i un dia em va tocar a mi. Va començar a fer-me esbrincada per coses que per a mi no tenien sentit, es va tornar quelcom continuu. Els seus comentaris feien referència al fet de punxar-me hormones, ho utilitzava per dir-me que em posava agressiu, que es notava que venia de punxar-me hormones, o que em pujaven les hormones i estava insuportable.

En definitiva, comentaris que venien des d'una ignorància tan profunda que feien mal. Perquè li vaig comentar que no sóc la seva font d'informació, que li podia recomanar llibres, però em contestava que mai havia tocat un llibre a la seva vida i que no ho faria ara. Després, els comentaris es van tornar pitjors, dient coses com ***“si tu ets trans, jo també ho puc ser, perquè tampoc segueixo el rol de les dones”***.

Va arribar un punt que li vaig dir *“jo també em sento molt incòmode amb tu, per certs comentaris transfòbics que m'estàs fent”*. Això, ella s'ho va prendre com un atac personal, per tant, no es va aturar a revisar-se o reflexionar. De fet, va anar a parlar amb la meua cap de feina, a inventar-se que em donaven atacs d'ira i ràbia que em feien donar cops a les parets, trencar coses, tirar cadires, etc. Això, per a mi, va suposar un acte de transfòbia, perquè utilitzava el fet que jo prengués hormones per vendre una versió de mi totalment diferent. Per sort, la meua cap no s'ho va creure, perquè ningú més li havia explicat una versió similar. Però va decidir no prendre cap mena de mesura, perquè no hi veia tanta transfòbia i perquè ens quedava un mes de contracte. Va ser en aquest moment que ho vaig denunciar a l'Observatori Contra l'Homofòbia.

Quan es va acabar el contracte, van decidir renovar només a quatre persones, i evidentment van renovar a les persones que portaven més temps a l'empresa, per tant, a mi i a la companya agressora no ens van renovar. Ella, va venir a queixar-se, a dir-me que, si no l'havien renovat, era per culpa meua, que dir-li transfòbica implicava que ella estava cometent un delictes, i que s'havia inventat tot allò per defensar-se. Jo ja no li vaig contestar, ja no havia d'aguantar més els seus comentaris. Això no ho vaig comunicar a l'Observatori perquè l'agressió ja estava registrada.

L'actuació de l'empresa no va ser bona. Quan una persona et comunica que està patint agressions transfòbiques, com a persona cisgènere, no pots dir que tu no ho veus així i prendre la teua paraula per sobre de la meua experiència com a persona trans. Estic demanant ajuda per defensar-me, no pots escombrar-ho tot sota la catifa i fer com si no hagués passat res, justificant a la persona agressora per “no saber massa del tema trans”.

I va ser amb aquesta mateixa empresa amb la qual vaig patir l'altra agressió. Em van contractar de seguida per a un altre servei, un SAI LGTTBI, i l'empresa va començar a utilitzar el meu deadname per dirigir-se a mi als correus i el meu correu antic, amb les dades antigues que tenien, per haver treballat per ells. Això és clarament transfòbia, se salten la llei 11/2014 que estableix que estan obligades a dirigir-se a mi amb el meu nom sentit, i sent un servei per a persones del col·lectiu, els vaig haver de perseguir perquè comencessin a fer servir les meves dades actuals. Aquesta discriminació tampoc la vaig comunicar. En aquest cas, va ser per por, perquè denunciar a l'empresa per a la qual estic treballant, quan necessito aquesta feina i els diners, és complicat. No em podia permetre que em fessin fora.

A vegades, existeixen barreres que fan que les persones decidim no denunciar, com per exemple no perdre la feina, però també per altres situacions, és el fenomen que entenem com interseccionalitat. Les persones trans acostumem a estar en una situació laboralment precària, això fa que costi més de denunciar. El mateix passa amb dones lesbianes, estan molt estigmatitzades i normalment durant el procés et trobes amb comentaris com “*això no és motiu per denunciar*”, o pots pensar que els tràmits judicials seran més un cost que un benefici.

Quan pateixes una agressió d'aquest tipus, s'experimenta molta ràbia, frustració i sents que el pes sempre recau en tu. Ho haig de fer visible jo, ho haig de denunciar jo, en definitiva, m'haig de moure jo. L'Observatori fa una boníssima feina, però crec que des dels òrgans de govern cal fer més. Si no fos per l'OCH, la majoria de persones ens trobaríem desamparades.

A banda d'aquestes agressions per part de la companya i l'empresa, m'havia preparat per discriminacions més fortes i constants, però la veritat és que no ha estat així. On més problemes he tingut, traient el que ja he explicat, va ser al Centre LGTBI, quan formava part del Casal Lambda. El centre és un espai que està pensat per a uns perfils molt determinats, el centre té una mirada concreta del fet trans, i es deixen moltes coses al tinter. Costa molt que et reconguin per qui ets i té una gran mancança en temes de salut mental.

PROCÉS D'ABORDATGE

Vaig tramitar la denúncia per la web, alhora que vaig contactar a l'Observatori de forma informal, parlant amb les persones que coneixia per haver estat molt de temps formant part del Casal Lambda. En aquell moment, els hi vaig explicar tot el que havia passat, però també tenia molt clar que no volia iniciar cap tràmit judicial i tampoc sentia la necessitat de fer acompanyament psicosocial. La meva intenció era l'enregistrament del cas, perquè no volia que l'agressió quedés en l'oblit, ja que per part de l'empresa no estava rebent cap mena de mesura o resposta.

La decisió de no prendre mesures legals, va ser perquè no tenia prou proves fermes per a demostrar que era un cas de transfòbia. He vist casos estant al Casal Lambda en què les denúncies no arribaven enlloc, perquè necessiten fets molt concrets per a tramitar-ho com una agressió LGTBIfòbica. Si més no, denunciar-ho a l'Observatori em va servir per tenir aquest registre, perquè si en un futur torno a trobar-me amb la persona en algun lloc de treball, pugui dir que vaig patir això i que va quedar aquí registrat.

D'altra banda, pel que fa a l'acompanyament psicosocial, jo vaig decidir no fer-ho perquè considero que mentalment em vaig preparar molt per a aquest tipus d'agressions, no et passes fent activisme durant vuit anys sense entendre els mecanismes pels quals operen aquests tipus de discriminacions. Això si, van estar pendents de mi durant els següents dies, acompanyant-me des d'una relació més informal, per ser persones conegudes. Per tant, en aquest sentit trobo que vaig estar ben acompanyat i escoltat per l'equip de l'OCH.

És cert, que m'hagués agradat que l'empresa fes una reflexió amb la noia sobre el que va passar, parlar i tractar d'explicar que els seus actes estaven sent transfòbics, que realment aquesta persona arribés a entendre la magnitud del que havia fet. Això és el que em preocupa, perquè treballàvem amb persones joves, en inserció laboral, ella venia d'estudiar un grau relacionat amb el món social, i crec que en aquesta professió pot fer molt mal amb la seva ignorància. Sé que dins la universitat es tracten molt poc els temes de dissidències, però com a persona que formada dins el món social, considero que és necessari tenir una certa sensibilitat cap a les vivències d'aquests col·lectius.

És complicat, perquè crec en la possibilitat de canvi de les persones, però com a persona agredida que no ha tingut cap suport, m'agradaria poder dir que no vull tornar a treballar amb ella, i que se'm cregui, i que com a mínim, l'empresa ho tingui en compte. Les persones del col·lectiu hem de poder protegir-nos i defensar-nos d'alguna manera.

ESTAT DE L'LGTBI-FÒBIA I ABAST DE L'OBSERVATORI

Vull remarcar que la transfòbia més gran es dona per part de l'àrea LGTBI de la Generalitat, perquè continuen faltant recursos com els SAL, i cal que s'assegurin que els tècnics que ho porten entenen les problemàtiques i experiències amb què es topa el col·lectiu LGTBI. Penso que és molt greu que no s'estigui complint la Llei 11/2014, i que han de pensar en més mesures, perquè la gent continua confiant més en l'Observatori Contra l'Homofòbia que en qualsevol altre recurs a l'hora de denunciar. Perquè sabem que en dirigir-nos als Mossos ens trobarem amb abusos, i hi ha persones que s'han sentit pitjor al moment de denunciar que amb la mateixa agressió viscuda.

Quan es creen polítiques LGTBI s'han de fer des de i amb les persones del col·lectiu. Quan es proposa un servei per al col·lectiu, però està dirigit per persones cis-hetero que mai s'han preocupat per entendre la situació LGTBIfòbica de la societat, i que tenen problemes per entendre que el sexe no és binari, tenim un problema. La gent no vol formacions per part d'aquests serveis, perquè no els hi serveixen de res.

Com ja he comentat anteriorment, l'Observatori fa una tasca realment important, però no tenen recursos. És necessari que aquest recurs arribi a tothom, perquè moltes persones no el coneixen, molts i moltes joves no saben que poden acudir per registrar que algú els hi està assetjant per motius LGTBIfòbics, o que a l'institut han posat un vídeo de contingut transfòbic. Per tant, l'existència de l'OCH no arriba a tothom, i cal, des del meu punt de vista, que organismes com els ajuntaments, casals de joves o oficines de joves ho promocionin.

A més, cal una major conscienciació i sensibilització per part de la població. He estat fent xerrades a escoles on es dediquen a cridar l'atenció als joves, però no els aturen per reflexionar sobre el que està passant i les conseqüències del que fan. La societat ha de tenir capacitat pedagògica i de debat, per no carregar el pes de l'activisme, aturar agressions i fer pedagogia sobre les esquenes de les mateixes persones que pateixen les agressions. El mateix passa amb el tema TERF, clar que hi ha dones amb qui ja no parlaré, perquè falten al respecte directament a la meua identitat. Però pot ser la transfòbia i l'LGTBI-fòbia no s'atura només amb severitat i plantant-se. Cal fer una pedagogia darrera, això és per a mi fer activisme.

Hem de ser durs contra tota LGTBI-fòbia, masclisme, racisme, etc., hi ha coses que no es poden perdonar, tanmateix, hem d'obrir camins de pedagogia i debat, on la gent pugui expressar-se i preguntar, sempre des del respecte, perquè ningú neix après.

NARRATIVA 2. ASSETJAMENT LESBÒFOB A LA POBLACIÓ RURAL

PRESENTACIÓ

Sóc treballadora social i tinc 31 anys. Treballo des de fa 12 anys a l'àmbit de la discapacitat, en uns pisos tutelats. Abans d'estudiar treball social, estudiava arquitectura perquè m'agrada molt. Vaig conèixer el treball social i em va agradar i això no té horari, poca vida privada, en la situació en la que estem menys encara perquè doblem tornos. Però quan tinc temps lliure el passo amb la família, tinc un fill de 14 anys i una germana de 12, que és com si fos la meua filla també. M'agrada molt viatjar però ara no es pot... Estem a casa, anem a donar passeigs, res més enllà. No tinc temps per llegir ni per res, perquè quan tinc aquest temps me'n vaig a dormir. Però, passo moltes hores treballant. Actualment estic en parella, amb una dona.

COMPARTINT LA DISCRIMINACIÓ VISCUDA

Mai m'havia passat, la primera situació de discriminació que he viscut i crec que ho hem solucionat o això espero... Però a més d'això no puc dir-te que hagi tingut una altra experiència d'aquest tipus.

L'u de febrer de 2021, ens acabàvem de mudar juntes, ens vam venir nosaltres dues i el nen. Sí que en el procés de recerca de pisos ja vam tenir algun incident... Per exemple vam veure un pis molt maco, ens va agradar molt, la nostra documentació i economia estava molt bé, però ens van rebutjar, des de la immobiliària van fer-nos caure que èrem unes xiques. Cadascú opina i fa el que vol, però aquí ja vam entrar nosaltres dient que som dues dones, una parella, ella (la de la immobiliària "sí, sí, cap problema").

Ens vam posar a viure aquí, a la Pobla de Mafumet i va començar la dona de la immobiliària amb suposades queixes com que vivia una noia de 12 anys, referint-se a la meua germana que no hi viu aquí. Les queixes eren continuades i sense fonament (cuinar tard, soroll...). De fet, vam decidir enviar videos per demostrar que això no era cert. Els problemes greus comencen amb el rebut de cartells de la bústia trencat, les rodes del cotxe punxades, timbrassos de matinada, una caca de gos a la porta... I un dia el nostre fill va baixar al gos, que això va ser el més greu, i dos veïns van increpar-lo al portal, el van atacar per el rollo del gos, "*que tens un gos i que no pots tenir gos*", (el contracte afirma que podem tenir mascotes domèstiques), "*que us heu d'anar d'aquí*".

La meua parella i jo estàvem a casa, jo no vaig pensar que era el noi que estava abaix, jo vaig escoltar crits però què anàvem a pensar... Després va arribar el fill i ens va dir "*sí, m'han agafat dos homes...*". I ja vam pensar, perdona? A un nen no. Llavors a partir d'aquí jo vaig buscar per internet si hi havia algun lloc on em poguessin assessorar, perquè jo no sabia a on acudir. Llavors vaig trucar al Centre LGTBI de Barcelona i ens van derivar al SAI Tarragonès. Des del SAI, ens van comentar que interposem una denúncia a Mossos d'Esquadra. Vaig interposar la denúncia i ella va estar en contacte amb la Guàrdia Municipal del poble. I per el que sé el guàrdies van pujar i van parlar amb els veïns. Arrel d'això, les conductes han parat. Però en sec, eh. Ara mateix, res... No som amics, però, no hi han queixes, tot és meravellós. De fet, vaig veure un veí i vaig gravar-ho, i li vaig dir "*ei, tot això ve perquè som dues dones?*" i ell va dir "*no, no si nosaltres no tenim cap problema*". Jo no haig de tenir por perquè el nen baixi al gos o de sortir de la meua casa i veure una caca de gos a la porta.

Nosaltres vam arribar al febrer i va durar fins a més de l'estiu. De fet a l'estiu, que també deien barbaritats, i jo deia però si és que no estem perquè vam tenir vacances a l'agost i no estàvem. Vaig arribar a un punt que jo havia de dependre de la meua mare perquè me'n portés a casa, deixava el cotxe a la seva casa per no tenir-ho al carrer d'aquí. Vaig haver de

trucar a la grua perquè una vegada tenia les quatre rodes punxades. I va ser com... no pot ser. Em vaig plantejar moltes vegades anar-me'n, i s'ho vaig comentar a la meua parella. Però per altre costat pensava *"anem-nos a on?"*. vaig estar mirant pisos, uns pisos horrorosos, en una zona que... A més, tenim un fill, no volia anar-m'en a qualsevol zona. A més que acabava de gastar un dineral perquè jo havia pagat una part. Ara estem bé i tranquil·les.

Sobre les persones agressores

Mira, l'únic veí amb el qual ens portem és un noi jove, i quan va començar a ocórrer li vaig preguntar *"tu en saps alguna cosa?"* i em va dir que no sabia res. Vaig tenir la sensació que eren molt *"franquistes"* i que hi havia una parella de persones grans que ho instigaven tot, que van ser els que van trucar a la immobiliària. I a més la reacció de la immobiliària va ser *"iros a otro piso"*, clar, tampoc em sentia recolzada, *"perquè em tenia que anar si ella em coneixia"*, m'enviava fotos de pisos amb els preus. "I et torno a pagar els 600 euros que fa uns mesos que ja et vaig pagar? No. *"Tu el que has de fer és com a immobiliària venir i parlar amb els veïns, tu o la propietària del pis"*, perquè els propietaris si ens donaven missatges de suport amb *"lo siento mucho que estéis pasando por esto"* però no van venir en cap moment a frenar-ho. No van oferir cap solució, i ostres, són els presidents de la comunitat, fes una junta i parla del que estan fent, què estan fent amb les teves inquilines. Aquest missatge de *"ho sento molt, són persones grans"* no em serveix.

Estar en casa era complicat. Un dia el nen estava jugant a la play amb els auriculars i jo estava al menjador amb el mòbil, ni tan sols tenia posada la televisió, i es va escoltar *"ique os calléis, que os calléis!"* i pensava però quin soroll estem fent si el nen està jugant amb els auriculars posats. No fem sopars a casa i més amb la covid, no ve ningú a casa, no som gent d'estar desperta fins tard, llavors, vull dir, o estar jo amb la meua parella parlant com estic parlant en l'entrevista ara, i crits de *"callaos"* o cops. Per mi ha estat molt complicat, la meua parella ho ha portat millor perquè sé que ella al llarg de la seva vida sí que ha viscut situacions discriminatòries però jo no he entès la necessitat de tot el que ha passat.

Trajectòria personal

La meua parella és la primera dona amb la que he estat. En la meua vida personal, no ho he sentit com un problema ni amb la meua família, ni amb les meves amistats. Ho he viscut d'una forma més natural. Per això no entenc la necessitat, quin mal et faig a tu? No entenc el motiu, si jo estigués amb la parella fent-li petons a l'ascensor ho entendria una mica, però jo no haig d'aguantar tot això. Inclús al principi jo li vaig preguntar a ella *"això està passant o m'ho estic imaginant jo?"*. Ja l'últim va ser el noi, que allà va ser on es va sobrepassar un límit. Tu a mi em pots trencar el cartell de la bústia, però que em toquis al nen, això ja no... És que no ho aguantaré, es va traspasar una línia.

Podria entendre que són gent que són franquistes, hi ha un escut nazi a l'ascensor, perquè a més som dues dones i tenim un fill, quina aberració de família. Puc entendre que surtis amb els teus fills, ens vegis fent-nos petons i t'enfadis, però és que tampoc estic al replà ni morrejant-me. Puc respectar encara que no t'entengui, doncs jo només demano que amb mi es faci el mateix. Crec que ens hem de respectar entre tots, igual que hi ha gent que li agrada posar música a l'autobús, i la para per respecte o puc tenir unes mesures, però no et permetré que tu m'ataquis. Que el que jo faci a casa no t'agradi, és allà on hem tingut el problema.

Un altre episodi és quan la meua parella i jo i ens anavem a Toledo de matinada perquè ella competeix, fa arts marcials. Estàvem esperant a part de l'equip i passen dues de l'edifici i diuen *"mira, las bolleras"*. En aquell moment em vaig quedar paralitzada. Vaig pensar que de què anaven i que no les contestaria. A mi això em pot molestar però en el fons no em molesta

ni la meitat de que tu et fiquis amb el meu fill. És que jo puc entendre que tu en la teva casa o amb la teva amiga diguis *“ah al meu edifici hi han dues bolleres”*, doncs la teva ment tindràs, però no et fiquis amb mi, ni vinguis a atacar-me ni al cotxe ni al nen, ni em cridis pel carrer, i això és el que han traspassat per mi, més que el que puguin pensar de nosaltres. Jo no puc canviar la seva manera de pensar... A més quan estàvem mirant aquest pis, no vaig veure que hi havia una enganxina nazi, potser ho hauria d'haver preguntat, per el tipus de veïns, però jo què anava a saber? Com anava a pensar que en el món en el que estem, a aquestes alçada passen aquestes coses.

El més difícil de tot era no saber a on anar, quan vaig contactar amb vosaltres, molt bé, ens heu ajudat molt, per poder desfogar-nos, per poder dir-nos *“vine a aquest lloc ... posa aquesta denúncia...”*. Això al principi jo no sabia què fer. Malauradament, ho veig a la televisió i hi ha casos pitjors. I penso, si jo no sé on haig d'anar, aquesta gent tampoc. En aquests moments tu ho pots explicar a amics teus, que et diuen *“hala que fuerte”*, però és un *“hala qué fuerte”* que tu penses és que sembla que t'estigui explicant aquí una pel·lícula. Realment no saps a qui explicar-li.

A partir de fer el contacte amb vosaltres tot va millorar, em van fer un seguiment, em trucaven, o sigui, no em puc queixar perquè s'ha aconseguit que tot això pari.

Des del present

Crec que el meu fill és més independent, ell no ha vist ni sap les trucades que hem rebut, l'hem mantingut una mica al marge. Respecte als dos homes ho vam normalitzar, al principi ja no baixava normal, però després sí, jo crec que ell passa. És un nen que, també ha crescut amb els nostres valors, llavors no crec que vegi res dolent a casa, a l'institut tampoc, cap amic seu li diu res. No ha viscut una situació més enllà, per això no crec que li hagi afectat en el seu dia a dia. Pel que fa a la meva parella i a mi, jo estic tranquil·la i crec que ella també, però no m'acabo de creure que sigui el final. No crec que una persona que tingui aquest pensament i sigui capaç de fer tot això, es calli de per vida, tinc els meus dubtes.

Em sento una mica insegura, penso que passarà alguna cosa en algun moment... També dic que no tenim pensat quedar-nos a viure aquí molt de temps més. Jo penso que m'acabaré anant. Hi havia una veïna que s'havia anat i una altra veïna ens va dir que va ser perquè no suportava veure'ns. Jo no entenc com em coneix tot el món si només m'he creuat amb tres persones a les escales. Segueixen sense saludar, eviten creuar-se, ja ha parat tota la situació però aquestes “coses” continuen. Que a mi m'és igual que em saludin o no, l'odi segueix estant. Aquesta mentalitat no la podem canviar mai, si m'odien que m'odiin, si no em volen aguantar la porta no passa res, tinc mans i puc obrir. Mentre la resta hagi parat, estic contenta, que pugui parlar a casa meva, estar i posar una pel·lícula i no escoltar cops.

EL PROCÉS D'ABORDATGE

Vaig buscar per internet “ajuda per a discriminació LGTBI”, i vaig trobar una pàgina de Famílies LGTBI, vaig trucar i em van derivar a un Departament de la Generalitat (Direcció General de Polítiques LGTBI+) que va posar-nos en contacte amb el Servei d'Atenció Integral del Tarragonès. Vaig anar allà i vam interposar la denúncia, ens van fer un seguiment del cas amb trucades. També vam parlar amb la policia del poble. I després va venir la responsable del SAI de la Generalitat i vam fer una reunió. Llavors va estar aquesta responsable, la meva parella i jo, vam estar en persona al Consell Comarcal. Vam estar comentant tota la situació i que justament s'havia parat, i ens van dir que si passava alguna cosa més que li truquessim, que deixava el cas com a resolt.

El seguiment va ser costós, com va haver molts problemes amb la COVID, des del SAI de Tarragona ens trucava moltes vegades, preguntava com estavem, com ens sentíem... Va ser un seguiment continu, sempre via telefònica.

Per part dels Mossos, quan vaig anar, em va atendre un home com si anés a posar una denúncia pel robatori d'una carter. Per tema COVID suposo no van deixar passar a la meua parella i no va poder aportar res, i després ens en vam anar. A les dues setmanes ens va trucar una dona que deia que ens aniria fent un seguiment, dient *"et trucarem cada mes, mes i mig..."*. Però no va trucar mai més. Clar, si em dius que m'aniràs trucant i després no ho fas... O que diguessin *"escolta si us passa algo més truqueu-nos"*... Però no ha hagut cap tipus de seguiment. Ha sigut nul.

De la policia local, amb mi no han parlat però sí que sé que la responsable tenia tracte amb ells, i que van pujar a parlar amb els veïns. A més, l'edifici es troba al costat de la guàrdia municipal i ja coneixien els més problemàtics. Que estarien atents. Jo suposo que els hi van fotre por, perquè el canvi d'actitud va ser molt ràpid. El meu dubteabans d'això era si hauria arribat la denúncia.

El procés de la denúncia

Quan la vaig posar, se suposa que tu has d'identificar l'agressor amb el nom i els cognoms i ja em van dir *"esto se va a quedar así"*, o sigui està la denúncia posada però no arribarà enlloc. *"Has d'aconseguir una gravació"*, i jo els hi q vaig dir *"llavors quan em punxen una roda o em donin cops els hi dic torneu-me a pegar per poder gravar-ho"*. És molt difícil, com ho faig? Quan van atacar al nen, la meua parella va sortir de casa corrent però no els va poder atrapar ni gravar. Que faig? Llavors es va quedar així, l'únic que em van dir era que podia ampliar la denúncia si aconseguia coses... Però no va prosperar en res. No vaig peel carrer gravant. Jo que sé, no els hi dic a les altres dues *"torna'm a dir-me bollera que ho gravo"*. De totes maneres, la responsable em va recomenar que interposés la denúncia perquè sempre queda ni que sigui un registre previ.

El suport de la família

Vam rebre suport de la família, estava molt indignada. Feiem bromes, els meu cunyat deia *"doncs ara anirem a dinar a casa teua tots els dies"*, o la meua mare trucava al pis i deia *"digues-li a la noia de 12 anys que baixi"*. En moltes ocasions la meua mare ens deia que si ens donaven cops que els hi responguessin, però a mi no em sortia perquè prefereixo no discutir. Tant la família de la meua parella com la meua i amics i companys de treball ens ha donat suport. Tanmateix, el teu entorn et pot recolzar molt, però la qui ve a dormir aquí ets tu, de manera que si et donen suport i ho segueixes vivint... Continues volent anar-te'n.

Les actituds discriminatòries i l'acompanyament rebut

De l'immobiliària em van trucar amb moltes queixes que se les vaig rebatre, eren queixes que tapaven el que realment els hi molestava. I clar el que ens va dir va ser: *"mira estic pensant que, com els veïns són així, us podriau marxar, jo us busco un altre pis, però marxeu-vos"*. De fet em va enviar molts missatges amb *"jo no em quedaria allà, eh"*, o *"millor estar en un altre lloc que estar allà malament"*. I m'enviava fotos: *"mira quin pis ha sortit"*. Jo li deia a la meua parella que no volia mudar-me, aquest pis tenia tot el que volien. De fet ens va dir que si continuavem així, ella ens podria fer fora, per suposades queixes dels veïns (tot mentira).

Amb el tema del contracte li vam dir que hauria de tenir proves per restringir el contracte de cinc anys. Ens va respondre “*bueno, proves no, perquè si hi ha més d'un 50% de firmes de l'edifici us heu d'anar*”. Nosaltres vam respondre “*i ens retornaràs els diners que hem pagat? No, veritat? Doncs no ens anirem a cap lloc, perquè no estic fent res dolent*”.

De fet, el dia que vam anar a veure el pis, va venir la mare de la dona de la immobiliària, i recordo que no ens va acompanyar a l'ascensor. No sé, jo si vaig a ensenyar un pis acompanyo als clients, no els deixo allà sols. El que passa és que quan vam entrar a veure el pis estava el propietari i era molt simpàtic nosaltres vam tractar tot amb aquell home. I la seva filla és la que ens va fer els papers. És a dir, jo amb aquesta immobiliària només he firmat els papers. Si no teníem cap tracte amb la filla què feia trucant-nos per dir-nos que ens havíem d'anar? Si tens queixes dels veïns que ho demostris, ara bé si el que no li agrada és que siguem dues dones amb un nen. Això ja és problema seu. Però jo no haig d'anar-me ni m'has d'enviar fotos de pisos, o sigui per mi ella ha fallat. Després d'aquestes trucades ja no ha fet cap intervenció, ni per a bé ni per a malament.

Ja ha passat un any, han sigut mil coses però totes són iguals, són petits actes que omplen el got, i jo suposo que van començar amb poca cosa i com van veure que no funcionava, ja et dic, la meva parella arribava tots els dies i es trobava el cartell de la bústia arrancat i ho tornava a pegar. I cada vegada ho feien més gran.

Per mi l'acompanyament que he rebut ha estat més del que esperava. De fet, no m'esperava cap tipus d'acompanyament. A més, el que he rebut ha donat resultat i per mi això ha sigut l'idoni. M'hauria agradat una intervenció dels Mossos, que truquessin als propietaris, no ha pasat. Crec que la policia hauria d'acompanyar de veritat i canviar, i no prendre-ho com a una tonteria. Perquè si et diuen que has de ser tu que ha de fer les gravacions doncs no... Que hi vagin també i preguntin.

LGTBI-FÒBIA I MASCLISME

Per a mi, al llarg de la meva vida, jo he viscut molts anys a Mallorca, quan vaig venir aquí vaig conèixer a més persones del col·lectiu, jo no havia tingut contacte amb ningú del col·lectiu, ni la meva família ni el meu entorn mai m'han inculcat unes idees de rebuig. Llavors per a mi la lgtbi-fòbia és qualsevol comportament o idea de rebuig cap al col·lectiu. O sigui m'ha passat que en el treball ha arribat una noia que em va dir el primer dia que era trans*, i jo li vaig dir “*i a mi que m'importa?*”, per mi l'LGTBI-fòbia és donar-li importància a coses que no la tenen. Per mi la sexualitat d'algú és que m'és igual.

Per a mi si totes les famílies es donen suport i es volen són respectables, què més donen dos pares, dues mares...? No sé, crec que cada família és un món. I mai he sentit que hagi de ser d'una manera o d'una altra, com en aquest edifici que hem de ser un pare, una mare i dos fills, perquè? Jo vaig ser mare soltera molt jove, i va haver molta gent que em va dir, em recordo una mare del col·legi: “*si necessites alguna cosa demana'm-ho, quina pena, tan jove...*”, jo vaig pensar: quina pena perquè? No soc menys per ser mare soltera, el meu fill és igual d'educat que un fill que tingui un pare i una mare. I el meu fill no té cap trauma, la meva germana tampoc, i conviuen amb mi i amb una altra dona, ni en el moment en que jo vaig formar una vida amb la meva parella ells van dir “*ei*”. Si tu et sents home, perfecte; si tu ets sents dona, perfecte; no ets sents res, perfecte també. Tot el que s'en surti d'això és LGTBI-fòbia.

El masclisme és un altre problema molt gros. Per a mi qualsevol conducta que el seu fi sigui que un home sigui millor que una dona, a nivell laboral, a nivell de tot... A mi que em diguin que “un home té més força per fer això”, ja veurem. La meva dona està fent les oposicions per

a Mosso d'Esquadra i llança les pilotes més lluny que els homes. Els indicadors de llançament són diferents. Com això, també crec que hi han coses que s'han d'adaptar, aquí podem posar unes normes i aquí unes altres. Hi ha una sèrie de dilemes amb això de la policia, ara que la meua parella està ficada, hi ha gent et diu: *“ah, però estàs parlant de masclisme i quan adapten les mesures a les dones llavors no et sembla que les afavoreixen a elles?”*, no, no m'ho sembla. Perquè potser les normes que es van posar al principi estan adaptades als homes. El que hem de fer ara és posar normes que incloguin homes i dones.

En el seu moment, potser, van posar mesures com, no ho sé, m'ho invento, has de tenir una estatura d'1,80, doncs a lo millor en el sexe masculí és més fàcil alçar aquesta alçada, perquè nosaltres, per gènetica, no ho sé, som més baixetes. Però és que aquestes normes es van fer pensant en els homes i 'han de canviar per agafar als dos. Així que la persona que sigui masclista et dirà *“és que ara clar, com ho posen per vosaltres...”*, no. És que mai ha estat posat per nosaltres. I així amb tot.

Tinc un pensament i és que cadascú hem de basar-nos en els valors que ens donen. Jo la veritat, o no deixo que m'afecti psicològicament o em reforço més en la meua família, o en el que m'importa... Llavors en la meua vida no té cabuda. Tinc un fill i l'educo en uns valors en els quals crec, i si algú em ve i em diu *“això no ho pots fer”*, passo del que em diguin i ho faig. De manera que no crec que vagin a marcar la meua vida, em pot indignar i veure coses... Però no m'he hagut d'afrontar a algo que digui jo mateixa *“no puc fer això”*. Em vaig a presentar a policia, “no és que no puc ser policia perquè no mesuro un metre vuitanta”, això no m'ha passat. Em preocupa que en el futur la meua germana visqui alguna situació, però ja m'ocuparé jo de que sàpiguen distingir-les i anar per el camí que considero adequat. Perquè el dels demés no ho puc controlar, clar.

Suposo que sí que hi ha gent que s'ha hagut d'afrontar a coses que produexin això i els hi marcarà més. Jo és que clar, no ho visc en el dia a dia. En el meu treball em sento valorada, tenim nois a l'equip i són igual d'importants que les nenes, i les nenes són igual d'importants que els nens. A casa casa, el meu fill no només juga a la play perquè sigui un nen fa les coses del llar. En el meu dia a dia, per tant, no hi ha diferències.

No només LGTBI-fòbia, ens travessa el classisme i la gordofòbia

Al llarg de la meua vida he viscut moltes situacions on han operat més discriminacions, però jo crec que a tothom li passa. Qui et digui que no, menteix.

Quan jo era petita en Mallorca jo anava a una escola privada, i puc recordar situacions com una vegada que es va posar de moda una jaqueta. Jo sabia que en aquell moment, la meua mare no podia comprar-me la jaqueta, jo no la vaig demanar perquè tampoc significava res per mi. Però sí era un *“ah, i tu no tens la jaqueta?”*, coses així que tu en el moment passes, però amb el pas del temps te'n adones que, ei que jo sóc menys que tu per tenir què? Coses com *“ei és que tu estàs gordita”*, ja bueno, i? Jo no em puc posar això perquè estic gorda? És cosa meua si em vull posar un vestit o no. Si jo et molesto perquè estic grassa doncs tanca els ulls. Com aquestes moltes, però això jo crec que ens ha passat a tothom. Després està en cadascú sentir-se millor o pitjor, jo per mi... he valorat altres coses.

Et pot afectar en algun moment, el físic jo crec que t'afecta més que qualsevol altre cosa, però per exemple amb el tema del diners, jo he conegut gent doncs més adinerada i he sentit discriminació quan passa que queden per anar a algun lloc i no ho diuen a tothom perquè no s'ho poden permetre, que a mi m'és igual, jo arribo a casa i si veig una jaqueta del Mango jo sóc la més feliç del món. I si la veig del Primark també. I arribava de l'escolai jo recordo una vegada que em van regalar unes ulleres de marca, i quan vaig anar al col·legi em va venir una dient *“què fas tu amb unes ulleres de marca?”* i jo vaig pensar *“es que ets més*

boba...". Què ets tu millor perquè es suposa que tu te les pots comprar i jo no? No ho sé.

NARRATIVA 3. VIOLÈNCIA RACISTA I HOMOFÒBICA EN ESPAI ESPORTIU PRIVAT

PRESENTACIÓ

Sóc originari d'Equador, vaig néixer i créixer allà, vaig venir fa 16 anys aquí a Catalunya. Sóc professor de literatura, activista de gènere i racisme. Actualment, treballo a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), em dedico a l'àrea de lletres. M'agrada el cinema, també sóc professor de salsa, és divertit encara que ja no faci molt.

SITUACIÓ DE DISCRIMINACIÓ VISCUDA

Va ser una agressió a una sauna d'un gimnàs privat de Barcelona, bàsicament va ser una agressió verbal, en el moment en que va ocórrer, vaig acudir immediatament a una de les persones encarregades del gimnàs, no va fer res, vam anar junts però no es va activar cap protocol ni es va fer seguiment. A partir d'això vaig començar una sèrie d'accions amb diferents organitzacions, com l'Observatori Contra l'Homofòbia. Vaig interposar una denúncia als Mossos però no va prosperar, que és el que m'hauria agradat. E fet que no prosperés va ser perquè no es va detectar a la persona que em va agredir i que no existeix cap norma que responsabilitzi a les empreses al respecte. Vaig començar això perquè em va afectar a nivell personal, i tinc el privilegi de comptar amb el suport necessari.

Per un costat és una molèstia amb la institució (gimnàs), perquè sé com funcionen, el que més em va molestar és que jo, al ser professor de gènere en la UAB treballem constantment amb l'alumnat respecte a prendre accions d'igualtat, a més de tot el dany causat, que primer de tot, haig de dir que l'insult va ser primer racista i xenòfob, i després va ser homòfob. També és entendre que amb aquestes empreses que estan en constant evolució amb els seus entrenadors i màquines, a aquests espais comencen a aparèixer cada vegada més persones gais, lesbianes... Inclús trans* i no estan prenent les accions que haurien de prendre. Que no hagin tingut la capacitat de detectar a la persona. A la sauna només podien entrar dues persones i a la resta que estava fora, tampoc se'ls hi va preguntar per l'agressió verbal. Al gimnàs hi ha càmares, que en un principi serveixen per a resguardar els béns materials de les persones però aparentment no per resguardar qüestions com l'expressió d'identitat. Em fa vergonya dir-ho però és un gimnàs d'èlit, en un sentit de que és privat i hi ha un spa i aquestes coses. Ara estic a un municipal i el primer que vaig fer va ser preguntar si havia algun protocol per agressions racistes o homofòbiques, i em van dir que no tenien però que estaven actuant. Hi ha una carència estructural, de l'Estat espanyol i de l'autonomia de Catalunya. Vaig haver de canviar de gimnàs perquè no volia tornar a la mateixa situació, no volia tornar a un lloc on havia sigut agredit i ells no van fer res. I per lo menys, ja dic, que sóc activista i tinc uns privilegis per a protestar, tinc una edat i un empoderament, però em molesta que no hi hagi la protecció per a tothom. Quantes agressions hauran ocorregut i es queden en silenci?

Com se sent la situació des del present

No sóc un primerenc, de fet també sóc advocat de drets humans, encara que ara estic més en un camí cap a la literatura. Sempre en temes de gènere i discriminacions, que han sigut bàsics a la meua vida, no tinc la pell fina havent viscut un Equador homofòbic per exemple i tampoc per portar tants anys a Catalunya, llavors, tinc la pell curtidada, tinc processos legals anteriors... No exagero si dic que això no ha sigut el més dramàtic de la meua vida, però sí que ha sigut desgastant, perquè a més veig que hi han molts punts cecs en la desigualtat

i la discriminació. No obstant, tot això també és un motor i una oportunitat, perquè si ens quedem amb el discurs de la fatalitat, no és productiu. És a dir, és important denunciar i dir amb claredat quines són les carències. Ara ens queda la mediació, en la que vull deixar palès la implementació de formacions des d'una perspectiva racialitzada.

Jo el que no vull són coses com per exemple aquest mateix gimnàs o l'OND que digui “*bueno, podem capacitar a gent*” però ells no ho faràn, ells contracten a una persona blanca. El que necessiten és una persona racialitzada i sexe-dissident, perquè vosaltres no esteu veient el problema. Sinó s'hauria detectat abans. Però ja et dic, ha sigut important prendre aquesta amabilitat, haver presenciat aquests espais, per això he sigut amb el procés. És important comunicar això com una forma de malestar, de malestar productiu. És una queixa d'acció, això a mí m'ha reparat. És el més positiu que he tret de tot allò.

En aquestes mateixes xarxes, que ja estaven formades, s'han posat una vegada més en funcionament amb el meu cas, per a continuar comunicant el que segueix passant en aquests temps. També en un sentit històric, fent veure com vivim les persones sexe-dissidents i racialitzades en Barcelona en 2021 i quines coses ens estaven dient. Això és part de construir una memòria i de reparar drets, de manera que ho veig amb alegria però inevitablement també amb molt de desgast: molt de temps perdut, molta frustració d'enfrontar-me a un sistema incapaç d'entendre lo interseccional per una banda, i incapaç de donar responsabilitats a les empreses per una altra. O sigui, el resultat que obtindré d'aquesta mediació, que repeteixo, és l'únic que em queda, per res és el resultat que jo esperava o que em mereixo, ni es mereix qualsevol persona que ha patit l'agressió que jo vaig sofrir. És l'únic que et deixa el sistema, són les engrunes, el sistema és còmplice de la discriminació.

Tornaria a passar?

Sense dubte que tornaria a passar, perquè no és un problema que vingui de la bona voluntat de les persones, això és pot exemplificar amb la COVID i la situació que estem vivint. Si les persones no tenim unes normes escrites, una llei, no les complirem, ni tan sols quan la nostra vida està en perill. Ara s'està obligant a la gent que es vacuni, perquè els humans tenim la llibertat de fer, de colpejar o d'insultar a les persones, i només quan això està prohibit o reglamentat deixem de fer-ho. O potser no és tant que deixem de fer-ho, però en tot cas, anirem incidint en que això no passi, i que si ocorreix que es pugui reparar. Aquest buit legal és en el que s'ha de millorar amb un acompanyament a les víctimes, amb una millora molt radical. Seguirà passant, recalco, aquest gimnàs és un gimnàs de gent molt privilegiada, no vull pensar que això està passant en altres espais esportius, i no estic dient que les persones privilegiades són millors en una discriminació, però teòricament aquests són els espais més segurs. No vull pensar en altres espais on la veu del client no té importància, o sigui si a mí se m'ha escoltat és perquè sóc client, estic “amenaçant” des de la clientela, i per la por que tenen ara les institucions i les empreses a quedar malament en temes de gènere o de racisme. Posant un altre exemple, d'una amiga meua, que és originària de Corea, quan va començar la pandèmia la van fer fora d'una classe de spinning, o d'una familiar que va tenir també un problema al gimnàs perquè estava sent sexualitzada, aquests espais esportius són espais de violència. En el meu cas vaig respondre, però de les dones que he parlat, no van seguir amb cap procés, i són dues persones molt properes a mí. Hem d'obrir la caixa de Pandora per veure tot el que succeeix en aquests espais.

Hi ha una cosa més, una qüestió molt perversa en tot allò que està passant. I és que hi ha la possibilitat que la persona que em va agredir sigui homosexual, perquè em va dir “*eres la típica sudaca, marica*”, penso que era perquè portava mascareta rosa. Després analitzant-lo amb les meves xarxes em deien, és que, diguem, aquest substantiu i adjectiu, són molt del món gai. Un hetero molt difícilment et diria *marica mala*, i la cosa és això, que mai sabré

qual és el perfil d'aquesta persona. Però això també et vol dir el mateix sobre els gimnasos, són espais heterossexuals formats on hi ha aquesta competitivitat, però no són aliens a que és probable que també dins el món gai, que és un altre espai de canons i discriminacions de masculinitat, de raça...

Es tracta d'entendre que la desigualtat és un tema complex, que hem de ficar-nos de debò, els diferents organismes de col·lectius han de ficar-se de veritat, perquè les persones som éssers complexos, tenim un gènere, una identitat de gènere, una presentació de gènere, una raça, un origen, tot això està en joc, i mentre no atenem això, seguiràn reproduint-se en els espais.

Experiències travessades per la discriminació

Tinc més vivències i experiències a compartir, per exemple una vegada al metro d'un home que no em deixava passar llavors li vaig demanar pas, i quan em va dir que no, li vaig dir que era un maleducat. En resposta a això va dir *"ah, claro, tenías que ser un sudaca"*. Ningú va fer res, jo en aquell moment no sabia com reaccionar tampoc, va passar fa 14 anys, fins i tot em va agafar, però jo el vaig empènyar una mica perquè se n'anés d'allà, i així va ser. També en una situació similar, on una persona es va referir a mi una altra vegada com a sudaca...

Aquestes coses em van començar al principi de quan estava aquí. La cosa semblava que s'havia calmat, però des de fa uns mesos estan tornant a passar, suposo que per l'extrema dreta, que és la meua hipòtesi. I és que durant les vacances de Nadal, que al entrar a una botiga, com no portava jo mascareta havia de sortir amb una de la botiga i tornaria a entrar, però mentre sortia em deia *"aquí no vas a robar", "yo ya sé cómo actuáis"*. El que he fet amb el temps és aprendre, sobretot en aquest cas, a prendre acció en el moment, seguir totes les regles legals, anar a parlar amb la persona, parlar amb l'administrador... D'aquests altres fets que he relatat, tampoc va haver molt d'auxili, he anat entenent que és important alçar la veu, llavors com en aquest últim que he dit li vaig respondre a la dona de la botiga *"usted está siendo racista"*, he après a protegir-me una mica. Aquest procés no està protegint a les persones com faig jo, és una manera d'autodefensa. Això em porta a preguntar-me algunes coses: si jo hagués anat vestit de professor, de forma esportiva, si tingués la pell més blanca, si potser hagués parlat en català, que també ho puc fer... hauria passat el mateix? M'hauria tret la dona les coses? M'hauria dit *"yo ya sé cómo actuáis"*, fent aquesta generalització?

Actualment aquestes situacions han tornat a renèixer, hi ha hagut un augment gegantesc de les agressions d'aquest tipus a persones racialitzades i lesbianes sobretot, dones. Conec dos altres casos de dones agredides per el mateix, llavors em preocupa perquè encara que hagin moviments LGBTI, feminisme, trans* i antiracisme, també hi han respostes molt dures, molt virulentes, el renèixer de moltes accions... No es que s'hagi extirpat el racisme, però durant els últims 10 anys semblava estar més amagat.

EL TRÀNSIT DE L'ACOMPANYAMENT

El més positiu ha sigut l'acompanyament que he tingut de les meves xarxes sexe-dissidents i antiracistes. Institucionalment, hi ha un cert acompanyament, sobretot una ciutat com Barcelona que constantment t'està dient: som el màxim. Però hi ha hagut una desil·lusió amb les seves institucions, perquè tenen molta tibiesa i mediocritat a l'hora d'abordar situacions d'agressions. El més important a destacar és que es tractava d'una agressió interseccional, potser que com estem a Europa i la majoria de gent és blanca no es qüestiona el sistema racista. El sistema cis-heteropatriarcal es algo que s'ha qüestionat bastant, però en canvi el racista no, s'impedeix entendre la discriminació des d'un mode ampli. De fet, agraïnt l'ajuda que he rebut, de l'Observatori, també dic que quan vaig aclarar que el meu cas

era interseccional i em van dir que amb això podria acudir a SOS Racisme, i així no ha de respondre una institució que s'ocupa de les discriminacions, el que ha de dir és ens hem de reunir en conjunt i prendrem una decisió. Perquè el que no pot passar és que jo hagi d'anar a una institució perquè sóc maricón i a una altra perquè sóc racialitzat. Si es continua actuant sota aquesta lògica, sense entendre que la majoria de discriminacions també venen per racisme, discapacitat, seropositivitat... No estem funcionant bé. Inclús amb honestedat amb l'Observatori, torno a dir, estic agraït de totes les gestions però sento que hi ha certa incapacitat de molt treball que queda per davant.

Per això he seguit amb aquest procés de mediació, per entendre la problemàtica sobre mi mateix, i destacar què està fallant, el que precisament és això de l'enteniment d'interseccionalitat. D'altra banda, la falta d'obligació que tenen les empreses al moment de gestionar les seves responsabilitats de discriminacions a tercers, i els buits legals que hi han front als delictes d'odi.

Llavors, ara que estic en un procés de reparació, té a veure amb que jo m'he mogut, he anat a parlar amb una advocada especialitzada en delictes d'odi de Catalunya, a l'Observatori, a SOS Racisme, és a dir, de nou aquí torna la meua molèstia, la persona racialitzada, migrant, que no té tots els accessos que jo tinc, com està lidiant amb aquestes discriminacions múltiples? Això per a mi mateix ha estat complex, però a la vegada motivador, perquè amb les meues xarxes, que són xarxes que tenen consciència d'això, han estat companyes molt importants. A més, part del problema és que ens escandalitza que a dia d'avui no hi hagi paritat entre homes i dones, però no ens escandalitza que no hi hagin cossos racialitzats en aquests espais (a les institucions). Mentre no hi hagin cossos migrants, amb diversitat funcional, etc., no hi haurà aquesta sensibilitat. Hi ha una imperant blanquitud entre les persones d'acollida, sobretot, en SOS Racisme té una falta de sexe-dissidència, quan els diferents cossos es trobin en els espais de treball la situació canviarà. Mentrestant, el canvi és molt més lent i més difícil.

En definitiva, estic en un procés d'acompanyament detingut, per això agraeixo la bona voluntat de l'Observatori, que des del principi va fer l'acompanyament psicosocial, que és part del vostre protocol. Després ha hagut un acompanyament jurídic, que, no obstant, haig de dir que és un acompanyament que ha d'especialitzar-se una mica més, entenc que és complicat. Tinc l'honestedat de dir el següent, i per altra banda entenc totes les limitacions pressupostàries i de personal que existeixen en les institucions. He tingut aquest acompanyament, curós, que ha estat molt present. Però crec que queden coses per aprendre i afinar. Molt agraït però subrallant aquestes limitacions.

Multiplicitat d'agents implicats

Va haver Mossos per el mig, però que van actuar de manera insípida ja que van arxivar la causa. Van interceptar la meua denúncia, inicialment, va haver un mossos que no va donar importància al fet, però ja quan vaig entrar i la persona va escoltar, va captar tot el que vaig dir a la denúncia. Però com el gimnàs no va ajudar a determinar qui va ser la persona agressora, aquesta persona va sortir lliure, a més, mai es va iniciar un procés perquè es va arxivar la causa, així que Mossos també ha de millorar, en qüestions com empatia, respecte a entendre aquest tipus de discriminacions. Perquè ja dic, la persona que estava fora em va dir "*¿Qué es lo que pasó?*" i quan li vaig contar em va dir: "*Pero, ¿y qué es lo que podemos hacer nosotros?*", de nou, vaig haver d'insistir jo en interposar la denúncia, ja que el gimnàs no faria res. De nou, tot el temps, el sistema no facilitant, més bé, el sistema tractant d'evadir-se de responsabilitats.

Sobretot el que em va recolzar van ser les meves xarxes... Aquí hi ha una àmplia xarxa, que és la xarxa anti-racista, són diverses entitats. I dins aquesta xarxa anti-racista hi han persones i entitats que, justament, treballen el racisme i la sexe-disidència. Llavors, aquestes persones em van poder acompanyar. Em van donar un suport i un discurs... Això és fonamental, i novament, allò és un problema, és un problema perquè no totes les persones tenen això.

Idealment l'abordatge de l'acompanyament jurídic ha de ser més veloç i certer, em sembla que això és lo principal. Ja et dic, jo quan vaig acudir a l'advocada ella em va dir tot el que havia de fer, ella em va dir: *"per aquí, és això és allò, quelcom no ho aconseguiràs, quelcom sí ho aconseguiràs..."*. Llavors em sembla que això és molt important. Suposo que també, depenent del cas, en el meu cas no va haver agressió física, no era la primera vegada que jo rebia una agressió, llavors... Clar... hi han persones que segurament necessitaràn molt més suport psicològic. Per un altre costat, tinc, de nou, el privilegi de poder pagar-me una terapeuta, és la meua terapeuta amb la que més treballa poc després de l'inici de la pandèmia. Llavors, jo no vaig necessitar sessions de seguiment que, per exemple i afortunadament, l'Observatori les donen. Llavors jo crec que aquest acompanyament és important, idealment seria fonamental això dins de tots els casos, però en el meu particular el més important era un acompanyament jurídic. Llavors una de les qüestions que l'OND fa des del meu punt de vista és que... Fa un acompanyament jurídic molt tebi o sigui perquè amb la discriminació el que ha de fer-se és sancionar-se, una cosa que sembla que està tractant fer ara és seduir a les, per exemple, empreses, per a que no discriminin. Jo no crec que per allà vagi la cosa. L'objectiu central hauria de ser la sanció. El primer que em va proposar l'OND és una mediació, i és en el que més s'han centrat, a més una mediació sota les seves característiques, que és una mica el que he prè per què tampoc hi havia molt opció, hi havia després una sanció administrativa. Però no hi havia molt més. El tema és que cal, és difícil, però cal un acompanyament legal, perquè sí hi ha un buit legal és allà on a de enfortir-se l'acompanyament. Aquí tenim aquests buits legals en quant a delictes d'odi.

A més, zero presència de persones racialitzades a l'OND, la persona que era la mediatadora a més era una persona blanca. Totes eren persones blanques, no sé les seves identitats i orientacions de gènere, però no m'ho va semblar... és a dir, és un espai permejat, diguem, per una suposada neutralitat però que no és neutral. O sigui justament em sembla que per fer un acompanyament profund, en temes com aquests, hauríem de pensar-se inclús qui estan mediant. Que per un altre costat ha sigut molt simpàtica la mediatadora, molt equànime amb les paraules i les coses que deia, però de nou, crec que és tot molt complexe, estem donant els primers passos i queden moltes coses per millorar.

LGTBI-FÒBIA I RACISME

Parteixo que em considero més marica que gai, encara que gai és la identitat més visible, jo em denomino més com a marica que és una subjectivitat menys comercial, més dissident, doncs tot el que significa per a mi privilegi o té connotacions de raça i de classe molt marcades. Justament la discriminació, d'ambdues, crec que *"lo marica"* englova bé donar compte d'això, de qui sóc jo, és a dir si la persona em va dir el que em va dir enfront d'una petició legítima que era *"posa't la mascareta"* que a més va ser dita amb tota l'educació del món, era perquè aquesta persona de fet, llegia en el meu cos, llegia en el meu accent, en el color de pell, en el color de la meua mascareta, la postura del meu cos... Llegia tots aquests "indicadors" que en el sistema d'opressió que tenim, funcionen com a una opressió per mi. Llavors crec que és així com opera la discriminació. Em sembla clau entendre la desigualtat així. Per això és que la interseccionalitat forma un tipus d'agressió particular, és distinta en cada cas, se sumen totes aquestes, i fan que siguin més virulentes.

Més enllà de l'LGTBI-fòbia o racisme

Sense dubte dues que m'han marcat especialment, el fet de ser d'Equador per mi ha sigut en tot moment, en Espanya i Catalunya, perquè a més Equador és un país que va enviar molta migració, des de l'època que jo vaig arribar i, per tant, té una construcció social molt adversa. Diguem això, quan vaig arribar aquí, això va pesar molt, això mateix té a veure amb la colonialitat, llavors és anar amb aquesta idea de retard, de que són cossos que venen a servir, venen a ser cambrers, i venen a netejar a gent gran... i que venen a tenir cura dels nens. Llavors aquesta idea colonial ha marcat constantment també el meu habitar en Barcelona i Catalunya. Llavors és, diguem, a vegades una qüestió important. La classe no, perquè tinc el privilegi de classe també i d'haver-me format en la Universitat, malauradament, és pitjor en Llatinoamèrica per una qüestió de classe. Si mirem allà més bé la qüestió està per l'altre costat, en el sentit de tenir el poder i no el detriment.

Reflexes en l'entorn

A l'entorn de treball sense dubte, perquè jo sóc professor associat, som els professors amb més baix rang, i allò té a veure amb el fet que la majoria de professors, o sigui, més ben dit, és quasi inexistent el nombre de professors, professores titulars, que són racialitzades. Aquí jo noto això i aquest també és un càstig que té el sistema pels temes que fas, no només per el teu origen, o d'on vens, sinó per temes de gènere i antiracisme en el meu cas, que són temes que ara mig que importen algo, però durant tot aquest temps no importava res. Llavors clar que noto això en el meu treball, i també ho noto en el meu dia a dia, i diguem és una qüestió que tu tens la sensibilitat en aquests temes, és a dir, jo porto uns coneixements de gènere a casa i moltes vegades no t'entenen. Llavors és aquest procés de sensibilització, ho visc amb els meus amics i amigues d'aquí, amb la meva parella, haig d'educar-li molt... Sobretot en temes d'antiracisme. Llavors és algo que hi és constantment a la meua vida, és algo que no pot desaparèixer.

El paradigma polític

Nacionalment a mi em sembla que estem a anys llum encara de tenir debats seriosos en lo polític respecte a això. De nou, per començar, que la gran majoria de persones polítiques són blanques. Dóna el mateix que siguin d'Espanya o de Catalunya, són persones blanques, catalanes o espanyoles. I per tant, no hi ha un pensament crític per a repensar això. Em sembla que hi han pegats que es fan servir constantment. Per exemple, ara s'utilitza el discurs d'interculturalitat, et criden a cada moment per a que donis xerrades a l'ajuntament, i les dono, sí, perquè és important informar a la gent i que es faci coneixement que implica un procés d'interculturalitat per a trencar una mica aquesta idea colonial i racista que, hi és molt temps aquí. Però mentre no hagi espais de poder que siguin ocupats per persones racialitzades, i per persones que venen de fora, això no canviarà. Seguirà sent com un cúmul de bones intencions que no tenen un final realment que modifiqui conductes i formes d'entendre els diferents espais d'institucions.

I ara, tenim a l'extrema dreta, opino que és un fenomen global, que no és únicament part d'Espanya, és a tot arreu i considero que sí té a veure amb totes les reivindicacions que sí s'estan aconseguint sobretot en temes de gènere, i en tema de raça, no aquí, però diria en altres països sí. Llavors crec que això ha creat molta por, i diguem, aquesta reacció em preocupa. Em fa no sentir-me segur i és sense dubte una forma de preguntar-se si convé estar aquí, i és una pregunta que m'estic començant a fer també. O sigui me la segueixo fent des de fa 16 anys, també hi han coses bones, per això estic aquí, sinó m'hagués anat ja. Però que ara m'he estat arribant a fer una pregunta més... profunda.

És que l'extrema dreta que hi ha a Europa no és qualsevol extrema dreta, és l'extrema dreta que més por dona. Històricament així ha sigut, llavors em fa replantejar la meua instància aquí, sabent que ja sóc també d'aquí. Tinc la meua nacionalitat, però no només això, sinó que haver estat durant 16 anys em dona, un dret, jo crec, de dir que sóc d'aquí.

NARRATIVA 4: LA VIDA SE PARÓ EN MINUTOS

PRESENTACIÓN

Soy un chico Colombiano de 36 años. Migré hace un par de años a España. Tengo una pareja que desgraciadamente también vivió la agresión. Me encanta la música, especialmente la electrónica y la fiesta. Soy trabajador y familiar, aunque se encuentran en Colombia.

COMPRENSIÓN DE LA HOMOFOBIA

Nunca sentí homofobia hasta esta agresión. Pensé que en Barcelona hacían muchísimos eventos gays, que la gente era más abierta,... Así que ser agredido aquí fue algo que no me esperaba, nadie se lo esperaba. Venía de asociar la homosexualidad con el peligro, no tenía costumbre de abrazarme o de ir de la mano con chicos.

Este año hice 36 años y nunca me había planteado la palabra "homofobia". Quizás discriminación sí, pero porque está relacionado con otras luchas. Cuando sufrí la agresión quise aprender lo que significaba realmente homofobia, entender por qué me pasó a mí y qué quiere decir ser una persona homofóbica.

Ahora puedo decir que, para mí, homofobia es no aceptar a otras personas por sus gustos, que dos personas del mismo sexo puedan tener igualdad de condiciones, querer por igual, pasar un desamor o sentir lo mismo que las personas heterosexuales. Es la falta de empatía, y creo que estas creencias van ligadas a la cultura y a la religión. Los agresores no nos ven como personas normales, quien me gusta o me atrae no quita que sea un hombre ni que me sienta a gusto siéndolo.

Y DE REPENTE, ESTABA EN EL SUELO

El 29 de mayo, cansado del COVID, les dije a mis mejores amigos que nos viéramos por la noche en las torres Mapfre, para estar tranquilamente en la playa y hablar. También vino con nosotros una chica que había conocido ese día y su pareja.

Entonces nos encontramos con mis amigos. No íbamos con la intención de beber mucho, porque ellos habían venido en moto, yo debía irme pronto en transporte público. Solamente compramos 6 cervezas para las 6 personas que éramos (mi pareja, mis dos amigos y la chica con su novio). No llevábamos música ni nada, solo una manta para sentarnos. Estábamos hablando, abrimos las cervezas y de golpe todo pasó muy rápido. Escuché **"Maricones de mierda, el que alce la mirada le corto el cuello"**. Yo me giré pero era oscuro, estábamos a contra luz y sólo vi dos o tres siluetas. Yo estaba sentado y ellos de pie. Uno de mis amigos me dio un golpecito en el codo como diciendo **"¿De qué van estos?"**. Incluso pensé que tal vez venían a pedirnos fuego, pero no pensé que nos fuera a pasar nada. Además, en un principio solo vi a dos o tres, detrás había más personas pero no las vimos. En ningún momento se me pasó por la cabeza lo que nos iba a pasar.

De pronto, uno de ellos escupió a mi amigo. Él se limpió y dijo “Ostia” sorprendido, no grosero. Y eso fue el detonante. Luego todo eran patadas. Nosotros seguíamos en el suelo, no entendía qué pasaba, la playa estaba oscura. Me intenté levantar pero me dieron un puñetazo y caí al suelo, con ese golpe me abrieron la ceja y me dejaron medio inconsciente. A partir de aquí yo no recuerdo nada, lo que sé es lo que me han explicado o he visto en los vídeos. Intenté volver a incorporarme pero me dieron una patada en la cara que me dejó inconsciente y empecé a convulsionar. La pareja de amigos que eran la chica y su novio no fueron agredidos en ningún momento, y fueron a pedir ayuda a otro grupo que estaba a nuestro lado en la playa, pero ellos les respondieron “*salid de aquí*”, “*no nos traigáis el problema*”. Ninguno de ellos llamó a la policía. Mi pareja intentó protegerme, pero con tanto nivel de confusión fue a proteger a nuestro amigo, hasta que vió que yo estaba en el suelo convulsionando y que uno de los agresores iba a continuar pegándome. En ese momento se tiró encima de mí para protegerme con su propio cuerpo y le rompieron dos costillas. Si él no se hubiera dado cuenta y no hubiera venido a protegerme, yo estaría muerto.

Alguien vió que estaba realmente mal y pararon y se fueron a la discoteca de nuevo, pero no les dejaron entrar. Mi pareja llamó a emergencias, pero le dijeron que era muy difícil que las ambulancias llegaran donde estábamos, que sería más rápido que ellos me llevaran al Hospital del Mar, ya que estaba cerca. Entonces, me levantaron y me llevaron a pie.

Lo siguiente que recuerdo fue despertar en el hospital, angustiado y preocupado por los demás, hasta que vi a mi pareja. Al mirarme en el espejo vi la gravedad de lo que me había pasado, tenía puntos en la cara, sangre, la mandíbula hacia dentro... El médico me dijo que me daba el alta pero que debía ir a un cirujano maxilofacial para que me arreglara la mandíbula y quizás los dientes, pero eso no lo cubría la sanidad pública. Eran unos 6.000 euros. A partir de ahí empecé a sentir el agobio y salí del estado de shock. Nos reunimos con la alcaldesa de Barcelona, Ada Colau, y consiguió que me atendieran gratuitamente en un dentista de Torre de Baró, además que mi pareja y sus compañeras de trabajo hicieron un GoFundMe para recaudar el dinero necesario para el tratamiento más específico de aparatos. En el acompañamiento fue fundamental el trabajo del Observatorio Contra la Homofobia, que consiguió que diferentes administraciones se implicaran en el proceso de recuperación.

Más tarde, me enteré por las noticias que habían detenido a los agresores, la policía no me informó. Fue en ese momento en que empecé a sentir la agresión y lo que había pasado. Hasta el momento no tuve miedo, ansiedad ni nervios porque estuve inconsciente la mayor parte del tiempo. Al empezar a ver fotos y videos de los agresores empezaron las pesadillas y los pensamientos, ahora les ponía cara. Después de la primera rueda de reconocimiento empecé a experimentar ansiedad, tardé en poder desplazarme sin miedo y poder salir a la calle tranquilo, a tener miedo por cómo debía vestirme.

Las ruedas de reconocimiento y todos los trámites legales y judiciales me generaban ansiedad, salía de casa y me mareaba, me costaba respirar y a veces tenía que volverme a casa. Lo he pasado muy mal, he tenido pensamientos suicidas y siento que no es justo que yo esté así, nunca había tenido que tomar medicación hasta ahora.

Un día me desperté, quité el modo avión del móvil y tenía un mensaje que decía “*son las 2 de la mañana, ya veo que estás durmiendo con la persiana cerrada, estamos esperando a que tu novio se vaya a Barcelona a trabajar*”. Esto también pasó a manos de la policía y estoy tranquilo porque sé que son más pruebas para el juicio. Ahora solo espero que ganemos el juicio, lo tenemos que ganar.

Los abogados de la defensa se comportaron fatal con nosotros. Su defensa continúa asegurando que los agresores no estaban allí aquella noche. Además, un día el abogado los trajo a todos a la misma cafetería donde nosotros estábamos haciendo un pequeño descanso de las declaraciones, nos miraban e incluso se reían de nosotros. Ese día lloré mucho. Todo esto me generaba más rabia, impotencia y ansiedad.

EL OBSERVATORIO DESDE EL MINUTO UNO

L'Observatori fue quien estuvo conmigo desde el minuto uno. De hecho, Eugeni, el presidente, estuvo conmigo en la comisaría el mismo día que fui a denunciar y me ofreció los servicios del OCH. El psicólogo del OCH me ayudó mucho, yo le comenté que no tenía ganas de hacer nada, que tenía ansiedad por salir a la calle. En las sesiones de acompañamiento psicosocial me ayudó a perder ese miedo a ir a la playa, también le pude explicar mis malestares emocionales, pensamientos autolíticos, problemas derivados de la agresión. Veía un tren y pensaba en tirarme (me duraba una milésima de segundo y luego pensaba, que tontería), para mí nada tenía emoción, todo era lineal. L'Observatori ha hecho un gran seguimiento conmigo, cuando he necesitado un acompañamiento sin día agendado lo he tenido, incluso me llamaban de camino al trabajo. Sin duda es el apoyo más importante y el que más he valorado.

También estoy muy agradecido al abogado de l'Observatori. Creo que le ha dedicado mucho tiempo y ganas y que ha tenido mucha paciencia conmigo. Hemos acabado teniendo buena relación.

Como ya dije, no fui consciente de la agresión que viví hasta que empezaron las ruedas de reconocimiento y estas personas se volvieron más reales. Nuestro caso se volvió mediático, nos llamaban para hacer entrevistas en radios y televisiones. Yo acepté una de ellas y expliqué que el único acompañamiento que estaba recibiendo era por parte del Observatori, acompañamiento psicológico y que no recibía ningún tipo de ayuda más. Fue a partir de esa entrevista cuando el Ayuntamiento de Barcelona empezó a ponerse en contacto conmigo y me ayudaron con el pago del tratamiento. Aun así, sí que noté que por otro lado me faltó más apoyo. Yo no pido que me den dinero o una pensión, pero aquel día la alcaldesa nos dijo "*lo que necesitéis*", pero no he vuelto a recibir seguimiento por su parte. No hay ayudas, me he gastado mucho dinero en todo esto. No se me olvidará aquel día que fui a pedir una ayuda a la asistente social y me dijo que no existía presupuesto para las agresiones por homofobia. Hay ayudas para violencia de género, pero no para esto, por lo tanto no hay ayudas para el psicólogo, la medicación, etc. Yo no trabajaba, mi pareja tenía que hacerse cargo de ello... Creo que el día del ayuntamiento fue muy bonito, pero ha pasado un año en el que me han pasado muchas cosas a raíz de esto y no he tenido a quién recurrir.

Por parte de la policía se gestionó muy bien. Yo no creía que fueran a encontrar nunca a los agresores, pero cuando nos llamaron aluciné con toda la investigación que llevaron a cabo. Tenían muchísima información recopilada, videos de cámaras de seguridad, fotografías y otras pruebas que demostraban que habían sido ellos. Me sentí como en una película.

Ahora lo que nos queda es un proceso largo, hace un año y todavía no hay fecha de juicio, a los cuatro que nos agredieron nos han pasado muchas cosas, hemos cambiado. Hablo por mí, y mi relación con la agresión es diferente ahora que hace un año. Al principio, lo tenía claro, venganza, eso es lo que quería, que pagaran por ello. Lo sigo pensando, pero estoy agotado del proceso. No estoy aquí por el dinero que vayamos a pedir, deseo que esta gente recapacite, piense lo que hizo, lo que significó para nosotros, para mi pareja, para mí. Muy duro.

Desde que me pasó, tengo una sensibilidad especial cuando escucho una nueva noticia de homofobia o de violencia de género. Lo he vivido tan de primera mano que me da escalofríos. Ahora puedo hablar de ello. Ahora lo he resignificado e interiorizado en mi vida, y lo que veía antes todo como una mierda, en el proceso de acompañamiento he podido aprender, a dialogar con la violencia. No quiero que esto siga pasando.

5.3 L'amenança de l'extrema dreta en la garantia dels drets del col·lectiu LGBTI. I què podem fer?

“O es diu sí, o es diu no. Sí a la família natural, no a los lobbys LGBT. Sí la identitat sexual, no a la ideologia de gènere. Sí a la cultura de la vida, no a l'abisme de la mort. Sí a les fronteres segures, no a la invasió migrant. Sí a la nostra civilització i no a quines la volen destruir”

Giorgia Meloni, líder ultradretana italiana. 14 de juny de 2022.

L'extrema dreta s'ha apropiat de l'estratègia que en altre temps van ocupar les dones i/o les dissidències sexuals i de gènere per a generar polítiques públiques dirigides a visibilitzar i combatre la violència exercida contra elles sistemàticament pel fet de pertànyer a aquesta categoria.

La contínues condicions de precarietat, política i social ens ha ofert la irrupció de forces polítiques amb discursos obertament racistes, homòfobs i anti-feministes. Amb els primers aires d'un huracà que amenaça amb destruir una utopia encara en construcció, aixequem el cap preguntant-nos Què està passant? La resposta no és simple, ni podem atribuir-ho tot a un únic factor.

L'extrema dreta té un discurs retòric pretès en invasions exteriors protagonitzades per “musulmans” o “llatins”. Per contra, entre aquests “perversos” moviments, es troba també un enemic interior encarnat en el feminisme i el col·lectiu LGBTI, la “ideologia de gènere del qual” amenaça amb apartar als homes i les dones de les seves respectives tendències “naturals” i amb criminalitzar a “els homes” –una altra identitat– pel fet de ser-ho. Per si no fos prou, segons aquest moviment, dir totes aquestes “veritats” és actualment un acte d'heroisme, perquè una suposada “dictadura de la correcció política” imposada per “l'esquerra” silencia als seus dissidents amb una censura implacable.

Creiem que hem d'adoptar diferents estratègies per intentar paliar aquest augment de l'extrema dreta. En primer lloc, situar el problema en un individu aïllat desplaça el focus des del sistema que sustenta i legitima la seva pràctica cap a la seva ment “malintencionada” o “ignorant”. El sexisme, el racisme o el classisme deixen de ser sistemes socials per a convertir-se en disposicions psicològiques.

Al simplement dir “racistes”, “homòfobes” o “manipulables” a aquestes persones amb la intenció de “descobrir-les”, o provocar vergonya en elles, estem deixant intacta l'arrel del problema: això és, les estructures d'opressió i el conjunt de “veritats” que justifiquen les desigualtats entre persones assignades a diferents categories, entre elles a la categoria LGBTI.

Les polítiques d'identitat han estat i segueixen sent necessàries però tenen uns límits. Malgrat la seva llarga història, han tingut resultats limitats, perquè assumeixen que part del seu target és un sector de la població ignorant, infantilitzat, a diferència dels qui sí que estan adequadament conscienciats de la situació. Per això, els moviments d'esquerres hem de començar per qüestionar-nos els imaginaris pels quals construïm aquell "altre" antagònic contra el qual lluitar. És a dir, tots aquells atributs que projectem sobre l'opressor, allunyant-nos de qüestionar i modificar les estructures socials.

En segon lloc, no ens hem deixar emportar per l'agenda política que marca l'extrema dreta i que aconsegueix encendre debats i qüestionar drets de forma banal. Hem de construir discursos alternatius eficaços. És fàcil que l'individu psicologitzat (de forma individual) es senti "injustament silenciats" i, per tant, orgullós d'estar del costat de la veritat malgrat una "censura irracional". La vergonya i l'orgull són dues cares d'una mateixa moneda.

Això ho saben bé tots aquells col·lectius que s'han reapropriat dels insults sovint usats des de posicions de poder per a avergonyir-los per les seves formes de vida "immorals", com per exemple aquells col·lectius el subjecte polític dels quals són "els maricas" o "les bolleras". Per això, l'estratègia psicologitzant ha portat a l'extrema dreta a reapropriar-se també de l'antiga estratègia de l'orgull.

Les organitzacions i els col·lectius socials i LGTBI antifeixistes no podem romandre indiferents a la situació política i al context sociopolític de l'auge de l'extrema dreta a diferents indrets del món. Els seus postulats presenten un perill evident pel manteniment de drets col·lectius. Rebutgem de ple les idees que defensen en els seus programes, la limitació o eliminació de diferents assoliments socials, aconseguits a peu de carrer, després de molts anys de lluites, i defensant des de tots els àmbits socials, els drets i llibertats que tota persona ha de gaudir. No podem consentir que posin en perill principis bàsics d'una societat justa i integradora, on els poders públics han d'estar al servei de la ciutadania, sense exclusions, garantint els nostres drets, però protegint de forma especial als col·lectius que poden estar en major situació de vulnerabilitat, les quals no poden ser abandonats a la seva sort, mitjançant la trucada de polítiques neoliberals que ha han demostrat, en el passat i en diferents llocs, qui són els que acusen i qui patim les conseqüències.

No podem admetre que siguin qüestionades les lleis implementades per a intentar combatre el masclisme, com un mal intrínsec a la nostra societat, i protegir les dones d'una violència de gènere que dia rere dia s'evidencia no sols en els casos més dolorosos i mediàtics, sinó en molts altres aspectes de la vida social, laboral i familiar en el nostre entorn més immediat. Necessitem urgentment construir estratègies allunyades de la metàfora que situa els sistemes d'opressió a l'interior de les persones per a col·locar-los a la frontera entre l'individu i la societat. Centrem-nos, d'una banda, a denunciar les pràctiques sexistes, classistes, homòfobes, racistes i capacitistas que, encara que poden ser realitzades per individus, únicament són possibles en la mesura que nien en els sistemes que sustenten i legitimen les desigualtats. I, d'altra banda, dediquem els nostres esforços a transformar els fonaments que sustenten aquests sistemes de desigualtat. Per a això, cal i urgent generar amplis espais de debat i construcció d'alternatives enfront de l'auge transnacional de l'extrema dreta.

5.4 Quadre de consensos i dissensos

CONSENSOS	DISSENSOS
• Necessitat de pedagogia com a promotora de canvi social en quant a la diversitat afectiva sexual i de gènere. • No s'imaginem l'episodi viscut fins que esdevé. • La discriminació es presenta de manera interseccional. • Persones, grups i institucions no reconeixen (o no prenen per vàlides) les identitats de les persones trans. • Processos lents i fatigosos emocionalment en els itineraris oficials de denúncia (penal i administratiu). • Agraeixen l'acompanyament, tant psicològic com legal, de l'Observatori Contra l'Homofòbia. • Falta d'informació i sensibilització dels i de les professionals de la salut. • L'extrema dreta com a motor de legitimitat de la proliferació de discursos d'odi.	• Atenció rebuda per part dels cossos i forces de seguretat. • Afectació psicològica de les experiències discriminatòries viscudes. Diferents graus de conseqüències psicològiques. • Percepció de la categoria víctima com a una etiqueta que genera subjectivitat. • Itinerari jurídic i/o legal com a única estratègia de reparació de dignitat. • Efectivitat en els recursos del teixit associatiu i institucionals. • Diferents graus de conseqüències psicològiques. • Les participants assenyalen diferents problemàtiques entorn l'LGTBI-fòbia: sistema cisheteropatriarcal; prejudicis cap al col·lectiu; ignorància i manca d'informació; legitimitat extrema dreta discursos d'odi; manca de referents.

6. CONCLUSIONS I RECOMANACIONS

6.1. Conclusions generals

El 2021 l'Observatori Contra l'Homofòbia ha registrat el major nombre d'incidències (284), que representa un increment de 50,3% respecte de l'any anterior. Aquest augment pot estar motivat per un creixement de conductes discriminatòries i/o agressions o, bé, perquè augmenta el nombre de persones afectades que, finalment, decideixen comunicar la situació viscuda. El registre d'incidències ens serveix per indicar algunes pautes sobre la situació de l'LGTBI-fòbia a Catalunya.

En termes generals **el col·lectiu d'homes gais continua sent el que més incidències reporta**, arribant aquest any a 70,3%, quasi una tercera part del total. **El percentatge de les incidències registrades pel col·lectiu trans ha augmentat, sobretot en referència a les dones trans, a l'igual que identitats de gènere** (persones no binàries) o **orientacions sexoafectives invisibilitzades** (bisexuals i asexuals).

En 2021 hem experimentat un increment d'incidències registrades pel col·lectiu trans, sent el segon any que registrem les incidències especificant si han afectat a dones o homes trans, afectant quasi en la seva totalitat a dones trans (12,3% dones vs 3,4% homes trans). Aquesta diferència entre el col·lectiu d'homes i dones trans pot ser deguda a diversos factors, tot i que Coll-Planas i Missé (2018) destaquen: la major dificultat i menor oportunitat laboral per a les dones trans, més exposició a situacions d'assetjament i discriminació i més visibilitat corporal (tenen menys "passing").

En relació amb les dones lesbianes succeeix el contrari. Aquest 2021 ha davallat el registre d'incidències 3 punts (7,8%) tot i que el número absolut augmenta (19). Com hem comentat, hi ha hagut un augment en col·lectius invisibilitzats com el bisexual, asexual o interseexual. Ignacio Elpidio Domínguez ja assenyala en el seu llibre *Bifòbia* (2017) que una de les característiques principals és la seva invisibilitat, fora i dins del col·lectiu. Tanmateix, l'informe *Diagnòstic de les diferents realitats, posicionaments i demandes de la població intersexual/ amb DSD*¹, realitzat per l'Ajuntament de Barcelona, alerta de la preocupant invisibilitat del col·lectiu i d'escolta de les seves demandes, perquè aquesta invisibilitat podria contribuir a la no expressió de situacions discriminatòries.

Segons aquestes dades registrades, sembla necessària la realització d'actuacions que arribin als col·lectius que es troben més invisibles, com ara les dones lesbianes, les persones bisexuals, trans i intersexuals i donar a conèixer la Llei 11/2014 a tota la societat perquè qualsevol persona amb una orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere no normativa pot veure's involucrada en un episodi LGTBI-fòbic.

La mitjana d'edat de les persones que pateixen una agressió/discriminació i que ho comuniquen a l'OCH és de 33,4 anys i es manté estable al llarg dels anys. Les franges entre els 18 i els 45 anys esdevenen quasi tres terços de totes les incidències, sent les franges de 26 a 35 i de 18 a 25 anys les més nombroses. En canvi, les persones que se situen als extrems del contínuum, sobretot les persones d'edat més avançada, són les que menys incidències registren. De fet aquest, any no hem registrat cap incidència d'una persona de més de 61 anys. Això pot ser degut a les implicacions que pot tenir el fet de denunciar, com podria ser la sortida de l'armari (Mesquida González et al., 2017).

(1) L'informe pot consultar-se al següent enllaç: https://ajuntament.barcelona.cat/feminismes-lgtbi/sites/default/files/documentacio/p_4.2_diagnostic_interesex_cat_.pdf

En relació a la distribució territorial de les incidències, **Barcelona continua sent la província més destacada amb un total del 44,7% (297), la gran majoria ocorregudes a la ciutat de Barcelona (118)**. L'elevat nombre d'incidències a l'àrea de Barcelona ciutat pot estar motivat per la creació del Centre LGTBI; espai que aglutina diverses entitats històriques de l'associacionisme LGTBI de la ciutat de Barcelona i que està ubicat en el ple centre de la ciutat, en un dels districtes amb més visibilitat per al col·lectiu LGTBI (Guasch, 2011) i aquesta visibilitat pot contribuir al coneixement dels recursos i serveis que ofereix l'OCH. També, pot ser degut a una millor coordinació i al treball en xarxa entre les diferents entitats, de manera que ens fem més visibles i conegudes per la ciutadania. A destacar en aquesta tasca el protocol per tractar les situacions d'LGTBI-fòbia a la ciutat de Barcelona. Hem registrat incidències en 62 localitats diferents, sent la gran majoria en la Província de Barcelona.

Malgrat que la distribució territorial ens aporta un coneixement general de les diferents àrees geogràfiques analitzades, aquestes són més concises quan es calculen tenint en compte **la projecció territorial; és a dir, tenint en compte la proporció poblacional a cada territori. En aquest sentit, la projecció territorial de les incidències registrades a les quatre províncies de Catalunya continua amb un patró similar als darrers anys, sent Barcelona la que registra un major percentatge, seguit de Tarragona, Girona i Lleida**. Fora de la ciutat de Barcelona, el registre d'incidències es situa als nuclis urbans de Catalunya amb més població, com poden ser L'Hospitalet de Llobregat, Badalona, Terrassa, Tarragona, Manresa, Girona, Santa Coloma de Gramenet o Sabadell. En el 2021, el percentatge a Barcelona ha estat molt similar, en relació a les províncies de Tarragona, Girona i Lleida hi ha hagut un augment respecte a anys anteriors, destacant Tarragona on s'ha doblat el número d'incidències. Tanmateix, continuem tenint la necessitat de coordinar-nos amb entitats, administracions i personalitats d'aquests territoris per publicitar-nos i donar a conèixer els nostres serveis, amb l'objectiu d'incrementar el nostre impacte territorial i estendre'l a tota Catalunya.

La gran majoria d'incidències s'han registrat els mesos de juliol, setembre i octubre (16,9%, 14,4% i 10,9% respectivament). Amb aquestes dades i comparant amb les anteriors, sembla ser que juliol i setembre son mesos on més incidències es registren.

i sembla que, en comparació amb els anys anteriors (període 2017-2018), aquest s'ha avançat un mes; destacant els mesos d'abril, juliol i setembre en les dades obtingudes el 2017 i 2018 i desembre l'any 2018. Els resultats d'aquest 2021 es podrien explicar per la mediatització de dos situacions cabdals, l'agressió múltiple a la platja de Somorostro i l'assassinat del jove Samuel Luiz a Galícia.

El 50,4% de les incidències es produeixen en cap de setmana, sent en temporalitat més reduït que la resta de la setmana. Tot i que en aquest indicador ens manca la informació de forces situacions que no tenim hora i data concreta (N=119), ens dona una pista aproximada de quan succeeixen les incidències. Això suposa que si fem la projecció temporal, gran part del registre d'incidències i l'inici de la seva gestió s'ha de realitzar en els cap de setmana on els recursos acostumen a ser més minsos.

La gaifòbia continua sent la vessant discriminatòria que més incidències registra (58%), el que representa més de la meitat de les incidències registrades i una xifra molt similar a l'any passat. Aquest fet pot ser degut a la visibilitat de les pràctiques afectives en els espais públics i privats.

El mitjà de discriminació majoritari de les situacions discriminatòries registrades s'han produït de manera presencial, amb un 81%, amb molta diferència de les següents tipologies. Les no presencials reflecten el 13,4%, englobant les incidències virtuals. Per damunt del llindar del 5% el suport físic, com poden ser pintades, graffitis o cartelleria amb contingut LGTBI-fòbic.

Pel que fa les dades sobre el **context**, cal recalcar, **que la majoria d'incidències es produeixen en l'espai públic (56,2%), concretament en la via pública seguit, amb molta diferència, el transport públic**. L'espai privat ha tingut una devallada important a nivell percentual respecte a l'any passat (18,7%) i destaquen els àmbits de l'habitatge i laboral. Tanmateix, els espais privats de concurrència pública destaquen l'espai d'oci nocturn i l'espai gastronòmic, encara que, s'ha de tenir en compte que en nombres absoluts, les situacions són molt reduïdes degut a que aquest any s'han reprès les activitats d'oci i lleure i establiments oberts públic (bars, restaurants, cafeteries...) degut a la flexibilitat de les restriccions que estaven imposades.

Finalment, si creuem les agressions amb el tipus d'LGTBI-fòbia, podem observar que les agressions verbals i físiques predominen en les situacions de gaifòbia, amb molta presència a la via pública. En les situacions de lesbofòbia, a part de les agressions verbals, també destaca l'assetjament, que acostuma a presentar-se en diferents àmbits, habitatge o laboral. Pel que fa les situacions de transfòbia, destaca el tracte inadequat i també les agressions físiques, presents en la via pública. Finalment, les incidències registrades com a generalistes (LGTBI-fòbia), és a dir, que afecten a tot el col·lectiu LGTBI, estan relacionades amb discursos d'odi i comportaments vandàlics i exaltació de l'LGTBI-fòbia. Aquest any hem registrat situacions discriminatòries a diferents col·lectius com l'asexual o l'intersexual.

Les dades mostren que queda camí per recórrer. S'han de millorar les atencions, per a que dones lesbianes i persones trans no sentien els seus drets vulnerats i per a que les professionals no caiguin en prejudicis ni estereotips (Guasch, 2011) i que cal eradicar els valors sexistes i heteropatriarcals que, avui dia, encara sustenta la nostra societat.

Les situacions d'LGTBI-fòbia registrades són diverses, tant en els àmbits en les quals es produeixen com en la tipologia de les agressions, etc. Pel que fa als itineraris jurídics que segueixen les incidències, la infradenúncia és una dada rellevant. Aquest 2021, degut a repensar els itineraris, la infradenúncia continua sent l'itinerari més freqüent amb un 36,3%, seguit de prop de l'itinerari penal, amb un 32,4%. Tot i reduir-se considerablement les situacions que no recorren cap itinerari, s'ha fet l'esforç de trobar vies alternatives de reparació de la dignitat. *L'informe de l'Observatori de les discriminacions a Barcelona 2019* impulsat per la OND alerta sobre aquest fenomen, que es pot donar per diversos motius com poden ser la falta de recursos, la desconfiança en les administracions, la fatiga emocional d'un procés llarg (sigui per via penal, administrativa o d'altres) o optar per altres tipus d'estratègies que no passen per recórrer un itinerari oficial. Tanmateix, el procés penal és un itinerari present aquest 2021 augmenta considerablement respecte l'any anterior (32,4% al 2021 i 22,7% al 2020); el que indica que moltes agressions físiques i amenaces són denunciades a les autoritats competents.

Des d'una mirada més psicosocial, és el segon any que registrem l'acompanyament psicosocial com itinerari com són les incidències que només han estat en el **servei psicosocial de l'OCH com un element reparador de la seva dignitat**, tot i que ha hagut una forta davallada de només utilitzar aquest itinerari (5%). **Destaquem per això, altres itineraris de reparació que no son oficials de denúncia, com el comunicat públic (13,4%)**, que serveix per a problematitzar els fenòmens d'LGTBI-fòbia en els diferents contextos on succeeixen. Tanmateix, **s'han observat consensos i dissensos sobre la vivència de les situacions discriminatòries i el seu posterior abordatge per part de diferents agents socials i institucionals**, tant com les estratègies utilitzades per les mateixes persones afectades.

Existeix una ambivalència de les vivències de les persones afectades en relació amb els cossos i forces de seguretat. En ocasions, al interposar la denúncia, s'ha fet palpable el desconeixement de la realitat de l'LGTBI-fòbia i/o de la Llei 11/2014 amb el risc de que les víctimes rebin missatges dissuasius, fins al punt que decideixin no denunciar el fet. Tota

aquesta situació genera una doble victimització o revictimització a la persona agredida, amb tot el que suposa una sèrie d'impediments per donar continuïtat a la denúncia o el procés jurídic i, en especial, la manca d'atenció integral a la víctima, fet que comporta una afectació emocional i psicològica que pot arribar a ser greu. Cal dir, que en altres incidències, les persones afectades han rebut l'adequat suport i tracte per part dels cossos i forces de seguretat, fins i tot, considerant la motivació dels fets discriminatoris com a possible delicte d'odi i no com, per exemple, un robatori o una baralla.

Així mateix, un altra element a considerar és la dificultat d'identificar a les persones agressores; aspecte central per a la consecució de l'itinerari jurídic i legal. És per aquest motiu que els anàlisis de casos i les narratives assenyalen altres estratègies que poden ser principals i/o complementàries al recorregut jurídic, amb l'objectiu de reparar la dignitat que s'ha vist malmesa per la vivència discriminatòria. Aquestes estratègies passen des d'un comunicat públic, per fer incidència política i problematitzar l'LGTBI-fòbia a un nivell mediàtic, una exposició de la situació (fet per les mateixes afectades), en les seves xarxes socials i/o internet a nivell d'alerta i com desfogament del què acaba de succeir, o una mediació amb la part agressora. Ara bé, s'ha d'anar amb cura amb aquestes estratègies perquè, una vegada la situació agafa un volum considerable a nivell mediàtic, pot escapar del nostre control, tenint el risc de no poder gestionar-la i comportar conseqüències psicosocials.

L'any 2021 ha estat fortament marcat per la “tornada a la normalitat progressiva” de la situació pandèmica, que ha generat una sèrie d'impactes sobre la població en general, i també ha tingut uns impactes específics en problemàtiques estructurals prèvies, com és el cas de l'LGTBI-fòbia. La situació pandèmica **ha agreujat la intensitat de sentiments negatius influint en les vivències LGBTIfòbiques.**

Aquest any hem volgut posat també l'accent en l'auge de l'extrema dreta a nivell transnacional. Aquesta s'ha apropiat de l'estratègia que en altre temps van ocupar les dones i/o les dissidències sexuals i de gènere per a generar polítiques públiques dirigides a visibilitzar i combatre la violència exercida contra elles sistemàticament pel fet de pertànyer a aquesta categoria.

La contínues condicions de precarietat, política i social ens ha ofert la irrupció de forces polítiques amb discursos obertament racistes, homòfobs i anti-feministes. Amb els primers aires d'un huracà que amenaça amb destruir una utopia encara en construcció, aixequem el cap preguntant-nos Què està passant? La resposta no és simple, ni podem atribuir-ho tot a un únic factor.

Les organitzacions i els col·lectius socials i LGBTI antifeixistes no podem romandre indiferents a la situació política i al context sociopolític de l'auge de l'extrema dreta a diferents indrets del món. Els seus postulats presenten un perill evident pel manteniment de drets col·lectius. Rebutgem de ple les idees que defensen en els seus programes, la limitació o eliminació de diferents assoliments socials, aconseguits a peu de carrer, després de molts anys de lluites, i defensant des de tots els àmbits socials, els drets i llibertats que tota persona ha de gaudir.

Necessitem urgentment construir estratègies allunyades de la metàfora que situa els sistemes d'opressió a l'interior de les persones per a col·locar-los a la frontera entre l'individu i la societat. Centrem-nos, d'una banda, a denunciar les pràctiques sexistes, classistes, homòfobes, racistes i capacitistas que, encara que poden ser realitzades per individus, únicament són possibles en la mesura que nien en els sistemes que sustenten i legitimen les desigualtats. I, d'altra banda, dediquem els nostres esforços a transformar els fonaments que sustenten aquests sistemes de desigualtat. Per a això, cal i urgent generar amplis espais de debat i construcció d'alternatives enfront de l'auge transnacional de l'extrema dreta.

L'OCH és un agent clau en el registre i tractament de situacions discriminatòries per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere. El present informe i els que el precedeixen constaten la necessitat de documents que plasmin la situació de l'LGTBI-fòbia en el nostre territori. Tanmateix, des de l'OCH tenim la necessitat de realitzar autocrítica i veure en què podem millorar els nostres serveis i procediments, dels quals es nodreix l'elaboració de l'informe.

L'elevat registre d'incidències que contempen una agressió verbal, física i/o odi pot ser un indicador que la ciutadania té com a referent a l'OCH per a tractar i gestionar la situació d'agressió a un nivell jurídic i psicosocial. Tanmateix, hi ha altres tipologies d'agressions, potser més subtils i normalitzades, com podria ser el tracte inadequat en un establiment comercial, en un centre mèdic o escolar, que tenen un percentatge de registre molt menor. Aquest fet pot ser degut a que la societat no percep a l'OCH com un agent d'intervenció en aquestes situacions discriminatòries, de manera que es canalitzen a través d'altres agents o no arriben a ser canalitzades.

S'ha de treballar conjuntament, i així ho hem expressat, amb els diferents agents socials i institucionals que tracten situacions de discriminació per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere. La coordinació sobre informació i recursos és imprescindible per a poder oferir una atenció integral a les persones afectades amb l'objectiu de reparar la seva dignitat, així com també ho és la formació. L'equip de professionals i la societat, en general, ha d'estar sensibilitzada i formada sobre violències i drets humans per tal de prevenir i evitar que situacions com les presentades en aquest informe no es tornin a repetir.

6.2 RECOMANACIONS

Presentem 26 recomanacions per incidir en unes polítiques públiques feministes i amb la perspectiva de la diversitat afectiva sexual i de gènere dirigides al col·lectiu LGTBI enfocades a prevenir, detectar i intervenir l'LGTBI-fòbia en els diferents àmbits de la vida social en la que té presència.

1. La prevalença, un any més, són les agressions físiques i verbals en l'àmbit de la via pública, com les incidències més registrades. Aquest fet fa imprescindible l'execució de polítiques públiques que aturin la violència que pateix el col·lectiu LGTBI. Tanmateix, cal garantir la seguretat, l'acompanyament i atenció legal i psicosocial a les víctimes d'LGTBI-fòbia en tot el seu itinerari. Proposem les següents mesures:

- (1)** Compliment de les recomanacions que surtin de l'informe final de l'actual Grup de treball contra l'LGTBI-fòbia en el marc de la Comissió d'Igualtat de les Persones del Parlament de Catalunya. En aquest grup han intervingut diferents agents socials i institucionals que aborden les violències que pateixen les dissidències sexuals i de gènere;
- (2)** Posar en funcionament recursos eficients i propers a les víctimes i/o persones afectades amb el reconeixement d'aquest status, que puguin donar un servei pragmàtic i eficaç en temps real i
- (3)** Desenvolupar un sistema eficaç per poder identificar i detenir a les persones agressores i evitar, d'aquesta manera, que tot l'itinerari de la denúncia quedi aturat, pendent d'aquesta identificació.

2. Demanem salvaguardar les llibertats públiques de les dones lesbianes i bisexuals, impeding actitudes que invisibilitzin les seves expressions afectives i sexuals. Cal potenciar la memòria històrica lèsbica i bisexual mitjançant el reconeixement de les aportacions de diferents dones lesbianes i bisexuals en l'art, la música, la política, la ciència, l'activisme,

etc. Tanmateix, la visibilitat de dones lesbianes i bisexuals continua sent molt reduïda en l'espai públic i és, per aquest motiu, que instem a les diferents administracions públiques competents a incorporar en els nomenclàtors de carrers, places, avingudes, parcs, el nom de dones lesbianes i bisexuals per a contribuir a una major visibilitat.

3. El protocol d'accés a les tècniques de reproducció humana assistida (RHA) per a dones lesbianes, bisexuals i homes trans, aprovat l'agost de 2016, requereix un seguiment de la seva aplicació i de recursos necessaris per a la seva correcta implementació. Per tal de fer-ho possible caldria la participació de totes les parts implicades: Departament de Salut, Àrea LGTBI de la Generalitat, professionals de la medicina i entitats implicades. Urgeix fer campanyes divulgatives per fer possible el coneixement del seu contingut a les possibles beneficiàries. Cal destinar els mitjans necessaris per a la seva implementació a tot el territori.

4. Potenciar mecanismes encaminats a oferir una visió més precisa de l'estat de l'LGTBI-fòbia en els diferents territoris de Catalunya. Com podem veure a les diferents gràfiques, el número de casos reportats és especialment alt a la província de Barcelona i de forma destacada a la capital. Necessitem intensificar eines que facilitin l'arribada d'incidències. És imprescindible destinar recursos per implementar, de manera transversal, les polítiques públiques cap a la prevenció, detecció i intervenció d'aquestes discriminacions. Alhora, caldria establir convenis amb Ajuntaments i entitats LGTBI d'arreu del territori que poguessin intervenir com antenes, tot establint una xarxa de coordinació. Tanmateix, és necessari encaminar-se cap a l'equitat territorial pel que fa la implementació dels serveis d'atenció de la Xarxa de Serveis d'Atenció Integral (SAI) o Punts LGTBI/Diversitat afectiva sexual i de gènere i dels recursos disponibles en les accions, mesures i/o protocols ja implementats o en curs d'implementació.

5. L'àmbit d'internet i xarxes socials és el tercer que més incidències registra. La situació pandèmica va accentuar forçadament la forma de comunicar-nos i van incrementar les incidències en aquest àmbit. És necessari abordar les violències digitals a través de mecanismes i recursos que s'encaminin a la seva prevenció i detecció, i òbviament, establir pautes per a la intervenció front la violència digital en forma d'insults, amenaces, xantatge, rumorologia, assetjament, entre altre tipus de violència, que vagin més enllà dels codis d'ètica de les diferents xarxes socials i plataformes digitals.

6. L'àmbit de l'habitatge és el segon que més incidències registra. Proposem:

- (1)** Valorar un parc d'habitatge públic per a ajudar a l'emancipació de joves LGTBI (si més no, aquells que es trobin en una situació de vulnerabilitat donada la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere);
- (2)** És necessari treballar amb entitats que lluiten pels drets a un habitatge digne i elaborar un protocol d'actuació en casos de vulneració i/o discriminació en l'accés a un habitatge per l'orientació sexual, la identitat i/o l'expressió de gènere de les persones que volen llogar un pis, casa o habitació i
- (3)** Potenciar recursos per la resolució de conflictes en el veïnatge i/o el nucli de convivència.

7. Implementar el protocol de prevenció, detecció i intervenció de situacions discriminatòries per motius d'orientació sexual i identitat i/o expressió de gènere a les xarxes de transport metropolità de Barcelona (TMB) que ja s'ha començat a treballar amb els organismes corresponents. En els últims anys, podem observar com hem registrat incidències ocorregudes en el transport públic. El protocol pot encabir-se dins del projecte i campanya Viatja amb Karma i amb la qual es va treballar el protocol de prevenció de l'assetjament sexual i per raó de sexe. Tanmateix, aquest protocol ha d'estar acompanyat d'una formació en diversitat afectiva sexual i de gènere a les persones treballadores de la xarxa de metro i autobusos a través de: 1) càpsules informatives i pedagògiques penjades en la web de TMB on es tractin conceptes bàsics sobre la diversitat afectiva sexual i de gènere i indicadors sobre un tracte adequat a totes les realitats i 2) formacions més extenses en el temps amb un pla de treball planificat i esglaonat pel personal treballador.

8. Instem a que es pugui presentar la denúncia per LGTBI-fòbia en qualsevol comissaria dels Mossos d'Esquadra de Catalunya, independentment de la qualificació que es faci, a posteriori, dels fets denunciats (penal, administratiu o altres tipus d'itinerari). Caldria disposar de l'organisme coordinador de polítiques LGTBI per tal que fos l'estament a qui els Mossos comunicuessin les denúncies catalogades com a infraccions administratives. En aquest sentit proposem:

(1) La possibilitat d'apropar els agents dels Mossos d'Esquadra a espais on es troba la víctima i/o persona afectada és una mesura imprescindible per poder abordar el gran problema que indica la infradenúncia detectada en aquest informe.

(2) Indagar i detectar estratègies de reparació de la dignitat de les persones afectades que no passen per recórrer un itinerari oficial de denúncia i legitimar-la com a procés de recuperació. Això afectaria a la infradenúncia (en estadístiques oficials) però s'encamina a tenir en compte altres processos de recuperació i/o restauratius del benestar psicosocial de la persona.

(3) Cal establir els mitjans necessaris per dotar els cossos de seguretat, tant de les diferents policies com de seguretat privada, de la formació adient per tractar de forma digna, i d'acord amb la legalitat, al col·lectiu LGTBI i especialment a les persones trans.

9. Aprovar el reglament del règim sancionador contemplat en la Llei 11/2014 i en la Llei 19/2020, de manera que es faci i agilitzin els processos d'instrucció i sanció, derivats de les denúncies rebudes per possibles infraccions de la llei. Aquest reglament ha de ser incorporat en tot el procés sancionador i requerirà dels recursos i mitjans adequats per al seu perfecte desenvolupament. Tanmateix, de nou, instem a la Generalitat de Catalunya a executar la recomanació que el Síndic de Greuges va fer el 22 de juliol de 2017, amb número de registre S-37886/2017, al Departament de Treball, Afers Socials i Famílies (després de la reestructuració i per competències, a l'actual Direcció General de Polítiques LGTBI+ del nou Departament d'Igualtat i Feminismes), en què s'indica que caldria que es reconegués a l'OCH, la condició d'interessada en els procediments administratius que afectin els drets de les persones LGTBI i que cal pronunciar-se respecte d'una situació de discriminació, a l'empara de la Llei 11/2014. Tanmateix, la creació de l'organisme coordinador de polítiques LGTBI, permetria una major efectivitat en la implementació i seguiment de totes les mesures pedagògiques en els diferents àmbits que recull la Llei, per a una veritable transformació social, traslladant la feina tècnica realitzada i per implementar unes polítiques públiques LGTBI efectives.

10. La pedagogia ha de ser una eina de transformació social, cal reforçar i ampliar les formacions amb una perspectiva de la diversitat afectiva sexual i gènere adreçades al funcionariat públic, en específic en l'àmbit de la justícia, la salut, l'educació, els serveis socials, transport públic i els cossos i forces de seguretat.

11. Instem a les administracions públiques a oferir mecanismes àgils i despatologitzadors en relació a la burocràcia administrativa, a una adequació a dels formularis a les diferents realitats sexuals, de gènere i familiars, la regulació normativa del canvi de nom i la casella registral sexe de persones menors, no binàries i migrades, d'aquestes últimes demanem un respecte a la identitat en els documents administratius (permís de residència, treball, etc.). Adequació inclusiva de tota la documentació administrativa, especialment en els diferents registres, per a evitar situacions de violència institucional vers les diversitats familiars. Ens trobem deficiències comprovades a diferents registres civils del territori, on s'han detectat disfuncions a l'hora de gestionar expedients de canvi de nom registral, omissions de la diversitat familiar LGTBI a diferents formularis oficials, així com tracte inadequat per professionals de la salut que desconeixen les realitats del col·lectiu LGTBI.

12. Garantir els drets i llibertats de les persones intersexuals, impulsant mecanismes que visibilitzin la realitat de les mateixes. Actualment, en el nostre context, només comptem amb un estudi realitzat per l'Ajuntament de Barcelona sobre les demandes de la població intersexual/amb diferències del desenvolupament sexual (DSD) que tracta les demandes específiques del col·lectiu i a l'estigma que enfronten. Calen recursos per donar resposta a les seves demandes específiques.

13. Dins del col·lectiu LGTBI existeixen diferents poblacions que segons les seves interseccions poden estar en situacions de major vulnerabilitat, com poden ser les persones grans, les migrades i les treballadores sexuals. Proposem tres mesures específiques:

(1) Cal establir programes específics adreçats a les persones grans LGTBI per poder garantir el ple desenvolupament dels seus drets i llibertats, que en moltes ocasions es veuen vulnerats per manca de recursos i de coneixement sobre les seves necessitats i discriminacions.

(2) Vetllar pel degut compliment de les peticions d'asil polític i/o refugi per part de les persones LGTBI perseguides als seus països d'origen, tot incorporant més recursos personals i materials per atendre les necessitats d'aquestes persones. Proposem: (1) Necessitat d'una perspectiva feminista i formació en diversitat afectiva sexual i de gènere en els procediments d'asil; (2) Model més flexible en els itineraris d'intervenció; (3) Promoure un canvi d'actitud per part de la societat receptora cap a la població migrada LGTBI; (4) Foment de programes específics pel desenvolupament personal i professional de les persones migrades LGTBI; (5) Agilització de les tasques administratives i burocràtiques en els documents pertinents; (6) Perspectiva interseccional en la fase d'acollida i procediment d'asil i (7) Foment de la xarxa comunitària en els projectes d'intervenció.

(3) Implementar programes específics per al col·lectiu de treballadores sexuals, escoltant les seves veus i demandes, estigmatitzades per la societat i que poden tenir major risc de viure situacions de precarietat.

14. D'acord amb la Llei 11/2014 es fa imprescindible, 7 anys després de la seva entrada en vigor, desenvolupar de forma extensa, rigorosa i d'acord amb les entitats LGTBI especialitzades, un protocol d'atenció a la víctima que mandata el punt f) de l'article 18: Aplicar un protocol per a tractar íntegrament i adequadament les víctimes d'agressions per raó d'orientació sexual, identitat de gènere i/o expressió de gènere. Es fa del tot

necessària la creació d'un grup de treball que elabori un protocol d'atenció a la víctima d'LGTBI-fòbia, que sigui d'ús obligatori per a tots els agents implicats en el seu abordatge i en totes les seves possibles expressions i amb tots els itineraris que sorgeixen fruit d'una incidència. Cal determinar, mitjançant aquest protocol, les diferents pautes a dur a terme quan una persona LGBTI és objecte d'una agressió i/o discriminació, a fi de preservar en tot moment la seva dignitat i poder realitzar totes les actuacions adients per gestionar la denúncia i el seu correcte recorregut.

15. Implementació de la perspectiva de la diversitat afectiva sexual i de gènere i de la coeducació en el nostre sistema educatiu, de caràcter obligatori i transversal per eradicar l'assetjament escolar per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere, incidint en les vessants de prevenció, detecció i intervenció. Cal desplegar l'article 12 de la Llei 11/2014, dedicat a l'educació, i desenvolupar mesures que afavoreixin la convivència en la diversitat i que tinguin en compte tots els models familiars. Cal promoure la participació de les entitats LGBTI en el seguiment i avaluació del protocol i escoltar les veus dels nostres infants i adolescents, allunyant la construcció d'aquestes polítiques d'una mirada adultocèntrica. Proposem:

- (1) Transversalització del contingut en diversitat afectiva sexual i de gènere en el sistema educatiu (infantil-universitats);
- (2) Implementació efectiva del protocol de prevenció, detecció i intervenció de l'assetjament escolar enfront les persones LGBTI superant la lògica identitària;
- (3) Promocionar els valors de la coeducació i de la diversitat afectiva sexual i de gènere en els documents del Pla d'Acció Tutorial (PAT) i normatives de convivència;
- (4) Formació als agents de la comunitat educativa i
- (5) Impulsar recerques de temàtiques LGBTI a les universitats, complint el recollit en l'article 39 de la Llei 11/2014, la garantia estadística, que versa sobre l'obtenció de dades estadístiques i recerques qualitatives.

16. Lligat amb el punt anterior, s'ha de prestar especial atenció al ciberassetjament i a les diferents formes de violència digital que es propaga a través de les xarxes socials i mitjans de comunicació. El ciberassetjament és una realitat que pot conviure amb la joventut LGBTI, sent l'anonimat de les persones que exerceixen la pràctica discriminatòria un handicap per a la seva intervenció. Tanmateix, podem veure com internet i les xarxes socials poden ser escenaris de propagació de violència i de discursos d'odi cap a persones del col·lectiu LGBTI. Proposem impulsar estudis i espais de reflexió per abordar estratègies per donar resposta col·lectiva a la violència virtual.

17. Implementar tots els punts de l'Acord nacional per fer front a l'epidèmia del VIH a Catalunya. Cal protegir els drets de les persones amb VIH/SIDA i combatre l'estigma que pateixen fruit de les discriminacions persistents. S'ha de dotar de pressupost adequat per poder implementar les polítiques preventives més eficients i desenvolupar el Pacte social contra l'estigma associat. Tanmateix, instem a augmentar els recursos per la salut sexual i reproductiva i implementar una distribució efectiva de la Profilaxis de Preexposició (PrEP).

18. Davant les incidències registrades en l'àmbit laboral, requerim a les diferents administracions, a desenvolupar, amb les entitats especialitzades i els sindicats, l'article 21 de la Llei 11/2014 que tracta sobre la integració del dret a la igualtat de tracte i oportunitats de les persones LGBTI. Proposem:

(1) D'acord amb l'apartat 3 d), cal de forma immediata i prioritària desplegar estratègies per a la inserció laboral de les persones trans*, com la realitzada pel Servei Oficial d'Ocupació de la convocatòria específica de contractació de persones trans*.

(2) D'acord amb l'apartat 5 c), cal fomentar la implantació progressiva d'indicadors d'igualtat que tinguin en compte la realitat de les persones LGBTI en el sector públic i privat i d'un distintiu per a reconèixer les empreses que destaquen per l'aplicació de polítiques d'igualtat i no discriminació.

Tanmateix, volem fer èmfasi de la transfòbia estructural en l'àmbit laboral que pateix el col·lectiu trans, concretament les dones trans. Instem a implementar mesures específiques per a pal·liar el bloqueig a l'accés del mercat laboral a través de programes d'inserció laboral específics i/o una política de quotes reservada garantint l'accés al mercat laboral.

19. Volem destacar la importància de l'acompanyament psicosocial com a estratègia per a la reparació de la dignitat de les persones discriminades per la seva orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere, independentment de l'itinerari de denúncia (oficial o no) que escolleixin. Proposem el suport per part de les administracions de tots aquells projectes que incorporin una mirada psicosocial i interseccional de les violències LGBTI.

20. Ha de ser prioritària l'aprovació del Anteproyecto de Ley para la igualdad real y efectiva de las personas trans y para la garantía de los derechos de las personas LGBTI", que permeti tenir una regulació paraigües a tot l'Estat tot eixamplant la base de drets pel que fa el col·lectiu LGBTI i específicament pel col·lectiu trans, tenint en compte les demandes del teixit associatiu, posant el focus en no excloure als menors, persones migrades i persones no binàries. A nivell autonòmic, recomanem total transparència en l'elaboració de la Llei trans autonòmica. Tanmateix, demanem una descentralització de les polítiques públiques LGBTI estatals, sent les entitats catalanes interlocutores vàlides representant la plurinacionalitat/diversitat del territori en polítiques estatals.

21. Els mitjans de comunicació son un agent clau en la distribució de discursos que impregnen en la nostra societat. Proposem:

(1) Abordar la realitat de les persones LGBTI més enllà de les notícies on són el tema central;

(2) Formació sobre terminologia adequada a professionals dels mitjans;

(3) Utilització de llenguatge inclusiu i precís sense expressions ridiculitzadores i discriminatòries;

(4) Visibilitat del col·lectiu trans en els mitjans;

(5) Tracte despatologitzador en les notícies o que perpetuen certs estigmes;

(6) Donar visibilitat a les persones LGBTI infrarepresentades i les diversitats familiars;

(7) No indicar la condició de persona LGBTI si no es requereix per comprendre el missatge. Centrar-se en les situacions de desigualtat i no tant en les orientacions sexuals o identitats de gènere i

(8) Representació gràfica i audiovisual no estereotipada.

22. Potenciar que els Ajuntaments, com a administració propera, desenvolupin polítiques específiques adreçades al col·lectiu LGBTI. És important poder desenvolupar mesures i accions específiques en l'àmbit local que facilitin i potenciïn la visibilitat i seguretat de les persones LGBTI. Per això, seguim apostant pel municipalisme com a paradigma transformador i que les administracions comptin amb la participació proactiva del teixit associatiu LGBTI i feminista i, en el seu cas, el consells municipals LGBTI han de poder incidir i prendre part en tots els processos que tinguin relació amb els drets i llibertats del col·lectiu. S'ha d'impulsar nous plans per a la diversitat afectiva sexual i de gènere al màxim de municipis possibles de Catalunya que realitzin una diagnosi i uns eixos dels quals anar desenvolupant les accions en els pròxims anys.

23. El teixit associatiu LGBTI a Catalunya és una agent fonamental, format per diferents grups activistes i professionals que exerceixen el seu coneixement, expertesa i voluntat per a desenvolupar polítiques LGBTI a peu de carrer. En relació al teixit associatiu recomanem:

(1) Dotar de recursos econòmics, humans, materials i socials dignes pel teixit associatiu LGBTI per part de les diferents administracions públiques per a garantir unes polítiques públiques efectives contra les violències LGBTI-fòbiques;

(2) Establir una millor coordinació entre les administracions i el teixit associatiu, centrant-se en recursos que permetin assessoraments legals, (i facilitacions d'acusacions particulars) i acompanyaments psicosocials a les persones afectades d'una situació d'LGTBI-fòbia. A més, alleugerir la burocràcia per a les tècniques de les entitats a l'hora de presentar projectes i les justificacions dels mateixos (tot tenint en compte la necessitat de criteris de validació i rendició de comptes del diner públic atorgat) i

(3) Valorar la necessitat de la creació d'una llei específica pel Tercer Sector Social

24. Establir les polítiques LGBTI i/o de la diversitat afectiva sexual i de gènere a Catalunya dins de la infraestructura de Govern català siguin elevades i pilotades des d'una Conselleria específica i especialitzada amb la seva Direcció General corresponent.

25. Establir un pla d'indicadors per avaluar les mesures implementades en matèria de polítiques LGBTI en un pla temporal. És important distingir entre implementació (portar a terme una determinada mesura), i impacte social (els resultats i conseqüències derivades de la implementació). Aquesta avaluació ens pot indicar els passos a seguir, reforçar i/o millorar en la implementació de polítiques i programes relacionades amb la diversitat afectiva sexual i de gènere.

26. Els itineraris oficials de denúncia en situacions d'LGTTBI-fòbia poden arribar a ser costosos i fatigants emocionalment per les persones afectades. En l'àmbit de la justícia proposem:

- (1)** Millor coordinació entre els agents socials i institucionals que treballen les violències per motius d'OSIEG;
- (2)** Formació específica pels cossos i forces de seguretat en les acadèmies formatives;
- (3)** Equitat territorial i recursos de Fiscalia en les 4 províncies del territori;
- (4)** Estudis qualitatiu per analitzar el fenomen de la infradenúncia;
- (5)** Formació DASIG en els estaments judicials;
- (6)** Implementació de recursos per un impacte social efectiu de les normatives vigents;
- (7)** Desplegament del règim sancionador de la Llei 11/2014 i de la Llei 19/2020 i
- (8)** Participació activa i agències de les persones afectades en els processos judicials i administratiu.

7. BONES PRÀCTIQUES

7.1 Dossier Catalunya Social de la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya de Catalunya: “L'LGTBI-fòbia estructural: la discriminació en l'accés als drets socials”.

Autoria: Cristian Carrer, Albert Carrasco, Sergi Suárez

L'informe¹ assenyalava que l'LGTBI-fòbia és una problemàtica social que ha de ser tractada i corregida des de tots els àmbits on es produeixen les vulneracions, i des de les mateixes institucions i estructures de la societat que desencadenen que certes persones es vegin legitimades a agredir o discriminar.

El document persegueix l'objectiu d'aproximar les situacions de discriminació per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere (OSIEG) en els múltiples àmbits on tenen presència per poder desenvolupar estratègies i polítiques basades en la prevenció, detecció i intervenció per fer-les front en l'àmbit català.

7.2 Protocol de prevenció i intervenció de l'LGTBI-fòbia a les xarxes de Transport Metropolità de Barcelona (TMB).

El 8 de juliol de 2021 es presenta el “**Protocol de Prevenció i Intervenció de l'LGTBI-fòbia a les xarxes de transport de TMB**”² a càrrec de Rosa Alarcón, regidora de Mobilitat de l'Ajuntament de Barcelona i Cristian Carrer, coordinador tècnic de l'Observatori Contra l'Homofòbia. El document és elaborat conjuntament per l'Observatori contra l'Homofòbia i TMB, amb la finalitat de definir el marc operatiu en cas de detecció de conductes d'assetjament contra persones LGTBI al transport públic³.

(1) Enllaç a l'informe: https://www.tercersector.cat/sites/default/files/2021-11/dossier_catalunya_social_lgbti_drets_socials_taula_3r_sector_octubre_2021.pdf

(2) Enllaç al protocol: https://pro.static.gentmb.tmb.cat/s3fs-public/fitxers/1637917091/protocol_lgtbi-fobia_transport_public_v3-plantilla_corporativa.pdf

(3) Cal comentar que el protocol es comença a treballar després de diferents incidències al metro, una de les més mediàtiques la de l'agressió a una parella de noies. Aquesta incidència es porta a judici i és guanyada el 22 d'abril, dia que l'OCH, de forma simbòlica, recomana que sigui el dia internacional contra l'LGTBI-fòbia al transport públic.

Com a principal operador de transport públic de Catalunya i eix fonamental de la mobilitat urbana, TMB ferma el seu compromís amb el desenvolupament sostenible, inclusiu i equitatiu de la societat i, emmarcat en el Pla de Civisme i Gestió de la Convivència i d'acord amb el seu Codi Ètic, presenta aquest Protocol. El document conté el marc normatiu i conceptual, un recull de recomanacions i pautes de conducta així com una proposta de procediment intern i, finalment, un decàleg que expressa la condemna de TMB davant qualsevol comportament que impliqui una agressió i/o discriminació per motius d'orientació sexual, identitat i/o expressió de gènere.

Una societat moderna i avançada en cap cas pot consentir que s'hi produeixin violències de naturalesa LGTLBI-fòbica, en conseqüència, ha de destinar el màxim d'esforços per prevenir-les, detectar-les i intervenir-les.

El Protocol persegueix quatre objectius:

- 1. Prevenir l'LGTLBI-fòbia en el transport públic**
- 2. Definir les violències LGTLBI-fòbiques en el transport públic**
- 3. Construir una xarxa entre els agents competents per generar el transport públic com un espai amable**
- 4. Implementar accions i mesures per combatre l'LGTLBI-fòbia en el transport públic**

Partint d'aquests plantejaments i en coherència amb una major consciència i sensibilitat cap a la gravetat i abast del problema, TMB pretén avançar mitjançant l'establiment de mesures concretes tot articulant vies pràctiques i efectives de prevenció, detecció i intervenció contra aquest tipus de conductes incíviques que, en molts casos, poden esdevenir delictives. Per tant, aquest document pretén ser un instrument útil per a les pròpies companyies operadores, en tant que es proposen mesures a implementar per a les persones usuàries de la xarxa de transport i la ciutadania en general.

El document recull:

- 1. Presentació i argumentació de la necessitat del protocol;**
- 2. Marc normatiu;**
- 3. Marc conceptual;**
- 4. Recomnacions i mesures a implementar;**
- 5. Proposta de procediment intern i**
- 6. Decàleg per a la prevenció de l'assetjament.**

7.3 Agressió homòfoba múltiple a la platja del Somorrostro de Barcelona: coordinació i intervenció amb l'Oficina per a la No Discriminació (OND) i la Regidoria de Feminismes i LGTBI de l'Ajuntament de Barcelona en el procés de reparació.

La nit del 29 de maig, cap a les 22:15 hores, quatre homes (dos parelles gais) estan parlant i rient a la platja del Somorrostro de Barcelona. De sobte, apareix un grup de 5 homes aproximadament que increpen a les parelles amb insults i amenaces com: *“maricones de mierda”*; *“si nos levantáis la ceja, os matamos”*; *“el primero que me mire lo pincho”*; *“hijos de puta”*; *“os voy a apuñalar”*, a més d'escopir-los a tots ells. La situació s'agreuja fins al punt que el grup de 5 homes agredeixen físicament a les dues parelles, donant-les reiterats cops de puny a la cara, a l'esquena i a altres parts del cos. Un dels afectats queda inconscient i la resta truquen a la Guàrdia Urbana i al 112 cap a les 22:40 hores. Després de l'agressió, els agressors segueixen rondant per la zona però un cop arriba la Guàrdia Urbana marxen.

L'afectat inconscient és traslladat a l'Hospital del Mar. Presenta una ferida oberta a la cella, una fractura als llavis i afectació bucodental. Queda ingressat i és operat d'urgència. L'endemà al migdia és donat d'alta, tot i que la lesió soferta a la mandíbula requerirà d'un tractament odontològic.

Els afectats estan convençuts de la motivació homòfoba de l'agressió, ja que en aquell moment estaven acompanyats per una altra parella heterosexual que no va ser agredida. S'interposa denúncia a Mossos d'Esquadra. Donada la investigació realitzada pel cos de seguretat, el 28 de juliol es detenen a tres presumptes autors de l'agressió, entre ells un menor d'edat, i el 3 d'agost es deté a una quarta persona (que s'entrega).

Cal destacar que s'aplica el **Protocol d'actuacions davant situacions de discriminació per LGtBI-fòbia** a la ciutat de Barcelona i és un dels casos on intervenen més agents per a realitzar una coordinació coral amb l'objectiu de reparar la dignitat de les persones afectades.

Per part de l'OCH reben atenció jurídica per explicar quin és el millor itinerari a seguir. Es decideix representar-los com acusació particular i es realitzen els assessoraments jurídics necessaris. Tanmateix, l'OND també ofereix assessorament jurídic i es decideix que sigui aquest organisme qui es presenti com acusació popular. Pel que fa l'acompanyament psicosocial, l'assumeix el coordinador tècnic de l'OCH a tots quatre afectats. Durant el procés es realitzen 21 sessions d'acompanyament psicosocial.

Laura Pérez, regidora de Feminismes i LGtBI de l'Ajuntament de Barcelona, duu a terme una sèrie de gestions per finançar l'ortodòncia necessària per una de les persones afectades, i es fa des de CatSalut donat que els preus de les clíniques privades no el poden assumir.

D'altra banda, l'Ajuntament de Terrassa i el punt SAI de Terrassa gestionen els assumptes referents als serveis socials, com per exemple, finançar el transport públic d'unes de les persones afectades pel tractament de l'ortodòncia de la persona afectada i ens coordinem conjuntament.

Donada la mediatització de l'agressió, tant l'Eugeni Rodríguez, president de l'Observatori contra l'Homofòbia, com el Marc Serra, Regidor de Drets de Ciutadania de l'Ajuntament de Barcelona, s'encarreguen de les accions relacionades amb l'impacte polític de la situació discriminatòria.

8. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- » **Ajuntament de Barcelona. (2020).** Protocol d'actuacions davant situacions de discriminació per LGTBI-fòbia. https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/protocol_lgtbifobia.pdf
- » **Ajuntament de Barcelona (2021).** Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona 2020. <https://ajuntament.barcelona.cat/oficina-no-discriminacio/sites/default/files/Informe%20OND%202020%20CA.pdf>
- » **Balasch, M., y Montenegro, M. (2003).** Una propuesta metodológica desde la epistemología de los conocimientos situados: Las producciones narrativas. *Encuentros en Psicología Social*, 1(3), 44-48.
- » **Bernadí, X. (2021).** Acord del Govern pel qual s'aprova la memòria preliminar de l'Avantprojecte de llei integral de reconeixement del dret a la identitat i expressió de gènere. (SIG21IFE2159). Generalitat de Catalunya.
- » **Biglia, B., y Bonet-Martí, J. (2009).** La construcción de narrativas como método de investigación psicosocial. *Prácticas de escritura compartida. Forum Qualitative Sozialforschung*, 10(1), 1-25.
- » **Butler, J. (2007).** *El Género en disputa: El feminismo y la subversión de la identidad.* Paidós.
- » **Carrer, C.; Carrasco A.; Suárez, S. (2021).** L'LGTBI-fòbia estructural: la discriminació en l'accés als drets socials. *Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya*, 63.
- » **Ceballos-Herrera, F. A. (2009).** El informe de investigación con estudio de casos. *Magis. Revista Internacional de Investigación en Educación*, 1(2), 413-423. ISSN: 2027-1174. <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=281021548015>
- » **CEPS Projectes Socials. (2020).** Primera radiografia de la LGTBI-fòbia a Catalunya. 5 anys de LLeid: denúncies i accions. Generalitat de Catalunya. <https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/LGBTI/publicacions/803af855-5a4a-48a9-ba40-def0f29890a.pdf>
- » **Cerezo, F. (2006).** Violencia y victimización entre escolares. El bullying: Estrategias de identificación y elementos para la intervención a través del Test Bull-S. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 4(9), 333-352.
- » **Coll-Planas, G., y Missé, M. (2018).** Identificación de los factores de inserción laboral de las personas trans. *Exploración del caso de la ciudad de Barcelona.* <https://doi.org/10.14198/OBETS2018.13.1.02>
- » **Comunicació i relacions institucionals. (2021)** Protocol de Prevenció i Intervenció de l'LGTBI-fòbia a les xarxes de transports de TMB. Responsabilitat Social, Dona i Diversitat.
- » **Comunicación Poder Judicial. (2022, abril 20).** El CGPJ aprueba por unanimidad el informe al anteproyecto de Ley para la igualdad real y efectiva de las personas trans y para la garantía de los derechos de las personas LGTBI. Poder Judicial España. <https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Poder-Judicial/Consejo-General-del-Poder-Judicial/En-Portada/El-CGPJ-aprueba-por-unanimidad-el-informe-al-anteproyecto-de-Ley-para-la-igualdad-real-y-efectiva-de-las-personas-trans-y-para-la-garantia-de-los-derechos-de-las-personas-LGTBI>.

- » **Congreso de los Diputados. (2021).** *Proposición de Ley para la igualdad real y efectiva de las personas trans. Presentada por los Grupos Parlamentarios Republicano y Plural. Núm. 156-1*
- » **Cortes Generales. (2021).** *Diario de Sesiones del Congreso de los Diputados. Pleno y diputación permanente. 16 de febrero.* https://www.congreso.es/public_oficiales/L14/CONG/DS/PL/DSCD-14-PL-78.PDF
- » **Direcció de Feminismes i LGTBI. (2016)** *Diagnòstic de les diferents realitats, posicionaments i demandes de la població intersexual / amb DSD (diferències del desenvolupament sexual) a Barcelona.* Ajuntament de Barcelona. <https://ajuntament.barcelona.cat/drets-socials/sites/default/files/arxius-documents/diagnostic-de-les-diferents-realitats-posicionaments-i-demandes-intersex.pdf>
- » **Domínguez, I. E. (2017).** *Bifobia: Etnografía de la bisexualidad en el activismo LGTB.* Egales.
- » **Foucault, M. (1978).** *Historia de la sexualidad.* Madrid: Siglo XXI.
- » **Garrido, R., y Morales, Z. (2014).** *Una aproximación a la Homofobia desde la Psicología. Propuestas de Intervención. Psicología, Conocimiento y Sociedad, 4(1), 90-115.*
- » **Generalitat de Catalunya. (2021).** *Pla de Govern de la XIV Legislatura. Acord de govern de 13 de juliol de 2021.* ç
- » **Generalitat de Catalunya (14 de desembre de 2021).** *El Govern inicia la tramitació de la llei trans* catalana.* Web de la Generalitat de Catalunya. <https://web.gencat.cat/ca/actualitat/detall/El-Govern-inicia-la-tramitacio-de-la-lllei-trans-catalana-00002>
- » **Generalitat de Catalunya (2022).** *Consulta pública prèvia sobre l'avantprojecte de llei integral de reconeixement del dret a la identitat i expressió de gènere.* Web de la Generalitat de Catalunya. <https://participa.gencat.cat/processes/dretalaidentitatieexpressiodegenere>
- » **Grup parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya (2021).** *Moció a la mesa del Parlament número entrada 04115. 7 de juny de 2021.* https://www.esquerra.cat/uploads/20210617/Mocio_A_igualtat_07_06_21__2_.pdf
- » **Guasch, O. (2011).** *Social stereotypes and masculine homosexualities: The Spanish case. Sexualities, 14(5), 526-543.* <https://doi.org/10.1177/1363460711415216>
- » **Hepburn, A., & Wiggins, S. (Eds.). (2007).** *Discursive Research in Practice: New Approaches to Psychology and Interaction.* Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511611216>
- » **Igualtat i Feminismes. (2021, agost 4).** *El Govern obre per primer cop una línia de polítiques d'ocupació per a persones trans*, dotada amb 4 milions d'euros.* Govern de Catalunya. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/412604/govern-obre-cop-linia-politiques-docupacio-persones-trans-dotada-4-milions-deuros>
- » **Igualtat i Feminismes. (2022, març 25).** *Igualtat i Feminismes presenta l'Organisme de Protecció i Promoció de la Igualtat de Tracte i la No-Discriminació.* Govern de Catalunya. <https://govern.cat/salaprensa/notes-premsa/419680/igualtat-feminismes-presenta-lorganisme-proteccio-promocio-igualtat-tracte-no-discriminacio>
- » **ILGA. (2021).** *Europe's Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People covering events that occurred in Europe and Central Asia between January-December 2020.* <https://www.ilga-europe.org/annualreview/2021>

- » **Elpidio Domínguez, I. (2017)** *Bifobia. Etnografía de la bisexualidad en el activismo LGTB*. Editorial Egales. ISBN: 978-84-16491-95-7
- » **International Gay and Lesbian Association (ILGA). (2019)**. *Homofobia de Estado 2019*. Disponible en: https://ilga.org/downloads/ILGA_Homofobia_de_Estado_2019.pdf
- » **Infocamp de Tarragona. (2021)**. *Les oficines del SOC oferiran atenció i orientació laboral específica a persones trans*. <https://infocamp.cat/arxiu-seccio-societat/item/45925-les-oficines-del-soc-oferiran-atencio-i-orientacio-laboral-especifica-a-persones-trans>
- » **Íñiguez, L. (2003)**. *El análisis del discurso en las ciencias sociales: Variedades, tradiciones y práctica*. En L. Íñiguez (Ed.), *Análisis del discurso. Manual para las ciencias sociales*. (p. 273). Editorial UOC.
- » **Ley Orgánica 10/1995**, de 23 de noviembre, del Código Penal. Boletín Oficial del Estado, 24 de noviembre de 1995.
- » **Llei 11/2014**, del 10 d'octubre, per a garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgèneres i intersexuals i per a eradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia.
- » **Llei 19/2020**, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació.
- » **Martínez, P. C. (2006)**. *El método de estudio de caso: estrategia metodológica de la investigación científica*. *Pensamiento & Gestión*, 20, p. 165-193. ISSN: 1657-6276. <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=64602005>
- » **Mesquida González, J. M., Quiroga, V., y Boixadòs, A. (2017)**. *50+LGTB Informe. Personas Mayores Lesbianas, Gais, Trans y Bisexuales en la ciudad de Barcelona*. Boira Editorial. <http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/120277>
- » **Ministerio de Igualdad. (2021)**. *Borrador anteproyecto de ley para la igualdad de las personas LGTTBI y para la no discriminación por razón de orientación sexual identidad de género, expresión de género o características sexuales*. https://www.newtral.es/wp-content/uploads/2021/02/2021-02-02_BORRADOR-LEY-IGUALDAD-LGTTBI-.pdf?x92532
- » **Ministerio de igualdad. (2021)**. *Ley para la igualdad real y efectiva de las personas trans*. https://www.newtral.es/wp-content/uploads/2021/02/2021-02-02_Borrador-Ley-Trans.pdf?x42453
- » **Ministerio de la Presidencia, relaciones con las Cortes y Memoria Democrática. (2021)** *Anteproyecto de Ley para la igualdad real y efectiva de las personas trans y para la garantía de los derechos de las personas LGTTBI*. <https://www.igualdad.gob.es/servicios/participacion/audienciapublica/Documents/APL%20Igualdad%20Trans%20+LGTTBI%20v4.pdf>
- » **Moreno García, E. (2015)**. *Cuestionando estereotipos desde la infancia*. Universidad de Granada. Facultad de Ciencias de la Educación. <https://digibug.ugr.es/handle/10481/40336>
- » **Observatório de Mortes Violentas (OMV) de LGTTBI+ no Brasil. (2021)**. *Relatório parcial nº 01/2021*. <https://observatoriomortesviolentaslgttibil.org/parcial-setembro-2021>.
- » **Oficina per la No Discriminació. (2020)**. *Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona 2019* (p. 90). Oficina per la No Discriminació de Barcelona. Disponible en: https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxiu-documents/informe_observatori_discriminacions_barcelona_2019.pdf

- » **Oliveira, J. M., y Mott, L. (2019).** *Mortes violentas de LGBT+ no Brasil - 2019.* <https://grupogaydabahia.com.br/relatorios-anuais-de-morte-de-lgbti/>
- » **Olweus, D. (1998).** *Conductas de acoso y amenaza entre escolares.* Morata.
- » **Pichardo, J. I. (2009).** *Entender la diversidad familiar: Relaciones homosexuales y nuevos modelos de familia.* Bellaterra.
- » **Pichardo, J. I. (2020).** *El estigma hacia personas lesbianas, gays, bisexuales y transexuales.* En E. Gaviria, C. García, & F. Molero (Eds.), *Investigación Acción: Aportaciones de la investigación a la reducción del estigma* (pp. 111-125). Sanz Y Torres.
- » **Pichardo, J.I., De Stéfano, M., Faure, J., Sáenz, M., y Williams, J. (2015).** *Abrazar la diversidad: Propuestas para una educación libre de acoso homofóbico y transfóbico.* Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. https://www.academia.edu/17275757/Abrazar_la_diversidad_propuestas_para_una_educaci%C3%B3n_libre_de_acoso_homof%C3%Bico_y_transf%C3%Bico
- » **Direcció General de Planificació en Salut. (2016).** *Pla de salut de Catalunya (2016-2020). Un sistema centrat en la persona: públic, universal i just.* Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. https://salutweb.gencat.cat/web/content/_departament/pla-de-salut/Pla-de-salut-2016-2020/documents/Pla_salut_Catalunya_2016_2020.pdf
- » **Platero, L. (2008).** *La homofobia como elemento clave del acoso escolar homofóbico. Algunas voces desde Rivas Vaciamadrid.* *Informació Psicològica*, 0(94), 71-83.
- » **Platero, L., y Gómez, E. (2007).** *Herramientas para combatir el bullying homofóbico.* Talasa.
- » **Rivers, I. (2001).** *The bullying of sexual minorities at school: Its nature and long-term correlates.* *Educational and Child Psychology*, 18(1), 32-46.
- » **Rodríguez, M. del C., y Peña, J. V. (2005).** *Identidad de género y contexto escolar: Una revisión de modelos.* *Revista Española de Investigaciones Sociológicas (REIS)*, 1(112), 166-194.
- » **Rojo, B. (2016).** *'Crossdressing': Ser hombre, ser mujer y volver a ser hombre otra vez.* *Pikara Magazine.* <https://www.pikaramagazine.com/2016/04/crossdressing-documental-en-femme/>
- » **Sánchez de Castro, David. (2021)** *Deportistas transgénero, entre la inclusión, la justicia deportiva y las dudas médicas: ¿tienen ventaja las mujeres trans en las pruebas femeninas?.* *Diari 20 minutos.*
- » **Sidera, A. (2020).** *Feixisme persistent: Radiografia de la Itàlia de Matteo Salvini.* Edicions Saldonar.
- » **Social.cat. (2019).** *Els joves LGBTI víctimes de maltractaments físics o psicològics podran beneficiar-se de la Renda Garantida.* <https://www.social.cat/noticia/10851/els-joves-lgtbi-victimes-de-maltractaments-fisics-o-psicologics-podran-beneficiar-se-de-la>
- » **Stake, R. E. (2000).** *The case study method in social inquiry.* En R. Gomm, M. Hammersley, & P. Foster (Eds.), *Case Study Method: Key Issues, Key Texts* (pp. 20-26). SAGE Publications Ltd.
- » **Tribunal Constitucional, Sentència 214/1992, d'11 de novembre de 1992.**
- » **Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, Sentència 41/2006, de 13 de febrer de 2006.**

- » **Tribunal Suprem, Sala Penal, Sentència 41/2006**, de 9 de febrer de 2018.
- » **Tribunal Suprem, Sala Penal, Sentència 3124/2019**, de 9 d'octubre de 2019.
- » **Tribunal Suprem, Sala Contenciós Administratiu, Sentència 4095/2019**, de 19 de desembre de 2019.
- » **Vicente-Cruz & Subinara-Melero (en prelo)**. *Percepción de los adolescentes LGBT+ del acoso en entornos escolares igualitarios*. Educação & Sociedade.
- » **Vicente-Cruz, E., Nardi, H., Guasch, Ò., y Valverde, G. (en prelo)**. *La gayfobia como desafío para la profesión de la psicología*. Revista Psicología & Profesión.
- » **Vilalta i Torres, Marta; Díaz Ruiz, Jenn (2021)** Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana. (tram. 300-00006/13)
- » **Yin, R. K. (2014)**. *Case study research: Design and methods (5th ed)*. Sage.

Pàgines web i documents en línia

- » **Informe Diagnòstic de les diferents realitats, posicionaments i demandes de la població intersexual / amb DSD (diferències del desenvolupament sexual) a Barcelona**
- » **Memòries anuals del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies**
- » **Nom sentit de les persones trans***
- » **Organigrama: delictes d'odi i discriminació**
- » **Protocol de les tècniques de reproducció humana assistida**
- » **Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament escolar a persones LGBTI**
- » **Protocol per a l'atenció i acompanyament de l'alumnat transgènere en els centres educatius**
- » **Protocol que desplega el deure d'intervenció de les persones que treballen a les administracions públiques de Catalunya per a fer efectiu l'abordatge de l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia a Catalunya**

Carrer de Comte Borrell, 22, 08015 Barcelona
93 217 26 69
coordinacio@och.cat

